The University of Jordan
THE LIBRARY

הצופה

ב"ה, יום שלישי, כ' ניסן תשל"ו (20.4.1976)
שנה ל"ח — גליון 12207 — המחיר 1.50 ל"י

בטאון התנועה העולמית של המזרחי והפועל המזרחי
מייסד העורך הראשון: הרב מאיר בר-אילן ז"ל

פורד ביטל התנגדותו המוחלטת להתערבות מבחוץ בלבנון

דובר הבית הלבן: הנשיא מאשר פעולתה האחרונה של סוריה

וואשינגטון, 19 (יופ"יק) — הנשיא פורד זנח את עמדתו הברורה בדבר התנגדות מוחלטת להתערבות צבאית כלשהי בלבנון והוא מאשר את פעולתה האחרונה של סוריה באותה מדינה — אמר היום דובר הבית הלבן.

הדובר רון נסן אמר לכתבים כי „ארה"ב מצדדת בהסדר שקט בלבנון ומתנגדת להתערבות צבאית העשויה להביא למלחמה במזרח התיכון".

בתשובה על שאלה כיצד רואה הנשיא פורד את התערבות הצבא הסורי בלבנון, אמר הדובר: „יש לראות את כוונתה וטבעה של הפעולה שעשתה סוריה ונראה הדבר כי היא שיחקה שם תפקיד קונסטרוקטיבי".

קודם לכן נאמר בהודעת הבית הלבן כי אמריקה מתנגדת לכל צורה של התערבות הצבאית בלבנון, ללא כל הסתייגות.

נמשכו היריות בביירות

ביירות, 19 (יופ"י ועי"צ) — היריות נמשכו היום בביירות וברים שמורחות לה, בעוד שהוועדה הלבנונית-סורית-פלסטינאית, שנתכנסה לנסח עקרונות להפסקת אש בלבנון נפגשה לראשונה בביתו של ראש הממשלה, ראשיד כראמה.

בינתיים נמסר, כי נציגי המפלגה הלאומית ליברלית, שבראשה עומד הנשיא הקודם, קמיל שמעון, לא השתתפו בשיחות של היום משום שהשיחות התקיימו באיזור מסוכן והציג המפלגה לא יכול היה להגיע לשם, טען דובר המפלגה.

יחד עם זאת אמר, כי המפלגה מצדדת בכל אשר תעשה הוועדה כדי להביא להפסקת אש מלאה ו־השקפותיה ייצגו ע"י המפלגה הדמוקרטית ביה החוקה, הפלנגיסטים.

משקיפים בביירות אמרו, היום, כי אם הוועדה לא תצליח להביא להפסקת אש ממשית, יזדה, פראנג'יה את הצעדים המדיניים הדרושים להביא לבחירת נשיא חדש.

„צעיקה": סוריה מנסה למנוע מלחמת דת

דובר ארגון המחבלים „צעיקה" אמר היום כי סוריה מנסה למנוע מלחמת דת בלבנון, העשויה להביא להלוקתה של הארץ ליחידה פרוטסטנטית בצפון המוקפת ע"י מדינה מוסלמית.

מדינה מרוניסית קטנה כזאת תצטרך או להכריע על המלכות בישראל או לבקש צורה מבחוץ מכל מקום שהוא. אלא אם כן תגן עליה סוריה נגד המוסלמים, אמר דובר צעיקה.

בינתיים הביע מנהיג הפלנגיסטים, פייר גמאיל, הסתייגות באשר להצעת, שקיבל על עצמו מנהיג המחבלים, יאסר ערפאת, בהסדר האחרון בלבנון.

הדובר של הפלנגיסטים מסר כי גמאיל אמר שערפאת חופשי לעשות הסכם עם כל מדינה ידידותית, אולם הוא אינו יכול לבוא במקום שלטון לבנון ולדבר בשמה ולהחליט בשבילה בענינים הנוגעים לסמכות הלגיטימית של לבנון.

הודעת גמאיל מאשרת את החשדות של האגף הימני לגבי הנוכחות הפלשתינית בלבנון.

עם סגירת הגיליון

הפסקת אש חדשה בלבנון

ביירות, 19 (יופ"יק, ועי"צ) — הכוחות הלוחמים בלבנון הסכימו היום על הפסקת אש חדשה, ה־28 במספר מאז החלה הלחימה האזרחים הנמשכת זה שנה. הפסקת האש הזאת צריכה להתחיל ביום כ' בחצות הלילה — מסר רדיו הפלנגיסטים הערב.

בהודעה הקצרה נאמר כי „כל הסיעות היריבות הסכימו על הפסקת אש אפקטיבית החל מהלילה". לא נמסר על פרטים נוספים.

כידוע, התכנסה הוועדה המשותפת של הסורים הלבנונים והפלשתינאים לבדוק את תוצאות הפסקת האש. היום היו, לפי ידיעות שונות, יריות מפוזרות בביירות ובסביבתה.

„צעדת ארץ ישראל" נסתיימה בקריאה לממשלה להתיר חידוש היישוב היהודי ביריחו

30 אלף הגיעו לנקודת הסיום ✡ הפגנות בערים בשומרון

„צעדת ארץ ישראל" ננעלה אתמול אחה"צ ליד בית הכנסת היהודי העתיק בנערה, לא הרחק מפרברי יריחו, תוך קריאה לממשלה להתיר לגרעין מהיישבים להרים את היישוב היהודי ביריחו.

לנקודת הסיום של הצעדה בת היומיים הגיעו כשלוש רבבות צעדים, כשעד שרבים נשרו ביום הראשון, בעיקר בגלל תנאי מזג האוויר הקשים ששררו בחניון „כוכב השחר" בו עשו הצועדים את לינת הלילה, הרי אתמול הצטרפו צועדים חדשים רבים, מהם צעירים שהשתתפו שלשום בלילה בפתיחת ועידת „בני עקיבא".

בסיום הצעדה ניתנו לאלה שעברו את המסלול תעודות, בהן נאמר בין היתר: „קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה".

בצעדה השתתפה קבוצה גדולה של עולי רוסיה ולידם בלט ריכוז גדול של עיירות הפיתוח. רבים באו מהתיישבות העובדת הכללית, ביניהם מרגניה, עין-תורו־איתה, רבדים ועוד. הצעדה הקיפה בני גילים שונים — צעיר הצועדים היה תינוק בן שנה־זהבי (שהובל, כמובן, על ידי הוריו...) והמבוגר שבהם — בן 78. צויין כי 90 אחוז מהארגון והביצוע של הצעדה נעשו בידי מתנדבים.

ההפרעות ביריחו

אלפי הצועדים התפזרו בסדר מופתי, בבאות אוטובוסים, טיוליות ומכוניות הפרטיות שהמתינו להם. על יריחו הוטל עוצר בכל שעת פיזור הצעדה, בעקבות התפרעויות אלימות ביותר של צעירים ומבוגרים, שחסמו באבנים ובצמיגים בוערים את הכבישים המרכזיים המוליכים לבקעת הירדן ולירושלים. מכוניות ישראליות שניסו לעבור לכיוון הבקעה ויריחו הותקפו בבטר אבנים, אולם לא נפגע איש.

כוחות הביטחון פיזרו את ההפגנה בכוח ואף עצרו מעצרים רבים. אחר כך הוטל עוצר על העיר. הכבישים נפתחו לתנועה לאחר שסולקו המחסומים, והעוצר הוסר בשעות אחה"צ

(סוף בעמוד 2)

„דדו" ז"ל בתזכיר ששלח לראש הממשלה לפני שנה:

מברקים מהמודיעין על סבירות למלחמה לא הועברו לרמטכ"ל

דרש לגייס את כל חיילי המילואים ביוהכ"פ אך רה"מ קיבלה עמדת שר הביטחון לגיוס חלקי

מאת סופרנו הצבאי

מספר נקודות בעלות חשיבות מרובה כלפי מסקנות ועדת אגרנט העלה הרמטכ"ל לשעבר, רב אלוף (מיל.) דוד אלעזר ז"ל, בתזכיר ששלח לראש הממשלה במאי 1975.

בתזכיר המשתרע על כ־30 עמודים מנתח הרמטכ"ל לשעבר את המהלכים לפני מלחמת יום הכיפורים ובימי המלחמה והוא מעלה את הטענה מדוע כיוצו רק כלפיו את כלוא האחריות על המחדלים שקדמו למלחמה.

בין היתר מגלה „דדו" בתזכירו כי למעלה מ־400 מברקים בעלי אופי התרעתי שהגיעו מהמודיעין, וביניהם מספר מברקים שהיתה בהם הודעה מפורשת על סבירות למלחמה, לא הועברו כלל לידיעתו.

בהמשך התזכיר מציין, כי כל סבירנן המודיעיני שנמסר לו הועבר גם לשר הביטחון לשעבר, משה דיין, ואילו זמן אברהם לא הטילה עליו כל אחריות.

בהמשך התזכיר אומר „דדו" כי בתוקף תפקידו כרמטכ"ל ראה עצמו אחראי על כל מה שנעשה, אבל ישנו מרחק רב בין אחריות זו לאחריות אישית.

דרש לגייס את כל חיילי המילואים

בפרק הנוגע להשתלשלות המהלכים ביום הכיפורים מציין „דדו" כי כאשר נודע לו על פתיחת המלחמה, דרש לגייס את כל המילואים, אולם שר הבטחון הסכים לגיוס חלקי.

העניין הועבר לראש הממשלה, הגברת גולדה מאיר, שפסקה לפי דעתו של שר הבטחון.

לבסוף כותב „דדו" כי ועדת אגרנט לא מיצתה את סעיף 15 של החוק ועדות חקירה התשכ"ט 1968 הקובע שאם מצטבר חומר העלול לפגוע באיש הקשור בעניין, על הוועדה להעביר לרשותו את החומר במלואו.

עד כה לא פורסם התזכיר של „דדו". הוא עצמו נמנע מלגלות פרטים על התזכיר והסתפק בכך שהודיע כי שלח תזכיר לראש הממשלה ובו השגות על דו"ח ועדת אגרנט.

נראה כי „דדו" לא זכה בחייו לקבל תשובה מספקת על תזכירו זה.

הרב ר' שמואל בלקין ז"ל

ניו יורק, 19 (עספמיא) — הרב ד"ר שמואל בלקין, נגיד ישיבה־אוניברסיטה ואחד המלומדים הגדולים במדעי היהדות והספרות היהודית מת אתמול בגיל 64, לאחר שהיה חולה במשך מספר חדשים.

ד"ר בלקין נתמנה נשיא המוסד ב־1943 בטרם מלאו לו 32 שנה, הוא האיש שהפך בית ספר קטן לאחת האוניברסיטאות הגדולות בארה"ב, והתמחה בעיקר בלימודי היהדות. תחת הנהגתו קיבל המוסד מעמד של אוניברסיטה. הוא יסד קולג' מיוחד לבנות ובתי ספר לרפואה, עבודה סוציאלית, חוק, מדעי הרוח ומדעי החברה.

הרב בלקין הביא לראשות ישיבה יוניברסיטי רקע עשיר של לימודים בתחום היהדות הלימודים הכלליים, הוא למד באירופה ולאחר מכן בשתי אוניברסיטאות אמריקניות הרווארד ובראון.

נולד בשנת 1911 בסמוויליץ, פולין, ולמד בישיבה של ביילרדין, הוסמך לרבנות בהיותו בן 17. בן 18 הגיע לארה"ב ב־1929. הוא ידע אז לדבר פולנית, אידיש ועברית, אולם

(סוף בעמוד 2)

עובדי המדינה שאינם מקבלים תוספות ייחודיות יפתחו ביום א' בסנקציות

דורשים הפעלת המלצות „ועדת ברקאי" או לקבל תוספת שכר של 15 אחוז

מאת סופרנו הכלכלי בירושלים

42 אלף העובדים בשירות המדינה, שאינם מקבלים תוספות שכר ייחודיות, החליטו אתמול על פתיחה בסנקציות ביום ראשון הקרוב כשלב א' בביצוע המלצות „ועדת ברקאי".

הסנקציות יוחמרו באופן הדרגתי: כל מספר ימים תהיה הפסקה בסנקציות לצורך ניהול מו"מ עם הממשלה, וזאת בכיוון שעמדת הממשלה היא שלא ינהל מו"מ בעת קיום סנקציות. בכל שלב יהיו הסנקציות חריפות יותר מאשר בשלב הקודם.

עובדים אלה דורשים הפעלת המלצות „ועדת ברקאי" לביטול התוספות הייחודיות בשני שלבים תוך חצי שנה. לחלופין הם דורשים לתת להם תוספת שכר של 15 אחוז, בדומה לתוספות הניתנות ל„ייחודיים".

העובדים מציינים כי „ועדת ברקאי" הכירה בצדקת עמדתם.

הדיון בממשלה בעניין השכר בשירותים נדחה. הכוונה היא, כנראה לקיימו רק לאחר שיהיה הסכם בין הממשלה וההסתדרות בעניין התוספות הייחודיות.

קיסינג'ר לשיחות באנגליה

לונדון, 19 (ע"ר) — שר החוץ האמריקאי הנרי קיסינג'ר, יקיים שיחות עם עמיתו הבריטי, אנתוני קרוסלנד, על רודזיה ודרום אפריקה. השיחות ייערכו בשבת באחד מבסיסי חיל האוויר הבריטי באנגליה.

ד"ר קיסינג'ר עומד להגיע לכאן מוואשינגטון, בדרכו לאפריקה לביקור בשבע מדינות.

הפגישה עם שר החוץ הבריטי, תהיה הראשונה שמקיים קרוסלנד מאז שהחליף את ג'יימס קלאהאן, שנתמנה ראש ממשלת בריטניה.

תחזית מזג האוויר

בהיר. השקיף לחג: התחממות והתייבשות. הטמפרטורות: ירושלים 7—17, תל־אביב 12—21, רמת־הגולן 7—17, נהריה 11—22, צפת 5—15, טבריה 10—26, נצרת 9—18, עפולה 7—23, השומרון 8—17, לוד 9—23, יריחו 10—26, עזה 13—22, באר־שבע 7—23, אילת 15—28, במפרץ שלמה 16—36 מעלות.

סקרנטון: ישראל חייבת לחתור להסדר בעניין השטחים

ניו־יורק 19 (יופ"יק) — שגריר ארה"ב באו"ם, ויליאם סקרנטון, אמר בראיון שהתפרסם ב„ניו־יורק", כי ישראל חייבת להתקדם להסדר בקשר לקרקעות שנכבשו על ידה במלחמה 1967.

סקרנטון דחה את הטענה, כי הוא נוטה לעמדת הערבים, על כל פנים הרבה יותר מקודמו מויניהן, בציינו כי „איני סבור כי יש מישהו בארה"ב או בכל מקום אחר הדואג לקיומה של ישראל תקיפה ובטוחה כאשר אני".

יחד עם זאת אמר, כי „עלינו לעשות צעדים כלשהם לקראת מו"מ על השטחים הכבושים ובעת ובעונה אחת לשמור על בטחונה של ישראל".

מזכירות „אגד" אימצה מסקנות „ועדת גולומב"

מאת סופרנו לענייני תחבורה

מזכירות „אגד" החליטה אתמול לקבל את הדרישה לאימוץ מסקנות „ועדת גולומב" בדבר מכירת הנכסים של „מפעלי התנועה" בהשתתפות עצמית של החברים בהלוואה ובהבראה הכלכלית של הקואופרטיב.

עם קבלת החלטה זו יובא לישיבה הקרובה של ועדת הכספים של הכנסת נושא מימון ביניים להפעלת הקואופרטיב. ועדת הכספים לא היתה מוכנה לדון בנושא זה לפני ש„אגד" יקבל על עצמו אימוץ מסקנות „ועדת גולומב".

בינתיים נעשו אתמול מאמצים למצוא מימון שיאפשר ל„אגד" לשלם משכורות לחברים. המאמצים נעשו לגייס כספי הלוואות רגילות. מאמצים אלה הוכתרו בהצלחה חלקית בלבד ועד כה טרם שולמו המשכורות.

נציגי הגוש הסובייטי החרימו קבלת פנים בסין לסגן נשיא מצרים

פקין, 19 (ע"ר) — נציגי שבע מדינות הגוש הסובייטי החרימו הלילה נשף קבלת פנים לסגן נשיא מצרים חוסני מובארק, שבא לביקור רשמי בסין.

ביקורו של מובארק בא לאחר ביטול חוזה הידידות בין מצרים לבין בריה"מ ולאחר שהסינים נתנו במתנה למצרים מנועים וחלקי חילוף לבסיס הציג עבור המצרים. הבשר מהפרש כשלב חדש ביחסים בין פקין לבין קאהיר.

בין הנעדרים שנערך בהיכל באולם הגדול של ארמון העם נעדרו שגרירי בריה"מ, פולין, צ'כוסלובקיה, בולגריה, הונגריה, גרמניה המזרחית ומונגוליה.

משקיפים מדיניים אמרו כי היתה זו הפעם הראשונה ששגרירי הגוש הסובייטי סירבו להשתתף בארוחת ערב מלכותית של השלטונות הסיניים. עם זאת מציינים כי ביום ראשון שעבר הם יצאו בקבלת פנים לראש ממשלת יוגוסלביה, ג'מל ביידיץ'.

ראש ממשלת סין תקף בחריפות את בריה"מ

ראש ממשלת סין החדש, הואה קאו־פנג, שנשא את נאומו הראשון בציבור מאז מינויו לפני שבועיים, תקף בחריפות את בריה"מ כ„מעצמה על חמרת מצעורים ורשעה".

מבלי להזכיר באופן מפורש את בריה"מ, אמר כי מוסקווה נוקטת בכל השיטות האפשריות כדי לבצע תוכניות פשע לרבות מעשי־חבלה [illegible] על מנת לפגוע במצרים".

בהתייחסו לביטול חוזה הידידות בין מצרים לבין בריה"מ אמר כי „מצרים הודיעה את המסכה מפעלה־הפל הכייגת כי היא הידידה הטבעית של העמים הערבים. מצרים הוכיחה שהמטבע הזאת היא מבה שואי ובוננת מוסקווה איננה ליהוד פעולה אלא התרחבות והשגת שליטה בלאה.

מזכ"ל „בני עקיבא" ידידיה כהן, נואם בפתיחת הוועידה

החלו הדיונים בוועידת „בני עקיבא"

הצעה להטיל על חברי בנ"ע חובת „שנת שירות לעם"

מעבר לשלוש שנות השירות בצה"ל במסגרת גרעיני הנח"ל

מאת סופרנו בירושלים

הצעה להטיל על „בני עקיבא" חובה לשנה, „שנת שירות לעם", מעבר לשלוש שנות השירות בצה"ל, במסגרת גרעיני הנח"ל;

הכנית הקמת „חברות הגשמה" במקביל לגרעיני הנח"ל, בשביל החברים המתגייסים לצה"ל במסגרת ישיבות ההסדר; צמצום הפער בין דתיים לחילוניים וצמצום הפער החברתי והסוציאלי; הקשר בין התנועה לישיבות בכלל ולישיבות ההסדר בפרט; מעורבות התנועה בחיי המדינה — נושאים אלה ואחרים עמדו במרכז הדיונים של ועידת „בני עקיבא" שנפתחה אתמול בישיבת „הר־עציון" באלון־שבות.

מזכ"ל התנועה, ידידיה כהן, פתח את הדיונים בהרצאה מקיפה, בה התווה את דרכה הרעיונית והחינוכית של התנועה, עמד על הבעיות הצבוריות על האתגרים החינוכיים והמשימות המוטלות על חברי התנועה. „ארץ ישראל תיבנה רק ע"י התיישבות, התיישבות פירושה חקלאות וכמות תלוליות בארץ", אמר ידידיה כהן בהרצאתו. „חברה צודקת, שיתופית ואחווה גדולה בין חברים כהמשך טבעי לתנועת הנוער. אבל אין צינונו צורה בהתיישבות אחרת, לא שיתופית או עירונית. השאלה היא כיצד נביא את מירב חברנו להתיישבות, לבניין הארץ".

שאלת ההגשמה האישית — במרכז הדיונים

שאלת ההגשמה האישית עמדה במרכזו וסביבה התנהלו דיונים ערים שבהם נטלו חלק רבים מהנציגים הצעירים.

יחד עם זאת לא התעלם ידידיה כהן משלוש בעיות מרכזיות בחברה הישראלית שהתנועה נדרשת לתת עליהן את הדעת: הגלות המעורבות יתר: הפער בין דתיים וחילוניים, פער עדתי וסוציאלי ופער חברתי. הצביע על הפעילות ההולכת וגוברת של בני־עקיבא בקרב היישוב החדש ובאזורי מצוקה, מתוך מגמה לצמצם פערים קיימים בחברה הישראלית.

להעמקת החינוך התנועתי והגברת ההגשמה האישית ע"י חברי התנועה העלה מזכ"ל בנ"ע בפני הוועידה שתי הצעות שבהכרעתן תדון הוועידה עליהן והחליט: בצד הגרעינים הנח־

(סוף בעמוד 2)

פרס התנועה הוענק לא. מברך, הרב ע. קלכהיים ומ. אוריין

מאת סופרנו בתל אביב

טקס החלוקה של פרס התנועה לזכר השר חיים משה שפירא ז"ל, נערך אמש בבית „בני ברית" בתל אביב, במעמד רבנים, ראשי התנועה, משפחות חתני הפרס ומוזמנים רבים.

הרב עזי קלכהיים, קיבל את הפרס למחשבת הציונות הדתית על ספרו „אדרת אמונה", הסופר מאיר אוריין, קיבל את הפרס לספרות יפה דתית על ספרו „מדרגות בעולמה של החסידות" ואברהם מברך קיבל כפרס כבוד, להערכת מפעל חייו ויצירתו הספרותית.

את הטקס הנציגי פתח וניהל אליעזר גואלמן, שקידם בברכה את פני הבאים וציין כי טקס החלוקה של פרס התנועה הוא בבחינת תוספת תלויה בשלשרת היצירה המוסרית [illegible] קודש על מפעלנו באר. בהמשך דבריו העריך מר גואלמן פעלם של חתני הפרס והצביע על יחודיות בפעילותם התנועתית הציונית דתית ותרומתם הרבה בשדה הספרות הדתית־לאומית. הנואם קרא לחתני הפרס להמשיך ולהשתלב בפעילות התנועתית כדי להחזיר לה תפארתה.

את נימוקי ועדת השופטים לפרס הכבוד שהוענק לאברהם מברך, קרא יצחק צרינגר. הוועדה, שעם חבריה נמנים גם צבי ברנשטיין והרב קלמן כהלדייה, קבעה כי לעונג מיוחד הוא לתנועה מתן פרס כבוד למר מברך בשל תכונותיו הנעלות והמסירות המושלמת לתנועה, שהוא גם ממייסדיה.

את נימוקי הוועדה לספרות יפה דתית, שהוענקה לסופר מאיר אוריין, קרא יעקב אבן־חן. הוועדה, שעמה נמנים גם צבי קפלן ויצחק [illegible], העריכה את מר אוריין כמי שעוסק משך שנים רבות בהבאת היהדות החסידית בלשון של יופי ובאמנות המחשבה של דורנו, אל הנוער ואל העם.

בנימוקי ועדת השופטים לפרס למחשבת הציונות הדתית, שהוענק להרב עזי קלכהיים, ושעם חבריה נמנים הרב זוזן גולבר, הרב יעקב פילבר ומאיר אילביץ, הובעה הערכה לכשרון והעמל שהושקע בחיבור הספר „אדרת אמונה", וצויין כי ספר זה ראוי להיות אחד מספרי היסוד ללימוד הבנת משנתה של הציונות הדתית.

נימוקי ועדת השופטים במלואם מופיעים במדור „עיטורי סופרים" בעמוד 4 של עתוננו.

במהלך הטקס הוקרא מכתב הברכה של ש. שלום, נשיא אגודת הסופרים העבריים בישראל, המעריך את החלטת ועדת השופטים להעניק את הפרס לסופר מאיר אוריין, בציינו כי „בטוב טעם ודעת נעשתה הבחירה", שכן בספרו „מדרגות בעולמה של החסידות" הוא מגיש, כבספריו האחרים, לדור החדש בארץ, ולכל קורא בן זמננו, חסידות של אמת באוקטר אליות רעננה. מאיר אוריין הוא מהמסייעים לדעת איך להשקות את הדור ממעיין החסידות.

דברי ברכה והערכה

בחלקו השני של הערב נשמעו דברי ברכה והערכה לחתני הפרס.

הרב הראשי לחיפה, הרב שאר־ישוב כהן, העריך את הספר „אדרת אמונה" של הרב ע. קלכהיים, בציינו כי חתן הפרס הוא בן הדור השלישי של תלמידי מרן הרב קוק זצ"ל והוא הקיף עצמו במשנתו של הרב ומחשבה אמונה זו שוקה בכל דפי הספר, כן מנה הרב מגולתם ומיתחם הטובה גם של שאר חתני פרס התנועה.

ישעיהו ברנשטיין העריך פעלו של אברהם מברך, חתן פרס הכבוד, בהגדירו אותו כאחד משארי אנשי הראשית של התנועה. בהגדרתו של מר מברך כחתן פרס התנועה, אמר מר ברנשטיין, ניתן גם פרס לתקופת הראשית של תנועתנו ובתקופה זו, הטעים, חייבים אנו לחזור ולעורר ולהנחיל לדור מורשת אהבת ישראל, כבאותם ימים ומנים.

יעקב אבן חן, קרא את הערכתו של ד"ר זאב אלפסי, שנבצר ממנו לבוא, לספר „מדרגות בעולמה של החסידות" ולמחברו, הסופר מאיר אוריין. בהערכתו הוא מצביע על תחומי פעילותו הספרותית המגוונת של המחבר בנושאי היהדות והחסידות ודרך הגשתם, כשהמגמה היא — להנחיל את החסידות לדורנו בצורה נאותה.

בתום דברי הברכה הוענק הפרס ולאחר מכן הביעו מקבליו תודתם לדברי ועדת השופטים ולהנהלה על הבחירה ומתן הפרס הנושא שמו של מנהיג התנועה, השר ח. מ. שפירא ז"ל.

פרופ' אבינרי ביקש לדחות הריאורגניזציה במשה"ח

מאת סופרנו המדיני בירושלים

מנכ"ל משרד החוץ פרופ' שלמה אבינרי ביקש לדחות את תכנית הריאורגניזציה במשרד החוץ עד שהוא יעיין בה וילמד אותה.

צוות של פקידי המשרד המליץ על ריאורגניזציה שבחלקה כבר בוצעה. בין ההמלצות: ריכוז הטיפול בנושאים שונים בידי מעריך אחד כגון ריכוז הארצות המתפתחות בידי סמנכ"ל אחד, ריכוז הטיפול במעצמות הגדולות בידי איש אחד, וכן ריכוז הטיפול בענייני מערב אירופה.

נפתחה ועידת שרי החוץ של אפריקה ומדינות ערב

דאקר, 19 (ע"ר, יופ"יק ועי"צ) — הוועידה הראשונה של שרי החוץ של מדינות אפריקה ומדינות ערב נפתחה היום בדאקר ע"י נשיא סנגל, ליאופולד סנגור.

בוועידה נוכחים 59 שרי חוץ של מדינות אפריקה ומדינות ערב. יושבי הראש של הוועידה הם מזכיר הליגה הערבית ומזכיר ארגון מדינות אפריקה. בתחילת הדיון הוחלט כי הוועידה תתרכז בעיקר בשיתוף פעולה ערבי־אפריקאני ולא תתעסק בעניינים עולמיים אחרים.

מזכיר הארגון לאחדות אפריקה, ויליאם אתקי מבותבואה, הציע כי הקרן של מדינות ערב תסייע למדינות אפריקה אשר נפגעו מעליית המחירים הגדולה בתקופה האחרונה. אמר, כי ההון של הקרן יעבור לבנק הערבי לפיתוח כלכלי באפריקה ולבנק האפריקאני לפיתוח.

כידוע, החליטו שרי הנפט הערבים ב־1974 להקים את הקרן עם הון יסוד של 200 מיליון דולר כדי להעניק מלוות למדינות אפריקה שהמשק שלהם נפגע קשה ע"י העלאת מחירי הנפט. מדינות אפריקה טענו באותו זמן כי הן תמכו בערבים במאבקם עם ישראל ועתה, משהמשק שלהן נפגע, יש לעזור להן.

הנשיא סנגור, שפתח את הוועידה, הציע להקים בית דין לבוררות ולפיוס אפרו־ערבי כדי לטפל בסכסוכים בין המדינות החברות. הוא גם הציע כי שרי החוץ ייפגשו בכל שנה וראשי המדינות ייפגשו כל שנתיים.

כמו כן הציע סנגור להקים שלוש ועידות לדון בענינים מדיניים, כלכליים ותרבותיים ולהחליט על תכנית של פעולה לשיתוף־פעולה אפרו־ערבי.

מזכיר הליגה הערבית, מוחמד ריאד, אמר כי מטרת הוועידה היא הידוק שיתוף הפעולה האפריקאני־ערבי.

הוועידה תסתיים ביום ה' בהצהרה משותפת ויתכן גם פגישה ועידה של ראשי מדינות אפריקה ומדינות ערב.

וביום השביעי...
שתו 777
ברנדי בינלאומי
כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

למורנו הרה"ג
ר' יוסף מאיר גליקסברג שליט"א
רב העיר
בצאתו לחו"ל בשליחות המוסדות הלאומיים
ברכות מאליפות
ויהי רצון שתצליח במשימתך
צאתך לשלום ושובך בשלום
הרבנות והמועצה הדתית
גבעתיים

להלנה וישראל רוזנברג
ברכת מזל־טוב לבבית
להולדת נכדתכם
עדי
יהי שתזכו לרוות ממנה רוב נחת ורוב אושר
אורה ושמואל פאר

הגוש ללכוד ותמורה במפד"ל — סניף ת"א
מסיבת חברים על כוס תה
תתקיים אי"ה ביום ראשון, כ"ה ניסן תשל"ו (25.4.76), בשעה 7.30 בערב, בבית „בני־ברית" רח' קפלן 10 ת"א.
במסיבה זו תוסבר דרכינו בתנועה.
דברים:
השר ד"ר י. רפאל — בעיות בטחון חוץ ופנים
ח"כ פ. שיינמן — במערכות הזית במדינה ובת"א
עו"ד ח.מ. בסוק — בעיות כלכלה ומונופוליות
מר ר. בן־דוד — דברי פתיחה
ד"ר ד. רוזן צבי — מתווה לדברי חברים
דברי חברים
מר ש. בוקאי — דברי נעילה
עו"ד מ. אורנשטיין — מנחה המסיבה

ברוך דיין האמת
בצער רב ובכאב עמוק אנו מודיעים על פטירת אשתנו, אמנו וסבתנו היקרה מאד
מרת פייגה (פני) יעקובסון ז"ל
מריגה — לטביה
הלויה תצא היום, יום שלישי כ' ניסן תשל"ו (20.4.76) בשעה 12.00 בצהרים מבית הלוויות, רח' דפנה ת"א (ע"י איכילוב) לבית הקברות לקרית־שאול.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.
המתאבלים:
בעלה: אליעזר יעקובסון
בתה: שושנה לנדאו
חתנה: דב לנדאו
נכדיה: בני לנדאו, אשתו עדנה ובתם, רפי לנדאו, נאוה לנדאו
וכל בני המשפחה

לחברנו משה אישון
קבל נא תנחומים
במות אמך ז"ל
אגודת העתונאים בת"א

בס"ד
למען הצלת נפש מישראל
ילדה, בת 6 עברה נתוח לב בארץ, ולפי הוראת הרופאים, הנזקקת לנתוח פעם נוספת בנתוח לב־פתוח, ויש צורך דחוף להטיסה במקרה לארה"ב. הוצאות הטיפול והאשפוז מסתכמות בהוצאות רבות, והמשפחה שהיא ברוכת ילדים אין ביכולתה לשאת — ולו בחלק קטן — בהוצאות.
על כן פונים אנו בזה לאחינו בני ישראל להשתתף בהוצאות בכל האפשר על מנת להציל נפש יקרה מישראל שכל המקיימה, כאילו קיים עולם מלא.
ניסן תשל"ו
עובדיה יוסף
ראשל"צ — הרב הראשי לישראל
יחזקאל אברמסקי חיים שמואלביץ בצלאל זולטי
תרומות לשלוח:
הרב רפאל רייכמן, רח' מלאכי 28 ירושלים
הרב הלל זק"ש, רח' צפניה 68, ירושלים.

מועדון עציון
מלון „פאל"
להוי ותרבות דתית
תל־אביב
יום שישי כ"ג ניסן 23.4.76 בשעה 21.00
„עונג שבת"
הרב ישראל לאו
חזן: אריה בראון
כניסה חופשית — יוגש תה לבאים.
מוצאי שבת כ"ד ניסן (24.4.76) בשעה 21.00
ערב מסתורין
בהשתתפות:
הגרפולוגית והאסטרולוגית מרים תמיר אשר תפענח כתב־יד של אישים בחדרים.
המהפנט: אבשלום דרורי.
מראיין: העתונאי שלמה נקדימון מידיעות אחרונות.

פעילים־יד לאחים
ישיבות לעם
המחזור השביעי כ"ח ניסן—כ"ט ניסן תשל"ו
המחזור השביעי של „ישיבות לעם" יתקיים במקומות הבאים:

צפון	דרום
קרית־שמונה	מצפה רמון
חצור הגלילית	ירוחם
טבריה	דימונה
בית־שאן	שדרות
מעלות	ברכיה—משען
שלומי	אשקלון
פרדס־חנה	נתיבות
עתלית	יבנה
קיסריה	

מטרת הישיבות:
הבאת דבר התורה למושבים ועיירות הפיתוח ע"י מאות בני תורה אשר בשהותם שם יחלקו את יומם ללימוד עצמי ולפעילות במקום ובסביבה.
הפעילות תתבטא בשעורי תורה למבוגרים ולנוער, ביסוד פעולות תורניות קבועות, בהכוונת נוער למוסדות תורניים, בעידוד תלמידי המוסדות התורניים השוהים בבית בימי חופשתם ובחיזוק ענייני הדת במקומות.
ללמוד וללמד לשמור ולעשות
פרטים במשרדי הפעילים:
תל־אביב: רח' אלנבי 89, טל. 293837
ירושלים: רח' יונה 4, טל. 288003
בני־ברק: רח' בלוי 3, טל. 783577
חיפה: רח' סרבור 58, טל. 661590
היציאה ביום חמישי כ"ב ניסן תשל"ו מבית הכנסת „איצקוביץ", רח' רבי עקיבא פנת הרצל, בני־ברק בשעה 12.00 בדיוק.

של הצופה

רוח להולכים בה

ברוב עם הדרת צעדה. בין אלפיים לארבע רבבות יהודים השתתפו בצעדת ארץ־ישראל. משפחות־משפחות מכל חלקי האוכלוסיה, צעירים, בני שנות העמידה וגם קשישים, אמהות וטף. חובשי כיפות וגם רבים מחוגים אחרים. אנשי ההתיישבות העובדת לצורותיה, עולים מברית המועצות ותיירים מארצות־הברית. אחווה יהודית באהבת ארץ־ישראל בפשטות, ובהזדהות מליאה עם חלוצי התנחלות ביהודה ושומרון, עם מקימי קריית־ארבע, ועפרה וקדום. עם הסבורים, שמבחינה מדינית ובטחונית ולא כל־שכן מבחינה חלוצית והיסטורית, יש לקיים שלטון ישראל בגוזה ולחזקו בהתיישבות רחבה בכל אזוריה.

כל ההולך ארבע אמות בארץ־ישראל זוכה לחיי העולם־הבא, כמאמר הכמים, הנסמך על פסוק בספר ישעיהו: „רוקע הארץ, נותן נשמה לעם עליה ורוח להולכים בה".

רוח גדולה זו של אמונה בברית־אבות, התומכה בחותם הנצח, העלתה ומעלה יהודים לארץ־ישראל, כשם שהיא מניעה את ההולכים בין הריה ובקעותיה של ארץ יהודה ושומרון. זו הרוח הקוראת לקיים מצוות עשה: והורשתם את הארץ וישבתם בה.

עמדה זו, שחזון וריאליזם מדיני ובטחוני מבססים אותה, נתחזקה אחרי הבחירות המוניציפאליות האחרונות ביהודה ושומרון. לפי התוצאות נצחו הקומוניסטים ואש"ף נצחון מוחלט. בעוד המציאות היומיומית מחייבת שני הצדדים שיתוף־פעולה בשירותים המקומיים, הרי מבחינה מדינית אין להעלות על הדעת, שהממשלה תיסוג מעמדתה העקרונית ותאפשר הקמת מדינה שלישית, קומוניסטית־אש"פית, בינה לבין ממלכת ירדן.

אלה המוסיפים ללעוס את שיגרתם על נסיגה מן הגדה, מן הקומוניסטים על שני פלגיהם, דרך מפ"ם ועד המתקפלים לסוגיהם, מתעלמים מן העובדה המכרעת, שעוצמה סובייטית־אש"פית בלב הארץ תאיים על עצם קיומה של מדינת ישראל. יש לספק שירותים חיוניים לאוכלוסיה הערבית ולהתייחס ביושר ובהגינות מוחלטת לכל אחד העוסק במלאכתו ואינו חותר תחת יסודי המדינה ובו בזמן משכנע את ראשי העדה הערבית בכל הארץ, ששלטון ישראל אין בדעתו לוותר על מרכז הארץ שבמקומו יוחדרו בו אויביה הקיצוניים של המדינה.

ראש־הממשלה הבטיח לקיים בקרוב דיון על תכנית התיישבות מקיפה, שתקבע תחומים היכן יוקמו נקודות־יישוב והיכן יימנעו מפעולה זו. באותו דיון ודאי יבררו עתידו של מחנה קדום. השמאלנים בממשלה לוחצים בלי הרף לפנות את המחנה. פינוי מטעמים עקרוניים בלבד, שהרי מבחינה מעשית רחוקים מרחק רב מפתרון כלשהו ביהודה ושומרון. יש לקוות, שהרוב בממשלה ידחה את הלחץ של מפ"ם וכדומה לפנות את מחנה קדום. רבבות משתתפי הצעדה מעידים, שלמחנה קדום עורף של אהדה צבורית בקרב שכבות העם.

זו היתה הצעדה הגדולה ביותר בין הצעדות בארץ, לרבות אלו שנתקיימו על־ידי גורמים ממלכתיים. הצעדה אורגנה ובוצעה בעיקר בהתנדבות של ידידים ואוהדים מכל חוגי הציבור. בצעדה שמה היה רכוז גדול של עולי רוסיה הסובייטית מזה וריכוז גדול של תושבי עיירות־הפיתוח מזה; כאן אנשי ההתיישבות בעמקים ובגליל וכאן חשובות אנשי האינטליגנציה לסוגיה. הוכח למעלה מכל ספק, למראה ההתלהבות בלב שלם ובנפש חפצה, בשירה ובזמרה, בצעדה במסלולים ארוכים וקשים, שהמבוגרים נכונים לאתגרים חלוציים במגמה להתנחל בכל חלקי ארץ־ישראל. מצעדת ההמונים בקעה עוצמה של תנועת־עם.

השמאל הקומוניסטי־מפ"מי ניהל מסע־שיסוי שלום־רסן נגד אלפים ורבבות יהודים המבקשים להלך מרחקים גדולים ביהודה ושומרון. הקומוניסטים אף כנסו בשבת עצרת עלובה, בשם „מדרשת השלום", שלפני עשרות מרעטות של נאספים, גיבלו את לשונם בהשוואת צעדת יהודים גלבבים אוהבי ארץ־ישראל ל„צעדת הפאשיסטים של רומא". בעקבות השיסוי הזדוני של שקאים ממוצא יהודי התחילו גם ערבים להשתולל בכמה כפרי הגדה. הקיצונים שביניהם משתוללים מפעם לפעם גם ללא צעדה וללא התנחלות. אין הם רוצים בנו גם ביפו, חיפה וירושלים.

על רקע ישראל השטופה סיאוב של אנוכיות קהת, איש לבצעו, גנבת מעילות ושוד, יורדים, וציניות מסלידה, עד שלכאורה נתקיים „באין חזון יפרע עם", מרנין ביותר הגילוי ההודי של אנשי אמונה בצבא ישראל לאהבת ארץ־ישראל. מכל החוגים, נושאי ארץ־ישראל החלוצית, המאמינה, המבהיקה באצילותה היהודית.

בכל עת־משבר, כשנדמה, שהכול שוקע, היה מופיע מחנה של אנשי־איכות, גם כשהוא מיעוט במספרו, ומוליך את העם לבצע את יעודיו.

חלוצי קרית ארבע, עופרה וקדום, שכינסו רבבות בצעדתם, שוב הוכיחו שבאמונתם, בחזונם ובנכונותם לבצע התנחלות במסירות־הנפש, הם מייצגים אותו ציבור איכותי שעשוי להיות מופת לרבים.

היסטוריון סובייטי קורא להפסקת הדיכוי הפוליטי

מוסקווה, 19 (רויטר ועי"ר) — ההיסטוריון הסובייטי ד"ר אלכסנדר נקריץ, בן ה־56, קרא היום לחבריו להפסיק אחת ולתמיד את „הדממה המחפירה" ולהילחם למען מתן חנינה לאסירים פוליטיים ולהפסקת הדיכוי הפוליטי בתוככי ברית־המועצות.

ד"ר נקריץ פירסם את הודעתו בקרב כתבי החוץ במוסקווה בתגובה על המשפט שנערך בשבוע שעבר נגד המנהיג הטטרי מוסטפה גמילאב שנדון ל־30 חודשי מאסר עבור פעולתו הפוליטית.

בהגיבו על המשפט טען ד"ר נקריץ כי כל ההליכים היסודיים של החוק נרמסו ברגל גסה במשפט זה משום שהעד הראשי של התביעה אמר כי הוא הוכרח להעיד תחת לחץ.

נקריץ קרא לחבריו ההיסטוריונים „לא לסגור את העיניים ולא להתעלם מחוסר החוק". הוא אמר כי עליהם לפעול למען השגת חנינה לכל האסירים הפוליטיים והוסיף: „הבה נפסיק את השקט הכבירי שלנו".

נקריץ סולק מן המפלגה הקומוניסטית לפני תשע שנים לאחר שפירסם ספר המכיל ביקורת על הדיקטטור סטאלין. עם זאת הוא נשאר אחד החוקרים הראשיים של המכון להיסטוריה כללית במוסקווה.

כתבים זרים ציינו, כי ההודעה שפירסם נקריץ עשויה לעלות לו במשרתו ולהביא לרדיפתו ע"י השלטונות.

הצעה להטיל

(סוף מעמוד ראשון)

ישובותיים יוקמו „גרעינים משימתיים" אשר יפעלו בעיירות פיתוח ובאזורי מצוקה. יחד עם זאת הועלה הרעיון בדבר „חבורות העשמה", במקביל לגרעיני הנח"ל, אשר יהוו גרעינים הבוגרים הלוצים שישמרו על הקשרים בין חבריהם במשך שנות השירות וב„הסדר" בישיבה ובצה"ל, כדי שייצאו אח"כ יחד להתיישבות או לעיירות פיתוח ולפעולות חברתיות.

כמו כן הועלתה אתמול בוועידה הצעה להחייב את בוגרי התנועה להרים שנה נוספת מעבר לשירות הרגיל בצה"ל, כשנת שירות לעם.

הרבה מלכיאל נשאה הרצאה על הנושא: „הפעילות התנועתית בחברה־בי"ת", ועמדה בדבריה במיוחד על הדרך בהצבת אתגרים ברורים ומשימות חינוכיות בפני החניכים. חיים שלם, חבר ההנהלה הארצית, קרא לקירוב ולהעמקת הקשר עם הישיבות, ובמיוחד עם ישיבות ההסדר. יש להצבא דרכים, אמר, כדי לשלב את תלמידי הישיבות במשימות החלוציות של התנועה במיוחד בהקמת ובהגברת ההתיישבות החדשה.

אתמול התקבלו מברקי ברכה משר הדתות, ד"ר יצחק רפאל, מיו"ר סיעת המפד"ל בכנסת, ח"כ אברהם מלמד ומפקד הנח"ל. את ברכת משרד החינוך הביא מיכאל גל, מנהל אגף הנוער במשרד החינוך.

בשעות אחה"צ והערב התקיימו דיונים במסגרת הוועדות.

ארה"ב מקווה לשיפור מעמדה בחלק המזרחי של הים התיכון

בעקבות חתימת חוזים, המאפשרים להפעיל מחדש את הבסיסים האמריקאניים בארצות אלה

ואשינגטון, 19 (עי"ר) — בעקבות חתימת חוזים של ארה"ב עם יוון וטורקיה, המאפשרים להפעיל מחדש את הבסיסים האמריקאיים בארצות אלה, מקווה ארה"ב שיהיה לה יותר קל לשפר את מעמדה בחלק המזרחי של הים התיכון.

עם זאת חייבים החוזים לקבל אישור של הקונגרס. אפילו אלה מחברי הקונגרס התומכים ביוון, מתנגדים לעקרונות שהותוו בשבוע האחרון שר החוץ, הנרי קיסינגר, עם עמיתו היווני דימיטריוס ביציוס.

לפי המוסכם ביניהם תעבור הריבונות על שלושה בסיסים אמריקאיים לידי יוון ותיוחתם התחייבות להגשת סיוע צבאי אמריקאני ליוון לארבע השנים הקרובות.

ד"ר קיסינגר אמר לעמיתו היווני אחרי החתימה על עקרונות אלה כי הוא מקווה, שהם יחדשו את הידידות האמיתית, שאפיינה פעם את היחסים בין יוון וארה"ב. אך חוגים אמריקאיים התומכים ביוון אמרו לביציוס כי הוא שגה כאשר חתם על עקרונות אלה משום שלדעתם היתה בחתימה זו עילה לאמריקאים להבטיח אישור כוונה דומה בקונגרס לאישור חידוש הבסיסים הצבאיים בטורקיה.

כזכור, התחייבה ארה"ב להגיש לטורקיה סיוע בסך מיליארד דולר תמורת ההסכם בדבר חידוש הבסיסים האמריקניים בטורקיה. יוגש לאישור בשני בתי הקונגרס אחרי 26 באפריל. רק אחרי האישור על ידי הקונגרס תתיר טורקיה לפתוח מחדש את 26 הבסיסים הצבאיים על אדמתה.

שרי החוץ של טורקיה ויוון ידונו בחוזה לאי־התקפה

איזמיר, 19 (עי"ר, יופי"ע) — שרי החוץ של טורקיה ויוון, איחסאן סברי צגלאיאנגיל ודימיטריוס ביציוס, צריכים להיפגש, על פי הצעת שר החוץ הטורקי, כדי לדון בהצעת אתונה לחתום על חוזה לאי־התקפה בין שתי המדינות.

בהודעה לעתונאים אמר שר החוץ הטורקי כי פגישה כזאת בינו ובין עמיתו היווני עשויה להיות הצעד הראשון של ועידת פיסגה בין מנהיגי טורקיה ויוון.

את ההצעה לחתימת חוזה אי התקפה העלה בשבת ראש ממשלת יוון, קונסטנטין קרמנליס, בנאום שהשמיע בפרלמנט.

„המצב הנוכחי מוכיח ששני ראשי הממשלה דוגלים בניהול שיחות שמטרתן הרגעת חוות אי־ההתקפה. שניהם היו רוצים לראות בצמצום המתיחות בין שתי הארצות", אמר צגלאיאנגיל.

שר החוץ הטורקי נמצא עתה באיזמיר שם נערך מפגש עם מנהיגי טורקיה, פאקיסטן ואיראן המאורגנות בארגון כלכלי אזורי לפיתוח. משקיפים כאן אמרו כי הודעת צגלאיאנגיל היא הוכחה נוספת במסע שמנהלת עתה טורקיה שכוונתו לשכנע את דעת הקהל בעולם, כי פניה לפתיחות במחלוקת עם יוון. כזכור, חלוקות שתי המדינות בשאלת קפריסין, ובשאלת המים הטריטוריאלים לאורך חופי שתי ה־

הערכה בירושלים: פורד לא יטיל וטו על פשרה בעניין הסיוע בישראל

מאת סופרנו המדיני בירושלים

ההנחה בירושלים היא שאם תושג פשרה על גובה הסיוע לישראל בין „הרביע האמריקאי", לא יטיל הנשיא פורד וטו על ההחלטה — אמרו אתמול חוגים מדיניים.

עם זאת אמרו חוגים אלה שבתקופת בחירות, אין לדעת את התגובה במערכה המדינית שמנהל הנשיא פורד, ביחוד כנגד יריבו רייגן. בשל מערכה זו סטה פורד בכמה בעקרי מדיניותו הקבועה.

הסנטור יעקב יעבץ, שנפגש עם הנשיא פורד בעניין הסיוע לישראל, עומד להגיע היום לישראל. הוא ייפגש עם ראש הממשלה, יצחק רבין, שר החוץ, יגאל אלון, שר הביטחון, שמעון פרס, פרופ' שלמה אבינרי מנכ"ל משרד החוץ, גב' גולדה מאיר, משה דיין וח"כ מנחם בגין.

שגרירים הביעו תמיהה על ביקור ר"מ דרום אפריקה

מאת סופרנו המדיני בירושלים

בשיחות בדרג דיפלומטי הביעו שגרירי כמה מדינות, ביניהן הולנד, תמיהות על ביקורו של ראש ממשלת דרום אפריקה, ב. פורסטר, בישראל. אך לא הובעו שום מחאות.

מרבית מדינות המערב מקיימות יחסים דיפלומטיים עם דרום אפריקה, שגרירי המדינות הללו אף נכחו בקבלות הפנים לפורסטר.

בשיחות אלה הבהירה ישראל כי כמו כל מדינות המערב היא מסתייגת ממדיניות ה„אפרטהייד" בדרום אפריקה, אך היא נוהגת כמו כל מדינות המערב שמקיימות יחסים מסחריים בגלוי עם דרום אפריקה, ומכבדו גם יחסים מדיניים. במקרה כזה אין להימנע מקבלת פני ראש ממשלה של דרום אפריקה שביקר גם במדינות אפריקניות לשם ניהול שיחות בעלות עניין משותף.

הצתה פוליטית נוספת באיטליה

רומא, 19 (יופי"ע) — בית דפוס של שלושה עתונים ניזוק קשה באש שהציתו אלמונים והיתה זו התקפה נוספת של הצתה שבעת האחרונה מלווה את המשבר המדיני השורר במדינה זו.

ההצתה באה בעוד מנהיגי איטליה עושים הכנות נמרצות למנוע בחירות כלליות ביוני העשויות להגביר את כוח הקומוניסטים.

מן המשטרה נמסר, כי באש שפרצה בבית הדפוס „סולט" ברומא ניזוקו קשה 30 גלילי נייר דפוס שהיו מאוחסנים עבור העתון הפיננסי „איל־גלובו", עתון השמאל „רפובליקה" ועתון נוסף של השמאלנים, „איל מניפסטו".

האש התלקחה לאחר שני ימי שביתה שהפסיקה את הוצאת העתונים בשבת וביום א'.

נצחון לממשלה בבחירות בקולומביה

בוגוטה, 19 (עי"ר, ועי"ע) — רציחתו ע"י טרוריסטים של מנהיג הפועלים האנטי־קומוניסטי, חוזה מרקדו, העיב במידה מסויימת על הנצחון בו זכתה היום מפלגת החוק והסדר של הנשיא אלפונסו לופז מיכלסן בבחירות ביניים בקולומביה בהן נבחרו מועצות מקומיות ומועצות אזוריות.

בבחירות הביסו כוחות הממשלה את האתגר הקומוניסטי והקואליציה הממשלתית זכתה ברוב של 90 אחוז בתוצאות שהגיעו מן המרכזים החשובים של המדינה. לעיריית בוגוטה זכו הליברלים והקונסרבטיבים ב־83 אחוז מן הקולות, בעוד שהקומוניסטים צברו 17 אחוז בלבד.

הקומוניסטים חלוקים ביניהם לסיעות פרו־מוסקווה ופרו־פקין והם הובסו בצורה דומה במרבית הערים הגדולות בקולומביה.

עיסקת נפט בריטית–סובייטית

לונדון, 19 (עי"ר) — חברת הנפט הבריטית „בריטיש פטרוליום" עומדת לחתום על עסקה עם ברית־המ"מ, שבמסגרתה תסייע לסובייטים בפיתוח שדות הנפט שלהם באיזור הים הכספי.

דובר החברה הבריטית שמסר על כך סבור כי מכירת הידע הבריטי בניצול שדות נפט בקרבת חופים תכניס לחברה הבריטית סכומים העולים על כמה מיליוני לירות שטרלינג.

בינתיים נמסר על ידי פקידים בריטיים כי הנפט המופק מהים הצפוני החל לתרום תרומה חשובה ביותר לכלכלה הבריטית והדבר מסייע לצמצם את ההוצאות הכרוכות ביבוא נפט לבריטניה. גורם זה, יחד עם גידול ניכר ביבוא יהלומים, השפיע השפעה ניכרת ועזר בשיפור מאזן התשלומים של בריטניה בחודשים פברואר ומרס.

הבנק העולמי ילווה לסוריה 35 מיליון דולר

ושינגטון, 19 (עי"ר) — הבנק העולמי ילווה לסוריה 35 מיליון דולר כדי לשפר את אספקת המים למיליון תושבי דמשק.

הפרוייקט עומד להסתיים בדצמבר 1979. נמסר כי הפרוייקט הוא הרחבת רשת המים והלוקחם בעיר בפעם הראשונה מזה ארבעים שנה.

הודו מוכנה לחדש יחסיה עם פקיסטאן

ניו דלהי, 19 (יופי"ע, עי"ע) — הודו מוכנה לחדש את יחסיה הדיפלומטיים עם פאקיסטאן שניתקו ב־1971 — על כך הודיע היום דובר משרד החוץ ההודי.

ההצעה ההודית לחידוש היחסים כלולה באיגרת ששיגרה ראש ממשלת הודו, אינדירה גאנדי, ב־11 באפריל לראש ממשלת פאקיסטאן, זולפיקאר עלי בהוטו.

איגרתה של גב' גאנדי באה בתשובה לשדר שקיבלה מבהוטו בראשית חודש זה, בו הביעה נכונות לבטל תלונה פקיסטאנית נגד הודו שהוגשה בזמנו לארגון התעופה הבינלאומית. בתלונה זו טענה פאקיסטאן נגד ביטול טיסות מקראצ'י לדאקה, שהיוותה אז בירת פאקיסטאן המזרחית, כיום בנגלה דש.

מחבל רצח ילד ונהרג ע"י כוחות הביטחון באיראן

טהרן, 19 (עי"ר) — אדם אשר נחשד כמחבל רצח היום בירייה ילד ונהרג לאחר מכן על ידי רימון שהתפוצץ בידו כאשר נרדף על ידי כוחות הבטחון — נמסר ממקורות רשמיים כאן.

ההודעה מציינת כי שלושה עוברי אורח נפצעו גם הם בעת ההתפוצצות.

ההרוג, מוחמד רזא קשאני, השתייך לקבוצה פרו סינית שחמישה מחבריה נהרגו בחילופי יריות עם כוחות הבטחון בטהרן, בצפון בערב לטהראן.

בצרפת צפוי שבוע נוסף של מהומות סטודנטים

החליטו להמשיך בשביתות נגד כוונת הממשלה לרפורמות בתוכנית הלימודים

פאריס, 19 (עי"ר) — לצרפת צפוי שבוע נוסף של מהומות סטודנטים בעקבות ההחלטה שנתקבלה על ידי מנהיגי הסטודנטים להמשיך בשביתות נגד הכוונה הרפורמית של הממשלה. הם גם קראו לפועלים להצטרף לשביתות.

נציגי הסטודנטים התכנסו אתמול בעיר טולוז והחליטו לקיים ביום ד' פעולת מחאה בשם „יום פעולות".

העצרת האחרונה של הסטודנטים שנערכה כמחאה על תכניות הרפורמה היתה בפאריס והיא לוותה בהתנגשויות אלימות עם כוחות המשטרה. המפגינים הסטודנטים מתכננים גם פעולות ליום ד' ויום ה' השבוע.

הסטודנטים מוחים נגד רפורמה שנועדה להתאים את תכנית הלימודים באוניברסיטאות לצרכים הכלכליים של צרפת.

עצרת הסטודנטים שנערכה בסוף לה פנתה גם לפועלים המוחים נגד האבטלה וקראה להם להצטרף לסטודנטים נגד „הדיכוי והתהפוכות" של הממשלה.

כזכור, היתה מעורבותם של חוגי השמאל חזקה בהמהומות הסטודנטים במאי 1968 אשר הגורמים שבכעם הפילו את הממשלה. עם זאת הראו איגודים מקצועיים עד כה נכונות מעטה בלבד ליטול חלק בתסיסה הנוכחית.

הסטודנטים גם החליטו אתמול לשגר נציגים למונפלייה בדרום צרפת שם עומדים הכורמים לקיים ב־29 באפריל עצרת מחאה נגד היבוא של יין זול מאיטליה. על ידי כך משתדלים הסטודנטים לצרף למחאתם גם חוגים סוציאליים אחרים.

שגריר לוב במצרים ירה על סטודנטים מפגינים

לאחר ששמו מצור על בניין השגרירות ✡ התקרית עשויה להחמיר עוד יותר את היחסים בין שתי המדינות

קאהיר, 19 (עי"ר, יופי"ע, ע"י) — שגריר לוב במצרים פתח באש מתת־מקלע כאשר חברי הסגל הדיפלומטי הלובי ואנשי ביטחון התנגשו עם סטודנטים מפגינים ששמו מצור על בניין השגרירות — זאת נמסר על ידי משטרת מצרים.

השגריר, באוולד אל צדיק רמדאן, ירה כמה צרורות מנשק אוטומטי כדי לגרש כ־40 סטודנטים לוביים שהשתלטו על בניין השגרירות. לדברי המשטרה המצרית, הפגינו הסטודנטים נגד העינויים והדיכוי של סטודנטים באוניברסיטאות בלוב. בתוך בניין השגרירות החל ויכוח בין השגריר הלובי עם הסטודנטים כאשר עובדי השגרירות ואנשי הבטחון השליכו לבנים ובקבוקים על הסטודנטים שהיו מחוץ לבנין.

מנהיגי הסטודנטים אמרו כי השגריר ירה יריות באוויר אך אנשי בטחון מצריים הצביעו על שרידי פריצות של כדורים בבעקה מתכת שמקיפה את שטח השגרירות. הסטודנטים אמרו כי ארבעה מחבריהם נפצעו על ידי לבנים. אך המשטרה טוענת כי רק סטודנט אחד נפצע.

משקיפים כאן סבורים כי התקרית עשויה להחמיר עוד יותר את היחסים בין מצרים ולוב. יחסים אלה התקרבו לנקודת ניתוק בעקבות טענות המצרים כי המנהיג הלובי, מועמר קדאפי, שיגר לקאהיר אנשים כדי לרצוח שם פקידים.

סוכנות הידיעות המצרית מסרה מפי רדיו תוניס כי 70 אנשים נהרגו בהפגנה נגד מועמר קדאפי. לעומת זאת טענה סוכנות הידיעות הלובית הרשמית כי 100 סטודנטים נפצעו בהתנגשות בין סטודנטים מהפכנים ו„ריאקציונרים" באוניברסיטה „אל פתח" שבטריפולי. הלובים מוסרים כי איש לא נהרג.

אידי אמין: קיסינג'ר — אויבה הגדול של אפריקה

ניירובי, 19 (יופי"ע) — נשיא אוגנדה, אידי אמין, תקף ביום ב' את שר החוץ האמריקני, הנרי קיסינג'ר כאויבה הגדול של אפריקה ואמר כי ביקורו הקרוב ביבשה מטרתו „לפרק את הסולידריות האפריקנית".

התפרצותו של אידי אמין ברדיו אוגנדה היתה האחרונה בשורה התקפות מצד אוגנדה ופקידים בכירים של ארגון אחדות אפריקה נגד קיסינג'ר, המתחיל בסיור בשבע ארצות אפריקה ביום א'. ביקורו הראשון יהיה בקניה.

במברק ששלח לכל המדינות החברות בארגון אחדות אפריקה טוען אידי אמין כי לביקורו של קיסינג'ר יהיו השלכות ותוצאות חמורות. „קיסינג'ר הוא האויב הגדול של אפריקה החופשית", הוא טוען. „הוא ינסה למכור לנו מדיניות של הפרד ומשול. אפריקה אינה חייבת להיות אדישה לנוכח ביקורו שביקור זה הוא ניסיון שיטתי לפרק את הארגון לאחדות אפריקה ולהביא לדיסאורגניזציה של כמה מן המדינות החברות שהחליטו לתמוך במאבק נגד דרום אפריקה".

חוטף מטוס נהרג בארה"ב

דנבר קולורדו, 19 (עי"ר — יופי"ע) — סוכני „אף.בי.איי." שהסתתרו במטוס פילון הרגו חוטף מטוס כאשר עלה למטוס ביחד עם שני בני ערובה כדי לטוס למקסיקו.

ה„אף.בי.איי." הודיע כי החוטף, רוג'ר לנץ, בן 30, נפצע על ידי ששה כדורים לפחות כאשר עלה אל המטוס בין ארבעת המבוטים. שני בני הערובה שלו, טייס ומכונאי ממטוס קטן עליו השתלט קודם לכן החוטף, ניצלו ולא נפגעו.

יריות ה„אף.בי.איי." בשדה התעופה הבינלאומי סטפלטון סיימו דרמה שהחלה במדינת נבראסקה, בה השתלט לנץ' על מטוס פייפר וציוה על שני אנשי הצוות להטיס אותו לדנוור.

לנץ' שהיה חמוש ברובה ובאקדח אוטומאטי, ירה וניפץ חלון הפייפר תוך כדי הטיסה והשמיע צעקות היסטריות במכשיר הרדיו של המטוס שהיה קשור עם מגדל הפיקוח.

מטוס הפייפר ביצע בשדה תעופה כאן מספר נחיתות, תידלק והמריא ממנו. הוא חג בעל שדה התעופה, אשר לנץ השמיע את דרישתו לספק לו מטוס „בואינג 727", שיטיס אותו למקסיקו. במקום זה העמידו עובדי שדה התעופה לרשות החוטף מטוס מדגם „קתוויידר". צלפים בשדה התעופה כיוונו את רוביהם אל החוטף כאשר הוא ובני הערובה עלו אל המטוס.

ה„אף.בי.איי." מסר, כי החוטף עלה על המטוס ונכנס לתוכו כאשר לפתע קמו הסוכנים שהסתתרו ופתחו באש על החוטף.

החקירה החלה אמש כאשר לנץ' פתח ביריות על אשתו אך היא לא נפגעה. אחר כך הלך לשדה התעופה, שם חטף את מטוס הפייפר ואילץ את הצוות להטיס אותו לדנוור.

פעיל העלייה ד"ר גלפרין הגיע ארצה

פעיל העליה ד"ר אנאטול גלפרין, ששנים רבות נאבק כדי לבוא לישראל, הגיע אמש לארץ יחד עם קבוצת עולים במטוס „אל על" מוינה.

ד"ר גלפרין נתקבל בנמל התעופה על ידי רעייתו, המתגוררת בבאר שבע. לאחר שסיים את הליכי הרישום במשרד הקליטה בנמל התעופה, יצא למרכז קליטה בבאר שבע שם מתגוררת רעייתו.

בבואו לנמל התעופה ציין רק, שהוא מאושר להיות בישראל, להיפגש עם רעייתו ולהתחיל בחיים חדשים בבאר שבע.

„טיימס": בקרוב ייעשו נסיונות לרצוח את סאדאת וחוסיין — ביוזמת קדאפי

לונדון, 19 (עתים"א) — העתון הלונדוני „טיימס" מוסר היום, כי ייתכן שבקרוב ייעשו נסיונות חדשים לרצוח את הנשיא סאדאת ואת המלך חוסיין מצד יחידות המשתייכות לארגון „ספטמבר השחור".

המאמר מייחס את הגל האחרון של הטירור הערבי לשליט לוב קולונל קדאפי. כותב המאמר מציין כי ארגון „ספטמבר השחור" באירופה ובאזור התיכון הוקם בעזרת מימון בסך 50 מיליון לירות שטרלינג על ידי קדאפי מאז יצאת הסטודנטאים הישראלים במינכן ב־1972.

לפי אותו מקור, מימן קדאפי גם את חטיפת שרי הנפט של אופ"ק בוינה ואף צוה על קבוצת הטירור שלו לנסות ולכבוש מאגר של פצצות אטום. כן תרם למעלה מ־25 מיליון שטרלינג לקבוצות שמאלניות בלבנון.

העתון מסתמך על ידיעות שנתגלו מאז מעצר קבוצת טרוריסטים לוביים בתוניסיה בחודש שעבר. טרוריסטים אלה ניסו לרצוח או לחטוף את מאיור עומר מהיישי, שגריר לוב.

כפי שנמסר, מפעיל קדאפי לא רק טרוריסטים זרים אלא מארגן גם קבוצות קטנות של לובים שנוייסו לאחרונה, אך לא הצליחו עד כה בביצוע משימותיהם.

ה„טיימס" מוסיף, כי יש לראות את גל הטירור החדש של קדאפי לאור הקשרים ההדוקים יותר של לוב עם בריה"מ אחרי החלטת מצרים לנתק את חוזה הידידות עם בריה"מ.

קדאפי ניצל מהתנקשות בחייו

תוניס, 19 (יופי"ע) — סוכנות הידיעות התוניסית מסרה אתמול כי שליט לוב ניצל מנסיון התנקשות בחייו ב־13 לאפריל השנה.

בידיעה נאמר כי יורה בלתי מזוהה פתח באש על המנהיג הלובי אולם אף כדור לא פגע בו. בידיעה לא נמסרו פרטים נוספים.

היחסים בין לוב ותוניסיה הידרדרו מאוד בחודשים האחרונים. לוב גירשה אלף תוניסים וכעת מתנהל בתוניס משפט של שלושה לובים המואשמים בקשירת קשר לרצוח מנהיגים מדיניים.

יורחב הסחר בין ישראל ואירלנד

מאת סופרנו המדיני בירושלים

ישראל ואירלנד הסכימו להקים ועדה משותפה של פקידים בכירים כדי לדון על הרחבת הסחר בין שתי הארצות.

שגריר ישראל בלונדון, גדעון רפאל, המכהן כשגריר לא תושב באירלנד, ביקר בדאבלין ודן ביחסי הסחר בין שתי הארצות. בשנה שעברה קנתה ישראל מאירלנד סחורות ומוצרים בסך 5.3 מיליון לי"ש (בעיקר בשר כשר) וערך הייצוא הישראלי לאירלנד הסתכם ב־3.1 מיליון לי"ש.

גם זו „צעדה מסורתית"...

(מג"י) במקביל ל„צעדת ארץ ישראל" של „גוש אמונים" קיבלנו גם פרוספקט על „צעדה מסורתית" אחרת — „צעדת יחיעם". מארגני הצעדה — המועצה האזורית געתון וסולם צור בשיתוף הוועדה לשיתוף פעולה אזורי — מודיעים בפרוספקט שלהם שהצעדה תתקיים בשבת ה־17 באפריל, יומיים אחרי ליל הסדר. ובכן צעדה שהפכה למסורת של חילול שבת גם ביותר בהסעות של כלי רכב, וזאת בחסות של רשויות מוניציפאליות במדינת ישראל.

אגב, מארגני הצעדה אינם עושים זאת בחינם לגמרי, כל בודד, משתתף בצעדה היה צריך לשלם דמי השתתפות, בסך 15 ל"י ובקבוצות — 13 ל"י לכל אדם, וזאת מלבד כלכלה ודמי נסיעה שהם על חשבונו הפרטי של המשתתף.

„צעדת יחיעם" נערכת לזכרה של שיירת המגינים שהותה בדרכה למשק יחיעם הנצור ביום 27 במארס 1948. אם כבר נדחה התאריך והצעדה נערכה כשלושה שבועות, אחרי כן, האם אי־אפשר יהיה לעשות זאת ביום חול? מילא אם גופים ספורטיביים נוהגים לחלל שבת במפעליהם — לזה כבר התרגלנו, אבל האם ייתכנו שגורמים מוניציפאליים יהיו היוזמים של חילולי שבת המוניים?

תצפית

המכתבים האישיים של „דודו"

(ע') 118 מכתבים אישיים, בצירוף שי צנוע, שיגר הרמטכ"ל לשעבר, רב־אלוף דוד אלעזר („דודו") ז"ל, לחיילי פיקוד הצפון להם נולדו ילדים בעת מלחמת ששת הימים.

כתב עתיים, אריה מאיר, שבנו נולד ביום פרוץ מלחמה זו, היה אחד מאלה להם שיגר אלוף הפיקוד דאז, דוד אלעזר, את השי המכתב החתום על־ידו, ובו כתוב: „ברכות לבביות להולדת הבן — שיום הולדתו יוזהב בעתיד בתאריך היסטורי, בו סייעת עם חבריך לנשק בהדיפת האויב ומיגורו".

חבילת השי, שהובאה אישית על ידי איש צה"ל לרעייתו של כל אחד מהחיילים אשר להם בחזית, הכילה חיתולים, שמיכה, אלבום תמונות וחפצים שונים המשמשים עזר רב לאשה יולדת.

בחזרה לירושלים

(א. צבי גבעון) הרב נחמיה ראטה, יליד ירושלים, חזר לעיר הקודש, כמנהל המחלקה למקוואות ועירובין במשרד הדתות, אחרי שבאחרונה היה רב מפקח ארצי של מקוואות ועירובין מטעם המשרד.

הרב החתון בישיבת ... וים, תבדון ומאת שנים בירושלים. הוסמך לרבנות על ידי הרבנים הגאונים, הראשי מלצו הרב צ.פ. פרנק, רבה של ירושלים, הרבנים הראשיים, הרב א. י. הרצוג והרב ב. מ. ח. עוזיאל, הרב י. י. וכמטגל, ראש ישיבת מאה שערים והגאב"ד ירושלים זצ"ל, ועוד ראשי ישיבות הבר.

לפני כניסתו למשרד הדתות שימש בקודש כהור רב מפקח הכשרות בבית המטבחיים וכן אטליזים בשחיטה המאוחדת ע"י קהילת ירושלים והרה כות הדינים במסגרת הפקידה.

הרב ראטה, הידוע כבקיא בש"ס ופוסקים, מרביץ בקביעות תורה ברבים שלא על מנת לקבל פרס בבתי כנסת ובבתי מדרש בכל מקומות מגוריו, ובמיוחד עולים חדשים במעברות ובישובי עולים וידוע כדרשן ונואם מפורסם על שומעיו.

הרב מתגורר זמן רב בבת ים וברמת־גן, ובאחרונה בתפוח. רב אזורי במחוז הצפון של משרד הדתות. הרב משתתף במפעלי תורה ומחקר כמעט בכל היקפם ורבעוניים התורניים המופיעים בארץ כמו כן פירסם מאמרים על החסידות ב„הצופה" ובכתבי עת.

הרב ראטה מתיחס מצד לרמ"א השיך זצ"ל והוא השמיני של צאצאי בעל ה„כהן".

סבל הפירוד הכפול

(ק.ש.) „אני דורש מכן לא את אמא להצטרף אליכן. לה להיות גלמודה בלנינגרד אשר אתן בישראל ואני כאן בבית החולים של המחנה... רים אלו כלולים במכתב שלא מכבר מאסיר ציון ... דימשיץ, הכלוא במחנה פרם ידוע לשימצה באוראל הת שבבריה"מ.

המכתב נשלח בראשית אפריל לבנותיו יוליה ועליזה דימשיץ בארץ, והגיע אליהן בראשית אפריל. דימשיץ ביקש מבנותיו להודות בשמו לכל שכותבים לו ונועדים את ביוטרוז המכשיכים.

אולם להחרת קבלה מכתב — הגיע לבנות מכתב נוסף הפעם מאמן, אלה דימשיץ, גורדת בלנינגרד. האם מבקשת מהבנות לשכנע את אביהן לוותר על דרישתו שהיא תעזוב אותו ותעלה ארצה. כאשר שכב בבית החולים למשך חודש ימים. „אין לי ידיעה ברורה על מצבו" — כתבה אמם. הביעה תקווה כי עוד יהיה לה לבקר אצל בעלה במחנה, הביקור השנתי שנועד בחודש מרס — נדחה לתך.

הבת יוליה דימשיץ, בימי החג בקיבוץ עמיר המאמץ את המשפחה, סיפרה לכתב עתיים י. גליליי, כי בשיחה טלפונית שקיימה עם אמה בלנינגרד לפני שבוע, טענה האם כי אין לה עוד כוח לשאת את הפירוד הכפול, מהבעל ומהבנות. ליבה נקרע בתוכה מרצונה להצטרף אל הבנות בישראל אך קשה לה להשאיר את הבעל ביסורים העוברים עליו, בגופו הפיסית והנפשית.

„צעדת ארץ ישראל" נסתיימה

(סוף מעמוד ראשון)

„הערבים ישלימו עמנו רק כשאנו חזקים". מר הבר ... לאיתור ישובים ביהודה.

מנהיג „גוש אמונים", לוינגר, אמר: „אנו ... ממשלה הפקת את עיניה המתסכמים בין חלקי ... קרא לציבור להוכיח נכונות בכל אתר ואתר מארץ־ישראל.

חנן פורת אמר, כי ישראל אין חישובים פוליטיים בנו המדיני, הבטחוני ... כה הממשלה לרוקם את ולהציב בפנינו אתגרים, לעמוד בפני להצים מכו... הצועדים לא ישנו, פי... מסביב למדורות, שרו ... שנעלם כוכב השחר. ... דת היום השני, על פני „כביש אלון" ועל כביש יריחו. מכאן הם עשו ... המפותלת לכיוון בית הכ... בנערן אשר בפרברי יריחו.

עיר עברית ביריחו — חברי גרעין „יריחו" ה... ריהם בפני הצועדים שפה וריקודים בסיימם הליכה במשך יומיים. אמר וזו פרופ' בן שלמה: „בפעם ... יריחו על־ידי בני־ישראל ממצרים בהנהגת יהושע ובפסח תשל"ו מהחילה מחודשת של יריחו. לא נשקוט עד שנגשים את ונקים עיר עברית ביריחו".

בתום הצעידה ... „אנחנו", כי היתה זו הצעדה ... בצעדות ישראל, בה ... רצונו שלא לגלות תולשו ערבים ולהתיישב במטירות ושומרון.

המאורות, לאחר שעברו אותוני האוטובוסים והמשאיות שהסיעו את הצועדים.

חרף הלילה הקר והגשום בחניון „כוכב השחר" הסתלקות רבים לבתיהם — קיימו מנהיגי „גוש אמונים" צעדת המתנית, בה השתתפו זמרים, קריינים ותזמורות, שרובם הופיעו בהתנדבות.

המר: חובה להגביר הפרופיל הלאומי של עם ישראל

שר הסעד, זבולון המר, אמר כי הפרופיל הלאומי הערבי גובר והוא מכוון לליבה של ישראל, לבתיה ולישובים. לכן, חובה להגביר את הפרופיל הלאומי של עם ישראל,

סערות ומחאות בערי ... אולם ערי השומרון ... ולמחות נגד צעדת „גוש אמונים". בשכם היתה שביתת מסחר, התלמידים לא יצאו ללימודים, צעירים ומבוגרים קיימו ... שלפעמים נשאו אופי אלים ... בכות.

בקסבה שבעיר התבצרו על גגות הבתים ויידו אבנים במשמרות הסיור של צה"ל ... עים והמפגינים השכיש... בגגות המתנהלים הצעדה. סיור של אנשי משמר נכנס לאחת הסימטאות והותקף במטר אבנים, ולא ... באשר לפתוח באש. כתוצאה נהרג גבר בן 55, ... ונפצעו קשה שניים אחרים.

אותה שעה התכנסה המועצה הבית ההדשה של שכם שבכימה שלחה תזכיר ב... כיד הארים, ד"ר קודש ולשר הביטחון, שמעון פרס.

בערב הובא ההרוג לקבורה למנחות, כאשר כל ... נסגרו. בהלויה השתתפו אלפי מתושבי העיר. משמרות של כוחות הביטחון שמרו. ההלויה עברה ללא תקלות. כן היו הפגנות וההפרעויות בג'נין ובטול־כרם.

הפגנות מחאה נגד צעדת גוש אמונים אירעו בכל ערי ... אך כללן פוזרו בכוח. ראשי ... הוזהרו, הם קיימו ישיבות שבמסגרתן שיגרו מברקים ל... כיד הארים ולשר הבטחון.

בינתיים שוררת מתיחות בערי הגדה. וכוחות הבטחון ... אמש, כדי לסכל התפרעויות האלולות לפרוץ.

הרב בלקין

(סוף מעמוד ראשון)

לא ידע אנגלית. מתוך רצונו להמשיך את לימודיו למד מהר את השפה האנגלית וב־1933 התקבל לאוניברסיטת הרווארד. שנה לאחר מכן קיבל מילגת כבוד באוניברסיטת בראון, שם זכה בתואר ד"ר לפילוסופיה ב־1935.

באותה שנה נתמנה מרצה ליוונית בישיבה קולג' ושנה לאחר מכן נתמנה גם מרצה בתלמוד בישיבת רבי יצחק אלחנן, הקשורה לאותה אוניברסיטה. בעלותו במהירות בשלבים האקדמיים נתמנה מזכיר הפקולטה למוסמכים ובשנת 1939 נתמנה חבר ההנהלה של ישיבה קולג'.

במאי 1943 נתמנה הרב בלקין נשיא האוניברסיטה. יזם כמה תוכניות פיתוח אקדמית רחבה ביותר שההוצאה הראשונה שלה היתה קבלת מעמד של אוניברסיטה לישיבה קולג' מטעם מועצת ההשכלה של מדינת ניו יורק ב־1945.

בשנה שעברה נתמנה ד"ר בלקין נגיד ישיבה־אוניברסיטה לאחר פרישה מתפקידו כנשיא אחרי 32 שנות פעילות.

השאיר אחריו כתבים מדעיים רבים. בתחום ההלכה, המחשבה היהודית, הכשרות הספרותיים היווניים וכתבים רבים אחרים, ביניהם „שאלות ותשובות בספרי בראשית ושמות".

המנוח היה חבר במוסדות יהודיים שונים הן בעניני חברה והן בעניני חינוך. היה מראשי הסתדרות הרבנים באמריקה, מועצת הרבנים האמריקנים ותנועת המזרחי — הפועה"מ באה"ב.

הגרי"ש גורן מביע תנחומיו

הרב הראשי לישראל, הגרי"ש גורן, שלח ביום א' מברק תנחומים לישיבה־אוניברסיטה בניו יורק, בעקבות מותו של בלקין.

במברקו כותב הרב גורן: „ירושלים וציון מתאבלים יחד עמכם על פטירתו של ידידי הדגול וידיד בית ישראל, האיש הדינאמי רב־הפעלים לתורה, לרבנות ולמדע, הרב ד"ר שמואל בלקין, אשר זכה להיות האדריכל, הבונה והמקים של הישיבה הגדולה ביותר בעולם ועל ידו נתגלגלה הזכות שמאות קהילות בארה"ב ובקנדה חיות תחת הנהגה רבנית אורתודוכסית מבין בוגרי הישיבה, ובזכותו ישנם אלפי אנשי מדע וחכמה, שומרי תורה ומצוות בארץ ובגולה. תנחומים מקרב לב למשפחה, לראשי הישיבה ולאלפי תלמידיו בכל ארצות תבל".

ב"ה

אל אחינו בנ"י שיחי'

ידוע כי הבעש"ט היה אוכל באחרון של פסח שלש סעודות.

הסעודה השלישית של אחרון של פסח היתה נקראת אצל הבעש"ט

„משיח'ס סעודה" („סעודת משיח")

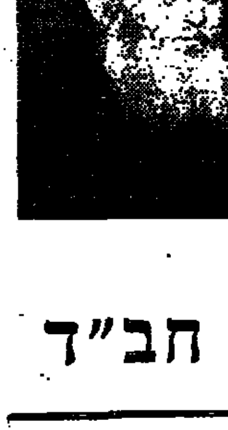

כיון שבאחרון של פסח מאיר גילוי הארת המשיח.

אדמו"ר ה„צמח צדק" הסביר כי הימים הראשונים של פסח קשורים עם גאולת ישראל ממצרים, והימים האחרונים קשורים בגאולה העתידה לבוא וזאת עקב כך שאחרון של פסח קשור עם הגאולה העתידה (גם בהפטרה מדובר על משיח) וכדברי חז"ל „בניסן עתידין להגאל".

לפי בקשת הרבי מלובאביץ' שליט"א פונים אנו אל כל אחינו בנ"י שיחיו בבקשה נפשית
לקיים בשביעי של פסח לאחר מנחה סעודה שלישית — סעודת משיח
וכל אחד ואחד ישתדל לשתף חבריו ומכריו בסעודה זו וכל דכפין ייתי וייכול.

ועי"ז נזכה בעזרת השם לקיום היעוד של „תרוממנה קרנות צדיק ומלך המשיח בגאולה אמיתית ושלמה בקרוב ממש".

צעירי חב"ד

סעודות משיח תתקיימנה במקומות הבאים:

ירושלים — בתי כנסת חב"ד (באחרון של פסח) לתיירים בביכנ"ס „צמח צדק" בעיר העתיקה.
תל אביב — ביכנ"ס חב"ד, נחלת בנימין 23.
חיפה — ביכנ"ס „אור ישראל", הרצליה 16.
חיפה — בית ראובן דונין, בורוכוב 3, רמות רמז.
קרית שמואל — ביכנ"ס לצעירים, קרית שמואל ב'.
רמת גן — ביכנ"ס קסטנבום, מבוא דוד 3. ביכנ"ס חב"ד, עוזיאל 5, ר"ג.
פתח תקוה — ביכנ"ס חב"ד גוטמן 24 א'.
רחובות — ביכנ"ס חב"ד, התחיה 9.
קרית אתא — ביכנ"ס „אהל פנחס", רח' ירושלים.
קרית גת — ביכנ"ס חב"ד, ביכנ"ס לעולי גרוזיה. ביכנ"ס אהבת שלום.
באר שבע — ביכנ"ס בית התלמוד.
עומר — אולם המועדון ברחוב סגלון.
קרית מלאכי — בתי כנסת חב"ד בנחלת הר חב"ד. בית כנסת הרב גרשטנקורן.
לוד — ביכנ"ס חב"ד שיכון חב"ד, תחנת הרכבת.
בני ברק — ביכנ"ס חב"ד, רח' רש"י. ביכנ"ס חב"ד, רח' אברהם.
צפת — ביכנ"ס חב"ד.
בת ים — בית צוק זמרוני, קרית בובוב.

המהפך הסורי בלבנון

מאת יעקב אדלשטיין

עלה הסורית בלבנון, היא אחת הפרדוכסים הגדולים במדי־ של המזרח התיכון, המוכיחה כי במדיניות הכל משתנה, לתנאי הזמן. בעוד שסוריה היא המדינה הערבית הלאומנית, התומכת באיסלם ובשמאל בכל מקום שזה אפשרי, הרי לבנון פעולה הפוכה, כדי לשמור על האינטרסים שלה. הסורית ביציבות בלבנון ובמשטר של סטטוס קוו, שפירושו ההשפעה הנוצרית על כנה, נועדה לשמור על האינטרסים בלבנון, שברגע זה, הם נוגדים את האינטרסים של השמאל בלבנון, של אש"ף ושל ברית המועצות, הממלאת את פיה הפעילות הצבאית המדינית הסורית.

צבים עם ארה"ב כדי ל־ כין מדיניים וכדי לבדוק ה הישראלית לצעד זה או ה מעוניינת בלבנון סטא־; והשפעה הנוצרית זה־ מאוזנות, כפי שהיה עד ם שרק במצב זה יש ל־ ונה של ממש בלבנון. אך לשלטון השמאל המוסלמי יהיה לסוריה הרבה מה, משום שממשלה כזו, ה עם מדינות כמו לוב א תהיה עצמאית בניהול ץ שלה. אולי אף תתגבש בכל מה שנוגע לאזורי רה התיכון. סוריה אינה ינה מוסלמית כאו ל־ כאן נקלעה לשדה מוק־ סק שלמפלגת „הבעת" אית יהיה קשה לעכל ית בלבנון כדי לשמור העדה הנוצרית. מכאן ה־ ל סוריה בדרך פעולתה, היגוני שלה. התמיכה סלמי עד גבול מסויים, שבר את הגבול כי או יה את האספקה הצבאית מאל בלבנון.

היוצרות

מלחמת המחבלים בירדן, איימה ישראל לפלוש לירדן, אם הכוח הסורי שפלש לתוכה לא יעזוב. בעניין זה היה תיאום מדיניות ברור בין ישראל לארה"ב, שהיתה מעוניינת לגרש את הסורים מירדן כדי לשמור על שלטונו של המלך חוסיין. קו זה תאם את הקו של ישראל, שאף היא לא היתה מעוניינת בשלטון סורי בירדן. אולם, כיום נהפכו היוצרות, וארה"ב מוכנה לאשר פלישה סורית מוגבלת ללבנון, למרות הסיכון שבדבר, כדי לשמור על הפסקת אש וכדי לשמור על הסטטוס קוו ועל מעמד העדה הנוצרית.

מצרים אף היא נמצאת בתמונה, אבל בכיוון אחר. היא מעוניינת ב־שליטה סורית בלבנון, מטעמים של היוקרה, ולכן עודדה את השמאל המוסלמי להפר את הפסקת האש ש־הושגה בתיווך סורי. אך סוריה הגי־בה על כך בהכנסת צבא ללבנון, וספק אם ייצא משם מהר כפי שנכנס מהר.

סיכונים חמורים

עמדת ישראל היא, שהיא תפעל אם סוריה תעבור את הגבול שיש־ראל קבעה לעצמה. הגבול הוא, פ־לישת צבא סורי מדרום לנהר הלי־טאני, שפירושו הרחבת הגבול בין ישראל לסוריה ויצירת איזור מלחמה חדש. אלא שכאן עומדים לפנינו סי־כונים חמורים ביותר. אם תפלוש ישראל ללבנון, יזמין הדבר פלישה כוחות ערביים אחרים ללבנון, כ־חות מצריים, עיראקיים, לוביים, ו־אולי אף מרוקאניים, כדי לשמור על לבנון הערבית. משמע, כי חדי־רת צה"ל ללבנון עלולה להצית אש בכל המזרח התיכון ולהזמין ללבנון כוחות כאלה שישראל אינה מעוניי־נת בהם כלל. היינו, פלישה כזו יכולה לגרום להרעת המצב בגבול, הרבה יותר מאשר כניסת צבא סורי ללבנון.

אחד השיקולים המונעים את ישראל לפתוח פעולה יזומה בלבנון, ומדריך הסבר שאיומיה מוגבלים. לכן פלישה כזו עשויה להפוך את גבול לבנון לזירת מלחמה, שבה ישתתפו כל צבאות ערב. מכאן הנימה הזהי־רה שישראל נוקטת ומכאן השבחים על קיסינג'ר לעמדה המתונה של ישראל בכל הנוגע למצב בלבנון.

הנעשה בלבנון, כאשר העדה ה־נוצרית, נדחקת אל הקיר על ידי כוחות מוסלמים עדיפים, כאשר כל העולם הנוצרי עומד מנגד — הוא לקח חשוב לישראל, שאל לה לצפות לסיוע כלשהו בימי סגריר מאת מ־דינות אירופה. כל המדינות האירו־פיות אינן נוקפות אצבע כדי להציל את העדה הנוצרית בלבנון ואף אינן משמיעות אזהרות למוסלמים השמא־לנים בלבנון להפסיק את ההתקפות על העדה הנוצרית. מכאן העמדה המוזרה של העדה הנוצרית בלבנון, התומכת בהתערבות צבאית סורית כדי לדחוק את רגלי השמאל המוסל־מי, למרות הסכנות האחרות הצפויות לעדה הנוצרית בלבנון מן ההשתל־טות הסורית, שכן במשטר סורי, אין חופש פעולה לעדה נוצרית. סוריה אף סגרה את כל בתי הספר הקתו־ליים במדינתה.

השמאל המוסלמי, יחד עם אש"ף, מתנגדים לפלישה הסורית, משום שתחת שליטה סורית, הם יאבדו את חופש הפעולה שהיה להם בלבנון. לכאורה, היה אש"ף צריך להיות מעוניין בשמירת הסטטוס קוו בלב־נון, משום שרק במשטר כזה יכול הוא לנהל את עניניו בחופש פעולה, ואילו תחת משטר שמאלני, או תחת משטר סורי, יצטרך אש"ף להגביל את עצמו, או לעמוד תחת פיקוח. מכאן השיקול של אש"ף להצדיק את המהלכים של תמיכה בשמאל המוס־למי, וניסיון לתאם את צעדיו עם סוריה. אבל כאותר כוח אש"ף עשה כאן טעות מדינית, שבמקום לשמור על היציבות בלבנון, תמך בערעור היציבות, ובכך העמיד את עצמו תחת משטר סורי, שבו לא יוכל אש"ף לנהל את עניניו ללא פיקוח. אש"ף ייאלץ להפך לארגון סדור בפיקוח סורי, וייתכן מאד שכל ה־מפקדים הראשיים שלו, כולל יאסר ערפאת, ייאלצו לעזוב את תפקידיהם ולמסרם לידי שליטים הנמצאים ב־פיקוח סורי. הפעילות המלחמתית של אש"ף בלבנון היתה לכן טעות מעיקרה והיא תתנקם באש"ף יותר מאשר בכל גורם אחר. מכאן הפגי־שות של ראשי אש"ף עם הנשיא אסד הסורי במטרה להסב את הגלגל אחו־רנית, למרות שזה מאוחר כבר.

לקח חשוב
ניגוד אינטרסים

ברית המועצות היתה משענת ב־ממשל שמאלני בלבנון, שיזדקק ל־עזרתה, אך כאן היא עומדת בניגוד אינטרסים עם סוריה בת חסותה, ש־כן סוריה, הנאמנה ביותר לסובייטים, רואה במדיניות כזו ניגוד לאינ־טרסים שלה. סוריה אומרת לכן ל־ברית המועצות: השפעה רוסית ב־לבנון צריכה להיעשות דרכנו ולא בצורת תמיכה בממשל שמאלני מו־סלמי. במצב זה ממלאת רוסיה את פיה מים ואינה משמיעה אזהרות, משום שאזהרות כאלה צריכות להיות מופנות לכיוון סוריה.

מנהיג השמאל המוסלמי בלבנון, כמאל ג'ונבלאט, רכש לו מעמד חשוב ביותר במלחמה זו. הוא כיום אחת מדמויות המפתח בלבנון, בשעה שעד עתה נדחק לפינה. משום כך זועק ג'ונבלאט מרה כנגד הפלישה הסורית בלבנון, משום שפלישה כזו שורפת כל קלפיו. תחת משטר סורי אין לו מה להציע, ופעילותו תועמד תחת פיקוח.

סוריה פועלת לאט לאט, כדי לב־חון מהי ההשפעה של צעדיה הצב־איים, הן בתוך לבנון והן מחוצה לה. היא חוששת מתגובה ישראלית, אבל חוששת גם מתגובה עיראקית ומתגובה מצרית. שתי אלה מתנגדות בהחלט לפלישה הסורית בלבנון. על רקע זה יש להבין את השלבים של צעד אחר צעד שהסורים נוקטים. כיום ברור למדי, שהפלישה הסורית יש בה סיכון של ממש לעצמאותה של לבנון, משום שסוריה לא תוציא את צבאה במהירות.

שני צדדים

העיסוק הסורי בלבנון הוא, בשלב זה, נוח לישראל, משום שהוא מרחיק את סוריה מאפשרויות התמרון שלה בהארכת המנדט של כוח האו"ם ב־גולן. צבא סורי בלבנון, העסוק ב־שמירת היציבות במדינה זו, פירושו, הרחקת הסכנה מגבול הגולן, אבל מצד שני, יש לסוריה אופציה לפעול נגד ישראל גם מגבול לבנון. אלא שאופציה כזו יש גם לישראל. ו־מכאן הזהירות הסורית בכל הנוגע למצב בדרום לבנון שנמצא כנראה בשליטה של השמאל הלבנוני.

ארה"ב לוחצת על ישראל להגיב במתינות, לא למהר בתגובה על ה־פלישה הסורית, לעקוב בדריכות ו־לראות עד היכן יגיעו הדברים ב־לבנון.

העדה הנוצרית בלבנון שיתפה ב־כל השנים פעולה עם הליגה הער־בית, נגד ישראל. היא הזדהתה עם האיסלם הערבי בכל מה שנוגע ל־מאבק נגד ישראל, אף כי הממשל הלבנוני לא פגע ביהודים אזרחי לבנון. הנשיא פראנג'יה הנוצרי נסע כנציג הליגה הערבית לאו"ם כדי לנהל שם מערכה מדינית נגד יש־ראל. עכשיו משלמות המדינות ה־מוסלמיות את המחיר ללבנון הנוצ־רית תמורת ההזדהות הזו. זהו מחיר דמים שבו נופלים צעירים נוצרים קורבנות לקנאות המוסלמית, שאינה יכולה לראות שום גורם לא מוסלמי במזרח התיכון. אפשר שמאבק זה ישנה במקצת את יחסה של העדה המארונית בלבנון לישראל. אם לא בפומבי, הרי לפחות בחשאי. אולי יחדו מנהיגים אלה כי טעו טעות חמורה בהצטרפם למערכה המדינית נגד שילוב עם הליגה הערבית.

ניו־יורק

בחירות המוקדמות
שיא ארה"ב ולקחיהן

את ד"ר הלל זיידמן, סופר „הצופה" בארה"ב

ת הבחירות המוקדמות למעמד לנשיא מטעם המפלגה ת בניו יורק מחייבות עיון נוקב במצבם של יהודי אמריקה שבהם של יהודים אמריקאים — ובהשלכות של כל זה כידוע, ניצח הסינטור הנרי ג'קסון שקיבל 38 אחוז 90 צירים לוועידת המפלגה הדמוקרטית, המכנה מועמד ם. הנצחון לא היה מלא ולא הצדיק את התחזיות, שצפתה לו ברוב הצירים.

מספקת להם התמיכה הערבית, אש"ף ותומכיהם — של לחימה „ל־מען זכויותיו של העם הפלשתינאי". הם אימצו לעצמם את הסיסמאות הערמומיות של אש"ף, בשינויים קלים, שאינם משנים דבר. הם מע־מידים פנים כ„נייטראליים" הדוא־גים גם לזכויותיה של מדינת ישראל ולקיומה, אבל למעשה הם משמשים מכשיר בידי אש"ף.

ביום א', ב־4 באפריל, פרסמו מו־דעה גדולה ב„ניו יורק טיימס", ש־כולה ערמה וצביעות ומטרתה לערער את האהדה לישראל ולהחליש עמ־דתה בקהל האמריקאני.

בין החותמים גורמים עויינים ל־ישראל ותומכי ערפאת מאז, כמו הכומר דניאל בריגן, פרופסור נועם חומסקי וכמה רבאיים ריפורמיים. הצטרפו אליהם גם אנשים מקבו־צת „ברירה", הדורשת גם היא מ־ישראל „גמישות"...

יש „ברירה"

בין אלה שחתמו על הודעת ה־צביעות המכוונת נגד ישראל מצאתי שם שבצלצולו עורר בי מחשבות עצ־בות במיוחד. הלוא הוא ראבאי בשם ג'רלד סירוטה. הוא אדם צעיר ה־משמש כ„מנהיג רוחני" ב„הלל פונ־דיישון" של אוניברסיטה ניו יורק, הוא אומר, מדריך ביהדות לסטודנ־

(סוף בעמוד 6)

שהיה המזכיר הכללי של מפלגת העבודה.

התוצאה היא רק אחת והיא שלי־לית בהחלט מבחינתנו אנו: ערעור עמדתה של ישראל מול הלחץ ה־אמריקאני. יהודי אמריקה עומדים ומשתאים — ויש זועמים. את מי רוצה מר אליאב לשכנע פה? הרי הוא מדבר לאלה שכבר משוכנעים שעל ישראל לוותר, לסגת, להיכנע?

מדרבנים מתנגדינו

לדוגמה, מאמרו של אנטוני לואיס, פרשן ה„ניו יורק טיימס". ב־5 ב־אפריל, מלא ארס נגד ישראל. הוא מנצל את דבריו של ח"כ אליאב ל־הוכיח שהצדק עם אלה הדורשים ויתורים מישראל. מר לואיס אינו מגלה שום רעיון חדש או הצעה חדשה בדעותיו של המדינאי היש־ראלי, אלא מביא אותן כראייה ל־דעותיו הוא, שהם ברובן עויינות לישראל.

פרשני ה„ניו יורק טיימס" אינם בודדים כלל מידידינו. הם יוצאים מ־גדרם להיות „אובייקטיביים", נייט־ראליים", והתוצאה היא שמתעלמים לרוב ממזימותיהם ומעשיהם הרעים של שליטים ערביים ואינם מונעים שבט מוסר מישראל על „נוקשו־תה"... אבל במקרה שמישהו יהין לבקר את עמדתם, אזי יש להם תנא דמסייע בדמותו של לוחם ישראלי...

בשנים כתיקונן הנזק שבפעולות מעין אלו לא היה רב כל כך, אבל השנים אינן כתיקונן. דיבורים אלה משתלבים היטב במערכת התעמולה הערבית והפרו־ערבית, הנעשית יו־תר ויותר מתוחכמה. לרשותה עומ־דות חברות פרסומת גדולות של מ־דיסון אבניו, וסכומים עצומים.

השמאל החדש

הם גייסו גם את כל אנשי ה„שמאל החדש". קבוצות ואירגונים מאוגים אלה נמצאים היום במצב של „אבטלה". ראשית, עיקר מלחמתם היתה מכוונת נגד התערבותה של ארה"ב בוויטנאם — והנה הסתיימה שם המלחמה. גם ההתנגדות להתערבות במלחמה באנגולה, (שם החיי־לים מקובה הכריעו את הקו לטובת הפרו־קומוניסטים) פג טעמה עם נצחונה של המפלגה הנתמכת ע"י הרוסים והקובנים. לכן אין לפני קבוצות השמאל החדש וליבראלים מקצועיים שום מטרה להציצים.

חלפה גם תקופת התקוממות והמרד שהסעירו את הקמפוסים של קולג'ים ואוניברסיטאות. שקט והרגעה, יחד עם עייפות ואדישות, שוררים כיום במקומות אלה, שהיו מוקד של מהו־מות וסערות בשנות השישים. הסטו־דנטים שוקדים על לימודיהם, והא־גוה כלכליות, אי־ביטחון בעתידם והסיכויים הקלושים להשגת תעסוקה במקצועם — כל אלה דחו התעניינות פוליטיות לדרגה שניה, אם לא הרבה למטה מזה...

עזר לאש"ף

לכן שוש „מנהיגי" השמאל החדש — „גנראלים" ללא צבא — על ה„מציאה" החדשה שנזדמנה להם ש־

הכליט, כי היהודים ה־ לגיהם ומנהיגיהם, הצביעו בהמוניהם. אלה התכוונו חזק לישראל ולהיות ד הנושא העומד על ת אלה. גם תופעות שליליות, ים, האינטליגנציה ה־ מובילה, ואנשי שמאל ים השתחררו מאשליי־ ליבראליות מופרזות. ישראל במצור אינה ב־ צ. קיום עמם אינו ל־ עות הראשונה. ם היהודים, שכן תמכו אשר זאת בלהט מיוחד מרץ מספיק בעניין זה. בבחירות לא היתה ב־ אפשר לצפות לה, כי בהתחשב עם מה ש־ המאוגנים בעת הזאת. עים יודעים שיש לת־ מלוא המרץ ובקהל רב. אלה שמכירים בג'קסון — והאם אפשר אחרת? כליהם" להושיט עזרה עורהם בעקביות בהת־

ומרת דרישני. ומחייבת עשה. הבעיה היא איך כוח האלקטורלי היהו־ עצמתו, בייחוד בשעה בעניין גורלי לנו, כב־ ארה"ב. גם, שיהדות העולם, ה, היא „בעלת־ברית ד של ישראל" (איני זו, כי הרי עם אחד אשר לדבר על בעלי־ מה אחת?...). השאלה יהדות זו ערה, פעילה ן, מגוייסת — לעמוד ראל, ועד כמה אפשר שעת הצורך? ת כזו, שפה שניתנה להשפיע על בהירתו בידי יימסרו החלטות לישראל בעתיד ה־ יע ביחסים של ואי־ לים, — לא התרוממה הרי זו תופעה עגומה מות נוגות...

נבוכה

במבוכה בה שרויים אניים בדאגתם ליש־ כאן אישים מישראל ה הידיעות וההצהרות, לכל את העתונות פה, הסימוכים ואת ההת־ המצב. והנה יש בין אליים כאלה שמעבי־ ם לדעותיהם — לאמ־ ם צורך ותועלת, תוך אבקה של ישראל.

אם נסכים אך לא נס־ ל ח"כ אריה אליאב, עלת כלשהי בכך ש־ ן למדינאים אמריקא־ רחב פה. והיהודים רש מממשלת ישראל, צו להם גורמים אמ־ ג דירבון ושכנוע מ־ אליאב, כי קל להם יהודי ללא שכנוע על ם של ישראל. שאף נו מוכן להם. ואלה ישים ערביים ובתבי־ חיזוק כדבריו של מי

ברכת כהנים המונית בחול המועד פסח ליד הכותל המערבי

בין „מציאות" ואידאלים (ב*)

מסיני לסבסטיה וחזרה

את חומרת ההרס הארסי המאיים על העם היושב בציון עקב הנסיגים — הפרי הבאוש של החינוך החי־לוני, אין למוד בקנה המידה הפו־ליטי־האקטואלי לבד. טעו איפא טעות צורבת אותם היהודים — ה־חריגים של היהדות הדתית שהצטר־פו למקהלה הצורמת השמאלנית־חילונית בשיר הנגבעים נגד מתנחלי סבסטיה־קדום. מי לא יבחין, שה־תורה תחת צדקת זכותנו על ממפתיה היא בימינו מופנן לניתוק מ„סיני" (תורה) וניכור מ„יבנה" (מסורת), הם, החילוניים למיניהם, המתיימרים בחדשנותם, אינם אלא חקייני ה„משכילים" הנושנים, שאת ה„אור" ראו רק בחוץ, ואילו בפנים מצאו רק נגעים ומגרעות. לפיכך התבטלו בפ־ני „העולם הנאור" ותרבותו והת־ביישו ביהדותם. ה„משכילים" ביש־ראל של ימינו אף הרעו: אבותיהם הרוחניים הסיפו להסתרת היהדות: „היה אדם בצאתך ויהודי — באה־לך" — והם, הבנים, צירסלו גם את „האוהל" מכל סימן של יהדות.

בטריטוריה המצומקת, שתימצא על אדמת ארץ ישראל התנכיית, אשר העולם הנאור, כפי שהוא משתקף בדמות האו"ם, יסכים לגזול מבעליה הערבים — הלא כך מאמינים הנסי־גיסטים החילוניים — לא יקום מחדש עם ישראל של „סיני" ו„יבנה", עם התורה והמסורה, אלא עם חדש, עם הארץ, המלגלג על ה„מיסתיקה" של „היהודים המשיחיים". הוא, העם ה־חדש, „ספרי" הוא, מציאותי מאד, שאין לו סנטימנטים לדורות הקוד־מים, לסבלותיהם ולמסירות־נפשם בעד אמונה ואידיאליה. הוא, פשוט, מעמיד בסימן שאלה את שפיותם של אבותיהם, משל ההיסטוריה של עם ישראל, רבת ההוד, השגב והגבורה הנפשית במהלכיה ובתמורותיה ה־מהפכניות לקידמה האנושית, לא ה־יתה אלא טעות סראנית, חיז. עם ה־ארץ זה, שהפך עורף לתרבותו ה־קודית של עם ישראל, קטן חלש־אופי והשכל הוא מדי ליצור תרבות חדשה, ראויה לשמה, משלו ונאלץ להתרפק על נשירה של תרבות־זרים, „במקולקלים שבהם". מכאן — הב־ריחה הפחדנית מן הארץ שמטילה עולות היורשת חובות והקרבה.

קבוצת „אמונים", על כפירתה הגאה בגדירת ה„מציאות" ודבקותה העקשנית בקדושת כל הארץ, ארץ האבות, היא הפגנת מרי ב„הגיון ה־ברזל" של הנסיגיסטים, הטוענים ש־אין מקום לטיעונים המבוססים על ערכי־רוח במלחמה הגיאופוליטית הנטושה בפנינו, ומכניסה ספק בל־בות הספקנים... האמונה המוצקת ב„עלה נעלה וירשנו אותה כי יכל נוכל לה" (במדבר י"ג, ל'), מבזיעה קרן־תקווה באפלת התבוסנות ומו־צאת הד אף בלבות אותם יהודי־החול שעדיין לא התנערו מבוסם

מאת דוד סלונר

האידיאלים שהזינו אותם בתקופת החלוציות, שנראית עכשיו כה רחו־קה־רחוקה... קבוצה זו, המושתתת על עיקרון הרציפות בהיסטוריה של עם ישראל, מסיני עד סבסטיה, מת־עלה בזה מקבוצת התנחלות גיאו־גרפית לגורם ציבורי להתחדשות רעיונית־רוחנית, ובזה עיקר השי־בותה וערכה.

„מי יודע דרך הרוח?"

ברחוב שורר הרושם, כי קבוצה זו אינה אלא נסיון התנחלות דווקא ביהודה ובשומרון, ובזה מגמדים את ערכה למסדים ומוריים. אבל, אפילו במסגרת זו זכאית קבוצת „אמונים" לכל ההוקרה וההערצה. הרי זה פלא: איך ייתכן דעבר לאידיליים במציאות שבעבה, מתגברת ובזה לערכים רוח־ניים, מוסריים ואף לאומיים? איך תיתכן מסירות נפש לשאיפה לאומית דתית, כשלימות הארץ, למשל, ב־אוירה פרגמטית, חסרת־אמונה, ש־„מציאותית" באוזלת יד ונכונות תאוו־תנית לוויתור ונסיגה — נסיגה ב־גשמיות ורוחניות גם יחד? מאין אי־תנות־האופי וחוט השדרה הנחוש, נוכח גמישות חולנית וברכיים כושלות. מה מקור התקיפות הפוליטית והאמונה העמוקה ב„אף על פי שיתמה־מה — אחכה לו", לעומת ידיים רפ־ויות המושטות בתחנון לעבר שכ־נינו, שאינם שמים לב כלל למחזה פתטי זה?

ההסבר הוא פשוט: קבוצת „אמו־נים" איננה במהותה רק ארגון ל־התנחלות חלוצית ואיננה מוגבלת ב־תחומה; היא איננה תנועה־פטריה, שצצה מעצמה וניזונה מהאוויר. יש לה קרקע דשנה ופוריה: ההסתערות על „סבסטיה", כסמל התנועה החלו־צית המתחדשת, נדחפת מהדבקות ב־„סיני" — האמונה הבלתי־מעורערת בתורת ישראל והמחוייבות הנצחית במצוותיה. יש לה איפא אב ואם שהורוה, טיפחוה וגידלוה — האי־דיאל של „ארץ ישראל לעם ישראל על פי תורת ישראל" ותנועת המז־רחי—הפועל המזרחי המוקדשת לאי־דיאל זה ונושאת בעולה. „אמונים" — זהו חוטר מגזע התנועה הדתית־לאומית ונצר משורשיה: היא מפגינה ביתר שאת את חיוניותה ופוריותה האינטלקטואלית של תנועתנו המת־חדשת כנשר נעוריה, ו„המרד ה־קדוש" שבראשיתה נבט שוב והצ־מיח את פרי ה„אמונים", הזרוע ה־חלוצית שלנו היום.

הפוטנציאל הרוחני הגדול, והאצור ב„אמונים" כגורם להתחדשות דתית־לאומית, מוסתר לעת עתה על ידי רעש המעש התמידי והמסעיר, ש־מאתגר את היריבים ומתסיס את ה־ידידים. ולוודאי שתשכיל להיזהר, ש־בסופת המאבק להתנחלות פיזית בכל ארץ ישראל, לגבולותיה התורניים, לא תסיח את דעתה מהנחלה הרו־חנית המוזנחת בארץ ישראל זו, ה־משוועת לחלוציות דתית ולסיפוח תורני; ולוודאי שתצליח להישמר מפח־די מסוכן הרובץ לפתחה — שתשקע ב„עמדות" ולא תרים ראשה לשח־קים... ל„מרד הקודש" בשעתו היתה שאיפה נעלה ומקיפה: לא רק עליה לארץ האבות החרבה והקמת הריסו־תיה, אלא חידוש מלכות שמים בה, יצירת חברת „תורה ועבודה", ש־תצמצם את המוסר והצדק התורניים בטהרתם ותשמש „אור לגויים". שאיפה קדושה זו עדיין לא נתמלאה ובוודאי לא נתיישנה ולא נס ליחה; ככוחה אז כן כוחה עתה להעניק תנו־פה כן נשמתי — „אמונים" ואתגר החלו־צי למחפשי טעם קיומי ובינת־חיים בעולם התהפוכות שלנו. „אמונים" קוראה לאמץ משימה השראתית זו. כשם שקבוצת „אמונים" הראתה את כושרה ואפשרויותיה להשמל המוגים למען קדושת כל הארץ, כך — ואו־לי עוד יותר — עליה להקדיש את מרצה ומשאביה האינטלקטואליים ל־מען קדושת כל העם.

מושכל ראשון הוא, בדוק ומנוסה, שעצמתו של עם טמונה בחוסנו ה־רוחני־מוסרי ובאמונה בצדקת מאב־קו. על אחת כמה וכמה שזה מתייחס לעם ישראל, שהתקיים אלפיים שנות גולה תוך אכזורים ביותר רק עקב כוחות רוחניים־דתיים. הציונות ה־אמיתית לא באה לשנות את אשיות הקיום של עם ישראל, אלא לבצרם על ידי זיווגם עם אדמת הקודש. המפרידים בין הדבקים האלה, בין „ארץ ישראל" ו„תורת ישראל" — בין מימין ובין משמאל — את לשמת היהדות האותנטית הם קובעים וחות־רים תחת המשך קיומו של עם ה־קודש. אמנם, נשבענו אמונים ל־תורה טרם שדרכו רגלינו על אדמת הקודש, אבל גם לה נשבענו: „אם אשכחך ירושלים", ואנשי אמנה יעמוד בשתיהן.

*) ראה „הצופה" ט"ו ניסן תשל"ו.

לקט לשירת הים

וישב הים לפנות בוקר לאיתנו (יד—כז)

אמרו חז"ל (ב"ר ב): „אל תקרי לאיתנו, אלא לתנאו, שתנאי התנה הקב"ה עם הים בשעת בריאתו, שיקרע לבני ישראל. והרי זה תמוה: אם־כן צריך היה התנאי להאמר בפסוק המספר שנקרע הים, ולא לאחר שכבר שב לאיתנו? שהרי על זה שישוב להיות ים, אין צורך לתנאי? אלא שתנאי ואיתן הן אותיות דומות ומוב־נים הפוכים. כל תנאי הוא ספק: אם יתקיים התנאי יהיה כך, ואם לא יתקיים לא יהיה; ואיתן מובנו קיום ותוקף החוק. ובכל זאת כשרצו לאמר שבריאת הים והיותו תלויה בספק ובתנאי, למה ביטאו את הדבר דווקא במילה, שהיא הפך מתנאי: „איתן"? הוי אומר, שכל מעשה שקיומו תלוי בתנאי, אין המעשה מקבל תקפו וחלותו הקבועה אלא לאחר שנתקיים התנאי, וקודם לכן עדיין לא חל המעשה כלל. ולפי זה כשנברא הים בששת ימי בראשית, על תנאי שיקרע לפני ישראל כשתגיע השעה, הרי כל זמן לא נתקיים התנאי, המעשה עדיין אינו מעשה, והבריאה אינה בריאה, והים אינו ים. אבל לאחר שהים קיים את התנאי, אז קיבל תקפו וקיומו; „וישב הים לפנות בוקר לאיתנו" — רק אז קיבל חוקו ואיתנו. וזהו שאמרו: „אל תקרי לאיתנו, אלא לתנאו". כלומר: אי־אפשר ל־הגיע לאיתנו, אלא אם־כן קודם לכן נתקיים התנאי. ואין הכוונה לפרש את המלה „איתן" במובן של תנאי, אלא אין לקרוא איתן ולהגיע לתוקף, אלא אם יקראו מקודם תנאי ויקימו את התנאי. והנה כל התורה כולה נתונה ב„תנאים": „אם בחוקותי תשמעו... ואם לא תשמעו... (ויקרא כו ג; יד; ב); אם תאבו ושמעתם טוב הארץ תאכלו" (ישעי' א—יט). זה בעולם הזה, אבל לעתיד לבא לא יהיו תנאים, אלא איתן וחוק וקיום. ולכן בדקדוק לשון הקודש הניחו המדקדקים סימן לאותיות של עתיד: „א־י־ת־ן" (אעשה, יעשה, תעשה, נעשה). ה„איתן" האמיתי יתגלה לעתיד לבא, אלא שאל תקרי לאיתנו, אלא לתנאו. אי־אפשר להגיע לאיתן של ל־עתיד, אלא אם קודם לכן, בעולם הזה, יקימו את התנאים של התורה: „אם בחוקותי תלכו"; „אם תאבו ושמעתם" — — — (הרב ש. י. זוין, ב„לתורה ולמועדים").

ויושע ה'... את ישראל מיד מצרים (יד—ל)

עזר וישועה הם שני שמות נרדפים, וההבדל ביניהם הוא כי עזר יאמר במקום שגם הנעזר משתדל לפעול מעט, רק שאין בכוחו לגמור את הדבר, אלא על־ידי סיוע של העוזר; ולשון ישועה נאמר במקום שהנושע אין לו יכולת לעזור כלל, רק כל הפעולה נעשית על־ידי המושיע לבד. וזהו שכתוב: „אורך ימים אשביעהו ואראהו בישועתי" (תהלים צא). כי האדם בימי בחרותו יכול להשתדל בכוחות עצמו, והצריך רק עזרת השם שיצליח, אבל לעת זקנה, ככלות כוחו, אין ביכולתו לעשות כלום, מצד עצמו, והוא צריך לישועה; וזהו שאמר: „אורך ימים אשביעהו — ואז — ואראהו בישועתי" — כל הישועה משלי. וכן: „אל תבטחו בנדי־בים, בבן־אדם שאין לו תשועה" (תהלים קמו). כי עצם הישועה אין להאר רק להקב"ה, אבל בן־אדם יכול רק לעזור, ולא להושיע. והנה ישראל לא היו ראויים לנס של קריעת ים־סוף, כקטרוג השר של מצרים: „הללו עובדי עבודה זרה, והללו עובדי ע"ז". הקב"ה עשה הם נס בדרך ישועה, על־כן כתוב: „ויושע ה' ביום ההוא את ישראל", וכן לפני־כן נאמר: „התייצבו וראו את ישועת ה' — — (דורש מהרא"י, משער בת רבים).

אז ישיר משה ובני ישראל (טו—א)

במדר"ר (פרק כג): מה ראו ישראל לומר שירה באז? אלא אמרו: מתחילה היה הים הזה יבשה, ועמדו דורו של אנוש והכעיסו לפני ב„אז", שנאמר: „אז הוחל לקרוא"... (בראשית ד—כו), ועשהו הקב"ה ים... ועכשיו ים הוא תעשה לנו יבשה... נקלסנו באז... ואין אז אלא לשון ביטחון, שנאמר: „אז תלך לבטח" (משלי ג). טעותו של דור אנוש היה שה' מסר את הנהגת העולם לצבא השמים (כדברי הרמב"ם ועוד), ועל־כן ראוי לעבוד להם, וסיבת דעתם זו היתה, משום שחשבו שאין זה לפי כבודו של השם, הרם על רמים, להשגיח בשפלים. והזו טעות מרה, כי ההפך הוא נכון: דוקא במקום גדולתו, שם ענוותנותו, ובכבודו השגחתו של השם מתלבשים בכל. והנה לפי טעותם של דור אנוש, רבים הם הנעבדים ורבות הסיבות. ואולם המאמינים בהשגחה אלוקית, להם יש רק נעבד יחיד ומיוחד, בורא ויוצר הכל; ומה היה עונשו של דור אנוש? — מידה כנגד מידה. כי מים מורים על ריבוי, שאין לשון יחיד במים (ראה מהר"ל). לעומתם היבשה אחת היא. והואיל ודור אנוש עבדו לרבים, נפרע מהם בעשותו היבשה למים רבים. ולכן אותו שהאמינו ישראל בה' ובישועתו ובטחו בו, נעשה מן הים (ריבוי) יבשה (אחד) וקלסוהו באז"ז (בסוד השתלש־לות האלוקית, לפי הקבלה). ואין א"ז אלא ביטחון, שבטחו בו (אגרא דכלה).

אשירה לה' כי גאה גאה (טו—א)

רש"י: כי גאה על כל השירות, וכל מה שאקלס בו, עוד יש תוספת, ולא כמדת מלך בשר ודם, שמקלסים אותו ואין בו. — מידת ומהות הגאוה של ה' אין לה דמיון כלל למהות גאות האדם; „כי גאה גאה" — כלומר: ראוי לגאוה ב"ג נפה, ולסלת מנופה סולת נקיה, בר מן ברור, ברור שבה, שלא בדרך הראית באה אצל בשר ודם. וזהו מה שתרגם אונקלוס: „וגאותא דיליה היא" — גאוה מיוחדת מסוג דיליה (נפוצות יהודה, דרוש ג, לר"י מסוס־קאסו).

ליקט שלמה יהלומי

כיצד להגשים המלצות של ועדות הכנסת?

מאת יונה כהן

מזה שנים שהמצב הפך בעייתי וכמעט ללא מוצא ופתרון: מהי הדרך לתת תוקף מחייב למסקנו־תיה של ועדה מוועדות הכנסת, לאחר שהוועדה — בתוקף החל־טתה של מליאת הכנסת — הק־דישה מספר ניכר של ישיבות, שמעה עדויות וחוות דעת מפי מומחים ואנשי ציבור, והגיעה ל־מסקנות. מהי הדרך לחייב שרים ומשרדיהם לבצע את המסקנות ו־לפעול בהתאם להמלצות וליישמן הלכה למעשה? אם נוסיף לכך שלרוב הנושא מועבר מן המליאה לאחת הוועדות בהסכמתו, ואפילו לפי הצעתו, של השר הנוגע ב־דבר, הרי שיש היגיון, צדק וה־גינות לחייב את השר ומשרדו להתחשב במסקנות הרוב בוועדה, ולפעול לפיהן.

מאחר שהנושא עמד לדיון בוועדת הכנסת, הקדים שר המשפטים, חיים צדוק, תרופה למכה והזמין חוות דעת משפטית של היועץ המשפטי לממשלה, פרופ' אהרן ברק: האם החלטות הכנסת או ועדה מוועדותיה מחייבות את הממשלה.

כאמור, היתה זו חוות דעת משפ־טית, מאחר שהיועץ המשפטי עצמו, כ„מבוא", מציין במפורש כי „מעמ־דה הרם של הכנסת גורר אחריו תוצאה כי להחלטותיה, בין של ה־מליאה ובין באחת מוועדותיה, יש משקל ציבורי רב".

עיקר הבעייה הנבחנה, כאמור, בדיון ובירור, והיא שנוייה במחלו־קת, נוגעת להחלטות הכנסת (או ועדה) בנושא שאינו מעוגן בחוק מסויים, וכוון לפעולה של הרשות המבצעת (הממשלה) שאינה מעוגנת בחוק מסויים. שכן לגבי נושא המעו־גן בחוק לית מאן דפליג שהממשלה, או כל גוף אחר שלגביו ניתנה ה־החלטה, חייבים על־פי החלטה.

שפת הדיבור של הרשות המחוקקת באמצעות חוקים

ואשר לבעיה הנדונה, קובע היועץ המשפטי לממשלה במפורש כי ה־כנסת, כרשות מחוקקת, „שפת הדי־בור" שלה הוא באמצעות חוקים בל־בד. רק בדרך של חוק יכולה הכנסת לקבוע כי החלטותיה מחייבות את הממשלה. וכל עוד לא דאגה הכנסת לחוקק חוק כזה, אין להחלטותיה כוח מחייב מבחינה לבצען. כמובן שהממשלה, מרצונה הטוב, רשאית לאמץ לה מסקנות מסויימות, אך אין החלטת הכנסת מחייבת אותה לעשות כן. גם קבלת ההחלטה כמו כחלק מ־תקנון הכנסת אין בכוחה לחייב שר או ממשלה. התקנון, מציין היועץ המשפטי במפורש, אינו אלא לגבי סדרי עבודתה של הכנסת עצמה.

היתה טענה, כי מאחר ש„חוק יסוד הממשלה" קובע (סעיף 3) כי „הממשלה מכהנת מכוח אימון ה־כנסת", נאמר שהכנסת מוסמכת ל־הורות לממשלה כיצד ומתי להפעיל את סמכויותיה? — משיב היועץ ה־משפטי: ולא היא. סמכות המינוי וסמכות הפיטורין אינה מעניקה סמ־כות להורות דרכי פעולה בתקופה שבין המינוי לבין הפיטורין.

הועלתה טענה אחרת, שנראתה „חזקה" יותר: הרי בסעיף 16 שב־„חוק יסוד הממשלה" נאמר שחבר הממשלה חייב להצהיר אמונים (ולא „להישבע", כפי שאנשי־שם וציבור אומרים וכותבים בטעות — י.כ.) ובהצהרתו מתחייב השר במפורש:

„אני (השם) מתחייב כחבר (או כראש) הממשלה לשמור אמונים ל־מדינת ישראל ולחוקיה, ולמלא ב־אמונה את תפקידי כראש (או כחבר) הממשלה ולקיים את החלטות הכנ־סת".

אם כך, הרי על השר לקיים ול־בצע ולפעול לפי החלטות הכנסת? — גם על זה משיב היועץ המשפטי לממשלה בשלילה. אין הצהרת ה־אמונים, אומר פרופ' ברק, דבר ה־עומד בפני עצמו, אלא התחייבות לקיים נורמות משפטיות, ולקיים הח־לטות הקשורות לחובות המעוגנות בחוקים.

חלוקה ברורה של תפקידים וסמכויות

בסיכום קובע היועץ המשפטי כי הממשלה, כמו הכנסת, היא אחת מרשויות המדינה, וקיימת חלוקה ברורה של תפקידים וסמכויות ביני־הן. הכנסת היא המביאה לכינון ממ־שלה, קובעת את תחומי הפעולה בין הרשויות, ובכוחה לשנות חלוקה זו כרצונה. הכנסת קובעת את „כללי המשחק"...

לכנסת גם תפקיד ציבורי חשוב ע"י הביקורת הציבורית שהיא מקיי־מת, אך כל עוד לא הולבשה דבריה לבוש של חוק והביקורת לא הביאה למצב של הבעת אי־אימון בממשלה, אין להחלטותיה תוקף מחייב. אין הכנסת יכולה לפעול בעקיפין מה שאינה יכולה לפעול במישרין. מ־כאן שהממשלה אינה מוסד ביצוע של הכנסת או אחת מוועדותיה אינן מחייבות את הממשלה. כוחן ומש־קלן של החלטות המלצות ומסקנות הכנסת הוא אך ורק בתחום הציבורי.

בשבוע אחרון של מושב החורף הובאו לוועדת הכנסת שורת הצעות חכ"ים לדיון ולסיכום. הסיכום נדחה לאחר פגרת הפסח.

יו"ר ועדת הכנסת, עוזיהו ד"ר אברי אנקוריון, פתח והציג את מיגוון הצעות החכ"ים כדלהלן:

הח"כ מ. בר־פורת הציע שהשר הנוגע בדבר ימסור לוועדה תוך ארבעה חודשים מתאריך הנחת המסק־נות על שולחן הכנסת, דין וחשבון על הצעדים שננקטו לביצוע ההמל־צות.

הח"כ א. כץ הציע שתוך ששה חודשים מהתאריך שבו הונחו מסק־נות הוועדה על שולחן הכנסת, ידווח השר הנוגע בדבר לוועדה על אופן ביצוען.

הח"כ י. יודין הציע שהמלצות ה־וועדה יגובשו תוך תיאום עם השר הנוגע בדבר. הן לא יחייבו אוטומ־טית את הממשלה, אולם שר שלא יסכים להמלצה יודיע על כך לכנסת ובמקרה של מחלוקת — יקויים דיון בכנסת.

לעומת זאת הציע הח"כ מ. נסים, שמסקנות הוועדה יונחו על שולחן הכנסת בצירוף מסקנות המיעוט ו־ייקראו ע"י יו"ר הוועדה. מאותה עת יחייבו המסקנות את הממשלה.

ח"כ ד"ר א. אנקוריון הציע לקבל את הצעתו של שר המשפטים, לפיה מסקנות הוועדה יונחו על שולחן הכנסת וייקראו במליאה על־ידי יו"ר הוועדה. יו"ר הכנסת יעביר את מס־קנות הוועדה אל השר אשר הענין הנדון נמצא בתחום תפקידיו ואם לא ברור היה מי הוא השר שלתחום תפקידיו שייך נושא המסקנות, יע־ביר יו"ר הכנסת את מסקנות הווע־דה לידי ראש הממשלה. תוך תקופה מסויימת שתקבע בהחלטה הנוכחית (ארבעה או ששה חודשים) ועדת הכנסת, יודיע השר בכתב ליו"ר ה־כנסת על עמדתו לגבי המסקנות ועל כל פעולה שנקט בעקבות המסקנות. הודעת השר תונח על שולחן הכנסת.

שר המשפטים, חיים צדוק, הבהיר שבהצעתו הוא קיבל את ההצעות שהוצעו ע"י חברי־הכנסת כנ"ל, פרט לחלק השני של הצעת הח"כ נסים שהמסקנות יחייבו את הממ־שלה, מכיוון שהדבר הוא בניגוד לחוק הקיים בהתאם לחוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה על המצב החוקי הקיים. השר הוסיף, שהמסקנות יועברו לשר הנוגע בדבר והן יחייבו אותו תוך תקופה מסויימת להתייחסות ולדיווח בכתב.

חברי־הכנסת פ. שיינמן, י. יודין, א. לין וא. כץ הביעו תמיכה בהצעת שר המשפטים והציעו לקבלה (הצעה — ואך שינויים). ח"כ מ. נסים הביע התנגדות להצעת השר ולחוות דעת היועץ המשפטי.

כאמור, הוחלט לדחות את ההכרעה עד לאחר פגרת הפסח.

הזעקה האילמת על שפת הכינרת

סיפור/ מאת חיים פיקרש

באוניז פרקי תהילים — והילד המשיך בש־תיקתו האילמת.

משעמדה לה חמה בשיפולי רקיע וקרניה האחרונות ריצדו, על פני מימי הכנרת הרגו־עים והכחולים, החלו חסידים ואנשי מעשה בטבריה העתיקה לצאת לרחובה של עיר ופסעו מתונות, חבורות חבורות, אל בית המדרש של חסידי קרלין, „בויאן שילי", שב־מעלה הסימטה הצרה. „הלילה תשאבו את המים שלנו" גילו בני ישמעאל בקיאות בסדרי אורחותיהם והכנותיהם של החסידים, ואל שאלתם צירפו את הברכה: „במזל וברכה", „כן יהי רצון" — השיבו החסידים במ־אור־פנים, ופנו אל מקום הריכוז.

תפילת המנחה נשאה אף היא אופי חגיגי מרומם. מנהג אבותיהם של אנשי טבריה בידם, ולקראת התקדש חג הפסח, יוצאים הם מתוך שמחה, התעלות וריקודים, לקיים את מנהג שאיבת „מים שלנו", לאפיית המצות, בצהרי יום המחרת.

מעמד זה היה נותך גם את פרחי החסידים ותלמידי תלמודי התורה והישיבות הקטנות, לשמחה של ממש. הללו, הקטנים, שנשאו על כתפיהם את הכדים לשאיבת המים, שוב לא ידעו גבול של עולז נעורים, ומשהיה ר' אברהם־ברוך, בעל האכסניה, נותן את האות, לצאתה של השיירה מפתח בית המדרש אל כיוון חלקה הצפוני של הכנרת, למקום המכונה „בכר בריאני" — אצטרצו הקטנים התייצבו בראש השיירה. „ירדו הנערים לפ־ניגון" — מציר היה ר' אברהם ברוך לזקני החסידים, ומיד הורו אלה ל„כליזמר", מנדל „בלכרי" ושמעון „קלרינטר", לפצוח בניגונים. ואלה עוצמים היו עיניהם וכל ישותם אמרה הת־רכזות בכלי הניגון.

*

הדי השירה והניגוני ה„כלי זמר" היו מתפשטים בסמטאותיה של עיר הכנרת ונג־ררים סקרנים רבים, שהיו ניצבים בשולי המד־רכות המרוצפות באבני הגליל השחורות, ופל־חים במבטיהם בוחנים את ה„שירה המוזרה", המרקדת עם כדי המים, עטורי בדי משי ומתריזות. ר' אברהם־ברוך, העבדקן והעגל־גלן, שם ידו על אזנו ופוצח בניגון המיוחד לעת כזו, ניגון רוטט שמושר היה בדביקות, אחת לשנה, בעת שנטעה השיירה של החסי־דים אל שפת הכנרת. מסייעים היו בידו הוו־תיקים שבחבורה, שלעת כזו מגלגלים היו שיח, אודות אותם ימים רחוקים, עת היו הם נערים, ונטלו חלק במנהגם זה של אנשי טב־ריה, ומספרים בגעגועים כיצד מצטרפים היו אליהם ערביי החורן והבשן, שהיו יורדים אז לטבריה, כדי למרק את סירי הבישול, לקראת החג היפה של היהודים" — כהגדרתם... ובש־איבת המים, ידעו כי שלמה מלאכתם.

*

את יוסל'ה בן החמש הלבישו הוריו, לקראת החגיגה, בבגדים נאים. גם הוא אחז בכד המים, ועם חבריו ל„חדר" פיזז ורקד בהתלהבות. ומשהגיעה השיירה אל שפת ה־כנרת, ניצב הילד, אחוז שרעפים, וכמו האזין לרחש שברי הגלים שפרצו אל החוף. מטבעו היה חולמני, לא שובב כחבריו, ובעת שנתנו הנערים והילדים פורקן לעצמם בדינוק קצה פרוע לשאוב את המים, ניצב הוא מהצד וביקש מחברו יצחק מאיר, לשאוב המים בש־בילו. אך בטרם השלים את המשאלה, הת־גרה בו אחד הילדים השובבים ודחפו בכוח אל המים. אפשר ומחמת הבהלה ואפשר ומ־חמת הצער על בגדיו החדשים שנרטבו, החלו ידיו רוטטות וגופו הקטן כהעווית. אך ר' אחר כה לאחר שנמשה יוסל'ה מהמים, לא פסק מבכי. קטעי מילים נפלטו מפיו, וגם הזקנים — המכובדים שבחבורה, לא יכלו להרגיעו. השמחה נפגמה בקצקת לנוכח תקרית מצערת זו, ומשחזרו שואבי ה„מים שלנו" אל העיר, ור' אברהם־ברוך קנה ליוסל'ה את הנרות הססגוניים לבדיקת החמץ, הנציק לו אותם כשר כדי להרגיעו. פסק אמנם הילד מבכי. אך בביתו, שוב לא יכול היה יוסל'ה להסביר להוריו הדואגים, מה קרה, שכן המילים נעתקו מפיו. רק מאוחר יותר, במ־רוצת השעות שנקפו, הבחינו כי דבר חמור קרה לבנם. הוא הפך לאילם, שוב לא יכול היה להוציא הגה מפיו!

*

בחול המועד, פנו אל „סולה־מנדלי" ה־ישיש, ששם טוב יצא לו בין תושבי טבריה והגליל, ככי שיודע לרפא אברים פגומים, להביא מזור לבעלי חבורה. הזקן, שבחדרו הקטן הפלוב, בסימטת העיר העתיקה, הגדוש בסממנים ובתרופות, מעשה ידיו להתפאר, החל מטפל ביוסל'ה. דיבר אל ליבו, קרא קרי־את להודך אזנו, לרגע עשה אתנחתא ופלמל

לקראת ההילולה של התנא האלוקי, בל"ג בעומר, הביאוהו ההורים למירון. הירבו במע־שי צדקה וחסד, השתטחו על קברי ר' שמעון ובנו אליעזר, ובחצות הלילה פנו, כמנהג אנ־שי צפת וטבריה, לקיים את ההילולה על קברו של ר' יוחנן הסנדלר, ולאור האבוקה שבי־שאה, זעקו וקראו וביקשו מזור ליוסל'ה שנא־לם — ולשוא.

יש אומרים כי מאז אותו מקרה, נתמעטה גם השמחה במעמד שאיבת ה„מים שלנו" בטבריה, ומשנתחלקה במרוצת ימים ושנים גם חבורת הוותיקים, פסק גם מנהג יפה זה שנמשך בטבריה כשך שנים. יוסל'ה צמצם גדל, בגר, נישא, הקים משפחה, אך נשאר אילם.

*

לפני מספר שנים הגו בני בניהם של ותיקי החסידים בטבריה את המחשבה לחדש את מנהג שאיבת „המים שלנו". הן זה מנהג יפה שנשתכח בעיר הכנרת שנים רבות, ומ־דוע שלא לקיימו גם עתה? — הרהרו הללו בינם לבין עצמם והנקפו בגעגועים לאותם ימים חמנים. ואכן חודשה המסורת יפה זו, אך אופיה היה קצת שונה. שוב לא חבורה של חסידים לובשי שיראין, כי אם אנשי מע־שה רגילים, שקיצרו גם את מסלול הדרך, נמנעים מלעבור ברחובה של עיר, אך מאיצים בילדים העולים לפזה עם הכדים „כמו באותם ימים": בלי „כלי זמר" שמשיב היה לנגן את הניגון המיוחד, שעתה מושר היה בפי קומץ אנשים הזוכרים צליליו הנוגים.

שנה שנתיים של חידוש מסורת זו, ובטבריה כולה דיברו על יוזמי־מחדשי המנהג והעריכום בשל כך. מדי פעם פעם גם הצטרפו בני ותיקים ומעגל משתתפי שאיבת המים התרחב. עם המצטרפים נמנה גם יוסל'ה האילם. עם שני ילדיו הקטנים הוא בא אל שפת הכנרת. הקיש, בכפות ידיו, ובכך למו ביקש להצטרף אל המשוררים. תוגה ריחפה אותה שעה על פניו, ומשלח את בנו הקטן לשאוב המים, שוב לא יכול היה להבליג, פרש את שתי כפותיו הגדולות, ומפיו פרצה זעקה חסרת הבעה, חדה ומקוטעת, שהחרידה את הנוכחים!

„הוא בוכה על מה שעוללו לו, כשהיה ילד" — ביקש אחד הנוכחים להסביר, והד הזעקה האלמה ההסס על שפת הכנרת — — —

هكذا من الأصل

صكز من الاهل

עלייתו של ר' יחיאל־מיכל פינס

למעלה משנה נמשך המשא־ומתן בין ועד „מזכרת משה מונטיפיורי" בלונדון עם הי״מ פינס בדבר עלייתו לארץ כנציג ה„מזכרת". בעת שהתמנהו נת־אשרה ישב פינס במוהליב.

וכשהתכונן לדרך מסעו לארץ קבעו לו משכורת הדבר התמנותו כבר פורסם ב„דושואיש כרוניקל" הלונדוני ובעתונים אחרים 1), אבל המשא־ומתן נפסק באמצע. ביולי 1878 הידשה הועדה את המשא־ומתן עמו, והוא גם הוזמן לבוא ל־לונדון להתראות עם ראשי ועד ה„מזכרת" לקבל הוראות מהם על דבר עבודתו בירושלים ולהפליג ב־אניה מאנגליה ליפו.

נציג מזכרת משה הסתפק במועט

ההזמנה (יותר נכון: הפקודה) באה בשם ועד ה„מזכרת" מאת יוסף מאיר מונטיפיורי, ראש הועד, ב־מכתב שנערך בעשרה ביולי 1878, בו ידיע לו שהועד מושיבו על כנו, וגם יכתוב את התנאים בינם ובינו, וסכום הכסף משכורתו לשנה. ידיעה זו חשובה לנו ביחוד. מאתים לירה שטרלינג לשנה היתה משכורתו של נציג „מזכרת משה", זו „הסוכנות היהודית" בימים ההם, ודיי״מ פינס — מגדולי סופרי הדור ודברי הדור היה! אבל הסתפק ריי״מ פינס, ש־היה בן עשרים, במועט שבמועט, ולא כפקיד ו„תופש" משרה בא ל־ירושלים, כי״אם אידיאל התחיה היה נר לרגליו, ובבנין הארץ ראה את תפקידו ויעודו. הוא גם זכה להיות מראשי בוני הישוב, מאבות הישוב ומעצבי דמותו. היכף לבואו התערה ריי״מ פינס בארץ, הסתגל לתנאי החיים שם, הסתפק במועט, חי בצנע ככל תושבי ירושלים בימים ההם. וכשהוצרך לרגל משרתו לנסוע מ־מקום למקום, לא היה נוסע בכרכרה צב ומשרתים רצים לפניו, ודולקים אחריו, אלא חובש את חמורו ורוכב עליו. „ביום אכלני חורב וקרח ב־לילה", כדברי יעקב אבינו. לא הת־הלך האדם הגדול הזה בגדולות, לא התנשא על העם, כי״אם כאחד מ־פשוטי העם התהלך, בנה את ירוש־לים החדשה, גאל את אדמת ישראל ועזר ביסוד מושבות ביהודה, בגליל ושומרון, הקים מוסדות־חסד ותר־בות, הרביץ תורה והעמיד תלמידים. פקידי מוסדות וקרנות בימינו ב־ישראל ובתפוצות והמדובר גם ב־קטנים ובזעירים שבהם, צריכים ללמוד לקח ממשמתו של ריי״מ פינס בעל „ילדי רוחי" ו„הכה".

דרכי נדד

מדברי איטה ילין, בת הרי״מ פ 2), נראה שנסע פעמיים ללונדון וגם מנסיעתו השניה שב מלונדון למוה־ליב, נשאר שם חדשים עם מש־פחתו, וממוהליב „התחיל להכין את צעדיו לנסיעתו ירושלימה". אבל יוסף מאיר מונטיפיורי במכתבו ש־נמסר להלן, יאמר מפורש שרצון ראשי הועד שילך ישר מאנגליה לארץ ישראל. גם הרי״מ פינס ביומנו „מלונדון עד ארץ ישראל" 3) כותב שבי״א אלול תרל״ח הפליג מסיט־המפטאן באנית „לומבארדיאי" ללכת עד פורט סעיד ומשם לנסוע באניה אוסטרית ליפו. בי״ב באב הגיע ל־לונדון ובו ביום התחיל לרשום את הקורות אותו ביומנו, שמעניין מאד לתולדות עלייתו לארץ ובזכות סג־נונו הוא יצירה ספרותית נאה. פינס נפגש שם עם כמה נוטבלים יהודים גם מראשי ה„מזכרת" וגם כאלה שלא היו חברים לה, אבל כולם הראו יחס חם ועזר לישוב והתעניינו מאוד במלאכתו של פינס. קיבלו אותו באהבה שמואל מונטאגו וה־ר אשר, הוגי רעיון יסוד הקרן ל־„מזכרת משה מונטיפיורי", שליחי ועד ה„מזכרת" לארץ ישראל בשנת הרל״ה ומחברי ה„הזכיר" לתיקון ה־חיים בארץ שי. ד. פרומקין תירגמו לעברית בשם „להרמת קרן ירושלים והושביה".

באספה קטנה של ועד ה„מזכרת" שבה השתתפו ארתור כהן, הנרי הריס, אופנהיים ומונטאגו, מסרו ל־פינס הוראות לעבודתו, והזהירו אותו שיראה „לחיות בשלום עם כל ה־כתות" בירושלים.

מכשולים שונים

קיבלו אותו בכבוד, שוחחו עמו על דבר מצב היהודים בארץ־ישראל. הרב ר' נתן אדלר, נתנאל רוטשילד, אברהם הלוי (אלברט לוי), הדיין ספירס האשכנזי והרב ארטום ה־ספרדי, וכולם נתנו לו הוראות איך להתנהג. הרב אדלר ייעץ לו שלא יקבל עליו חלוקת נדבות מיוחדים; אלברט לוי, שהיה מזכיר „אגודת אחים" באנגליה, ביקש את פינס „כי נלכה יהודי שלובי זרוע בפעולו־תינו לטובת בני ארץ הקודש". נתנאל רוטשילד, אם כי התאונן לפני פינס שיהודי ארץ־ישראל הם עצלים, בהפרזה מעליו, אמר לו: „אולם לבנו ילך תמיד לטובת אחינו שמה, וגם כספנו". הד״ר ארטום אמר לו שלא ישים פדות בין ספרדים ואשכנ־זים. כולם קיבלו אותו בסבר פנים יפות מלבד... משה מונטיפיורי, ה־איש שלכבודו ולהנצחת שמו נוסדה ה„מזכרת", כי כל עניין יסוד הקרן ה„מזכרת" לא היה לפי רוחו. „כל חפצי ומגמתי — אמר לפינס — שיהיה ליושבי הארץ במה להחיות את נפשם כדי שיוכלו לעבוד את ד'. — — — מיום שנוסד הועד לא גרמו לי אלא צער, ובפליים הייתי נותן מכיסי אילו הייתי יודע כי כך עלתה להם. אילו לא היו מייסדים המזכרת לגמרי כי עתה לא היתה לי עגמת נפש מוחלט ד־שנתרבה על ידם"!

אדישות לפינס הראה גם הד״ר אלעזר הלוי, מזכירו של מונטיפיורי ונאמן ביתו, והוא שערך את התשובה רבני ירושלים להזכיר מונטאגו־אשר בנכתבם הגלוי למונטיפיורי. כש־הציג פינס את עצמו לפני הלוי, לא עשה שום רושם עליו ר־עשה את עצמו כאילו הוא זר ובלתי ידוע לו. פינס רושם ביומנו: „ראיתי כי אין דעתו נוחה מבחירתי בכלל, באשר דעתו היתה כי ימסר דבר משלחתי להרבנים שם בירושלים בשאלו שנית לשמי ראיתי כבר כי חפצו להתייצב לעומתי במצב הנגוד, אך הבלגתי על רוחי ועניתי בתומי: שמי מיכל פינס. ויתבונן רגע ויקרא כאיש הנזכר דבר שכוח ממנו, אהא! אבל מדוע באת אלי? — לראותך, עניתי. — אבל לא היה לך לעשות ככה, עצה חלקו אף הוא, כי יגיע מזה נזק לך".

יוסף מאיר מונטיפיורי

יוסף מאיר מונטיפיורי 4) היה בן אברהם, אחיו הצעיר של משה מונ־טיפיורי. אמו הגבירה היתה אחות נתנאל רוטשילד ואנטוני רוטשילד היה גיסו. הוא ירש מאביו הון עצום ורב, ומשום זה לא עסק במסחר, כי אם הקדיש את כל זמנו לעסקנות צבורית. היתה לו יד בכל מוסדות צדקה וחסד.

בשנת 1874, בעת שדודו משה מונטיפיורי התמסר מפקודת ראש ועד שליחי הקהילות באנגליה, נבחר הוא במקומו ועמד בכהונתו זו עד יום מותו ר' בחשון תרמ״א. ידיעה על פטירתו באה ב„המגיד" שנה כ״ד, גליון 34 (כ״ט בחשון, תרמ״א). גם ב„חבצלת" הספיד אותו י. ד. פרומקין.

מכתבו של יוסף מאיר מונטי־

מאת א. ר. מלאכי

פיורי כתוב על נייר „מזכרת משה מונטיפיורי", והכותרת היא ב־אנגלית.

המכתב כתוב במקורו באנגלית, וכתוב בראשיתו „העתקה מהאנ־גליזי". התרגום הוא מדויק ומגוגב. לא אוכל לנחש את שם המתרגם, אולי לואיס עמנואל ואולי הד״ר אשר.

אדון נכבד!

בערב שבת העבר כתבתי אליך בשם ועד מזכרת נצח להשר סיר משה מונטיפיורי כי יש את נפשם לשלוח אל ארץ הצבי בסוף החודש אוגוסט הבא, ואוסיף לבשרך כי ביום הזה אכתב יותר על העניין הזה: ועתה אשלם דברי, והא לך ה־עניינים אשר תתיעצו יחדיו הועד באסיפתם האחרונה.

הועד יקבל על עצמם את מש־מרתך הנשגבה ביום ה' לחדש מאי. ועד הפעם יואילו לקחתך תחת צל כנפם על התנאים האלה: ישלמו לך את משכורתך מיום ה' מאי עד יום ח' באויגוסט על פי שלמה מאה ליטרין מדי השנה השלמה, ואחר עבר הזמן ההוא יתנו אליך שכר שנה על פי שלומה מאתים ליטרין בעד השנה השלמה: גם לך גם להם יהיו הכח והתוקף לצאת מגדר המשכורה כחפצך וכחפצם אם תקדים להם או אם יקדימו לך הזמנת ששה חדשים להודיע זה לזה את רצונכם על ענין ההשבתה ההיא. הועד יחפץ כי תלך אל ארץ הצבי בסוף החודש אויגוסט הבא, וגם כן ישאל נפשם לראות פניך בלונדון טרם תסע ל־דרכך. יען כי יש דברים שונים ועניינים הצרכים אשר יבקשו להציע לפניך ולדבר אליהם פה אל פה, לכן יצווך לראותם ולפקדם פה בלונדון ביום י״ד לחודש אויגוסט, ומשם תלך לדרכך אל ארצנו הקדושה, ולא תשוב עוד אל ביתך, על כן צו לביתך בלא איחור. ועשה כל אשר נחוץ להעשות טרם תעזוב את ארץ מולדתך.

הועד ייעצך לבלתי קחת עמך את אשתך 5) זאת בניך 6) ירושלימה, כי מחשבה אחרת לא נכונה היא, ולא תהיה לרצון להם.

סוף הדבר, הועד ישלם כל הוצאות הדרך, הוצאות נסעך לונדונה, ו־הוצאות נסעך ירושלימה וכל משאלו־תיך הנכונות והישרות בזמן עמדך בלונדון להתראות פנים.

הכותב וחותם בשם הועד
יוסף מאיר מונטיפיורי
ראש הועד

בעלותו לירושלים

בכ״ב באלול תרל״ח הגיע פינס לירושלים. פרומקין שהתנגד להתמ־נותו לכשרה זו, הודיע על בואו בשורות אחדות ב„חבצלת". בעתון הירושלמי השני „שערי ציון" (שנה ג', גליון 24: ערב ר״ה תרל״ח), קדמו את פניו ביותר ההלהבות. ב־ידיעה 9) תחת כותרת „ברוך הבא בשם ה'", נאמר: „ביום ב' בשבוע החולף בא הרב המופלג החכם השלם וכו' בהוו״ר יחיאל מיכל פינס לעירנו הקדושה. שמחת יושבי עירנו כאשר נודע להם כי הרב הנז' כבר בא הצירה במאוד גדלה. הרבה מ־נכבדי אחינו מהרו לקדם פניו ב־ברכת שלום. גם הרב המופלג חו״ב וכו' מו״ה יוסף חיים פראג 7) המורה של בהמ״ד 8) דורש ציון 9) בלוית סופר הבית ורבים מגדולי התלמידים שבאו לקראתו מחוץ לעיר ויקדמו את פניו בשירי זמרה. הרב הנז' הגיש את תודתו אליהם מעמקי לבבו. גם ביום השבת ובליל מוצש״ק ביקרו אותו אנשים רבים מאוד והוא קיבל את כולם ב־סבר פנים יפות ובענות חן ענה על כל שאלותיהם. ביום הראשון שבוע זה הלך הוא לבקר את הרבנים ה־גדולים וכו' וכו' הרב הגאון הגדול כש״ת מהו״ר שמואל סאלאנט, והרב הגאון מהו״ר יהושע ליב דיסקין אבדק״ק בריסק מלפנים וכולם הי־ו שבעי רצון ממנו 10). גם ר' יעקב ספיר, שנמצא ביפו בעת שפינס ירד מהאניה, כתב בחמימות עליו במכתב מירושלים ב„הלבנון" (שנה ט״ו, גליון י״א; ערב סוכות תרל״ט). הוא מספר: „הרהי״ג החה״ש מהור״י מיכל פינס נ״י הנבחר מהועד ה־נכבד בלונדון יצ״ו להקים „מזכרת משה" באה״ק ת״ו. הנה זה בא לעה״ק ירושלים ת״ו ביום עש״ק העבר בי״ך לחודש רחמים הזה, יברכנוהו ברוך הבא בשם ה'! ונתקבל בכבוד ובאהבה מכל המקה־לות ספרדים ואשכנזים יצ״ו. כאשר הגיעה הבשורה לפה שבא לשלום לנמל עה״ק יפו ת״ו ביום ב' העבר שלח הגאון ראשל״צ הי״ו ברכת בואו לשלום ע״י הסג״ר 11) וכן הרב ה־גדול דעה״ק חברון 12) ת״ו שהיה נמצא אז בעה״ק ת״ו וק״ק אשכנזים הי״ו שלחו שני אנשים נכבדים מ־יקירי ירושלים 13) לקבל פניו ביפו ולהביאהו ירושלימה. כל אחינו יושבי עה״ק ת״ו שבעים רצון מ־האיש היקר וישר באדם הלזה המורם מאת כל גדולי דורנו, רבני גאוני חכמי וגבירי אירופה לשבת בשמם בירושלים ולהיות להם ולנו לעינים. ורוח הבריות נוחה הימנו. ועל כן גלוזה שישמח הוא בירושלים ו־ירושלים ישמחו בו וישים את ירוש־לים תהלה בחוץ לארץ".

חרדים מכאן ומשכילים מכאן

בואו עורר תנועה בירושלים של תקוה בלבבות להתחלת תקופה חד־שה וחיים חדשים בירושלים. כעבור זמן מה התחילה התנגדות שונים, גם בין החרדים וגם בין המשכילים, התנגדות לפינס. פגע בו פרומקין ב„חבצלת" 17) וגם ב„שערי ציון" התקיפו אותו. קנאים מבית מדרשו של רי״ל דיסקין התחילו לתקוע ב־שופרות ולגזור עליו חרמות ונידויים מטעם „הרבנות הבריסקאית" רדפו אותו ושולחיו בלונדון נתאכזבו בו וזחו אותו מכהונתו. אולם כאדם „בלתי רשמי" נעשה פינס עמוד ה־ישוב ומראשי הבונים. ועל שלוש ה־שנים הראשונות לשבתו בירושלים אקדיש מאמר מיוחד.

*

הערות

1) ב„הלבנון" שנה ט״ו, גליון א' (ג' מנחם אב, תרל״ח) באה ידיעה זו, כתובה מאת העורך בריי״ל: „מכה״ע יעוי. קר. (דושואיש קרי־ניקל) מבשר ואומר כי הועד המפקד על הקמת מזכרת משה מונטיפיורי באה״ק הוליט לשלוח בקרוב ירושי־לימה את ידי״נ הרה״ח מו״ה מיכל פינס אשר בחר בו בשנה העברה להיות פקיד הועד באה״ק", ומוסיף לומר: „ידי״נ הנז' הודיענו בפקודת הועד הוא נוסע ללונדון ומשם ילך ירושלימה"!

2) בספרה „לצאצאי" חלק א', ירושלים, תרצ״ת.

3) נכנס בכתבי פינס: בנין ה־ארץ, ספר א', תל־אביב, תרצ״ת, עמודים 17—34.

4) קלויד מונטיפיורי הוא נכדו.

5) חיה ציפה בת ר' שמריה לוריא. היתה אשה נפלאה, ותפסה מקום בחיים הציבוריים בירושלים. בשנות השבעים היתה ממייסדות „עזרת נשים", הארגון הראשון של האשה בארץ־ישראל. אלו הנשים שייסדו את בית חולי הרוח בירושלים.

6) ארבע בנות היו לו לפינס: נחמה שנישאה לנח קארלינסקי, שרה שנישאה להלר, איטה שנישאה לילין ומרגלה שנישאה ליוסף מיוחס. בן אחד נולד לו חצי שנה אחרי עזבו את רוסיה, ובהיותו בן שנתיים מת בשנת תרמ״א בירושלים. בפנקס ה־חברה הדישא רשום: „י״ד תשרי, תרמ״א, ילד של ר' מיכל פינס". אחרי נסיעת פינס, נשארה המשפחה בבית הוריו חנה לוריא במוהליב.

7) הוא בנו של ר' יצחק אפר־לאטקא מפראג. תלמיד ה„חתם סופר" ומראשוני העולים מהונגריה, ומ־האשכנזים שהתבולל בין הספרדים.

8) בית־המדרש, כלומר: בית־ספר.

9) שנקרא „בלומנטאל שולע", על שם מייסדו ר' יוסף בלומנטאל מפאריז. מפאת חרם האשכנזים על בית־ספר זה, מפני לימוד ערבית, נעשה בית־ספר ספרדי. ביומנו הנ״ל מספר פינס כי מונטאגו ביקשו „להודיע לו על דבר מצב הת״ת של בלומנטאל, ואם אמת הוא, כי גם מבני האשכנזים רוצים לבוא לבית הלמוד הזה, אלא שאין להם מורים אשכנזים, או נכון הוא לשלם מעובן גיסו (יעקב פראנקלין — א. ר. מ.) די שכר מורה שפת ערבית ל־אשכנזי". התעניינותו של מונטאגו בבית ספר זה הביא את מנהליו לנ־הג כבוד בפינס לבקשת ר' יצחק פראג ביקר פינס את בית הספר, ובתעודתו (שנכתבה בס' מרחשון, תרל״ט) שיבח והילל את המוסד. על התעודה חתם „יחיאל מיכל פינס, סוכן לועד „מזכרת משה מונטיפיורי" אשר בלונדון".

10) ביקורין בבית הר״ש סאלאנט ובבית הרי״ל דיסקין מסמל את יחסם של שני דברי ירושלים בימים ההם אליו. הראשון היה ידיד נאמן לפינס ואהב אותו בנפשו, ובעיני השני היה מין ואפיקורוס והיה מראשי רודפיו.

11) על ידי הטלגראף.

12) ר' יוסף ריבלין ור' משה יצחק גולדשמידט. גם ר' יעקב ספיר יצא ליפו לקבל את פניו. ביומנו רשם פינס ביום בואו ליפו: „אחרי שהתרחצתי והתפללתי וטעמתי דבר מה הלכתי לראות את „מקוה ישראל" ביחד עם הרו״ר ספיר אשר בא לקבלני מירושלים. מאד נצ־טערתי על הדבר הזה, אשר לא לרצון היה לי אבל מה אעשה לר' תכונתי רכה, לא אוכל השב פני איש".

13) במכתבו למיכאל ארלנגר ב„בנין הארץ", ספר א' ע' 89, אומר פינס: „מי שהוגים ומי שגבב דבות הוא „ההבצלת" אשר ה' לאב מזכיר חברת כי״ח ראה חובה לעצמו לברות כל אלה להשיב לו תודה על שבזה את שמי על לא חמס ב־כפי". ובמכתב שני לארלאנגר (כו טי״ו שבט, תר״ם) הוא חוזר על זה: „בדבר ה' לאב הנני להגיד לו מה שספר לי אחד מאוהביו ורעיו של ה'... מר״ל... כי ה' לאב כתב מכתב להאי'... להודות לו על כי פגע ב־כבודי באחד מגליונות מהי״ש שלו. ויען כי זכרו לי דבריו כדברי אמת על כן התלונני ע״ו באזני מצי״ל. הנקודות דומות: פרומקין, התב־צלת, פרומקין".

מפיוטי תימן לשביעי של פסח

. . נזר ים סוף לגזרים. ובין חומות מים עברו שבטים
דינים אמר הים למשה: למה משה תעשה־לי ככה?
הלא אני נבראתי ביום השלישי. ואתה נבראת ביום הששי
ואני גדול ממך בשלשת ימים. ואתה מבקש לעבור בתוכי!
זכר נא משה שאני החכם ממך ומדוע תאמר: הבקעה־לי!
חרה אף משה והשיב כנגדו: שמעני הים וקבל אמרי!
ספי יעקב ראה א־להים נתונים בצרה לפני אויב.
יעמדו מימיך חומה גבוהה. ובדרך סלולה ימין ושמאלי
כי הוא אמר: אעבור בגלך הבקעה־לי ואל תתנבב!
לא־להים נעשה הים ומרכבות כרוב אליו נגלה.
מקום תקפו התמוטטה ארץ. כי פדויי ה' ראו א־להים.
נלכה סיני לשמוע תורה! אמרו פדוים למשה ידיד.
סגר הים בתפלתו. ועל יד שלוחו חרון אף השיב.
ענהו ה' מתוך להבי אש ויאמר לעמו: אנכי ה' א־להיך
אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים

לאורך כל השנה

מאת אהרן הלוי פיצ'ניק

מ״ט ימי ספירה

קירה קטנה בוהלין שבאוקראינה, בחצר האדמו״ר שבמקום, החיים התנהלו במסלולם ה־רגיל כבשנים הקודמות, לפני המלחמה העולמית. לפני המהפכות ומלחמות האזרחים לא היה הבדל ושונה בין דור לדור, בין אבות ובנים. בחצר הרבי היו החיים שוטפים לפי סדר קבוע: חסידים ותיקים ואלה הזוקקים לישועה, היו צובאים על דלתות ביתו להתקבל ולהתברך על ידו. בבית המדרש, מלא מפה אל פה, ישבו ולמדו החסידים הקבועים שהיו סמוכים אל שלחנו של האדמו״ר ונקראו „יושבים". היו באים גם צעירים או אבר־כים שהתחממו באורם של החסידים הזקנים והת־פלפלו עמהם ונהנו לשמוע את שיחתם של תלמידי חכמים. מזמן לזמן ביקרו בבית המדרש אנשים מן החוץ, שעשו אצל ה„רבי" והביאו „תיקון" לפני יושבי בית המדרש, שישתו „לחיים" ויברכו אותם ברפואה שלמה ובישועה קרובה.

השבתות והחגים היו ערוכים ברוב הדר וברוב עם. עלה על הכל חג הפסח שחגגו אותו בהכנה שארכה זמן רב.

ליל הסדר היה חג המשפחה. רוב החסידים הקבועים נשלחו לביתם לחג הפסח ולא עודדו אחרים לבא. זה היה החג היחידי בשנה שהנשים ישבו וסעדו בחדר אחד עם הגברים הילדים. ילדי המשפחה היה להם בלילה זה חופש גמור להתרועע ואפילו להשתובב קצת. השמחה היתה נסוכה על פני כל זה, „סדר" היה מלווה בבדיחות הדעת ובהרגשת רווחה. אמנם, בחצי השני של ה„סדר", אחרי הסעודה והשתייה כדת, השתנתה קצת האווירה. ההלל וה„נשמת" נאמרו בהתלה־בות יוצאות מן הכלל, ממש עד כלות הנפש. הרבי בשיחתו, בין פרק לפרק, הסביר כי הלילה ישנה התעוררות בדיוק כמו בזמן שהוציא ד' את בני־ישראל ממצרים. בזמן ההוא לא היו ישראל ראויים לגאולה, שכן שקעו במ״ט שערי טומאה, אך הקב״ה הוציא אותם בחוזק יד, בליל שני צווה להם לספור ספירת העומר מ״ט יום בכדי להעלותם מ״ט שערי קדושה. וכך יוכלו לקבל את התורה עם כל ההשפעות הטובות, כן גם היום, אמר האדמו״ר, מתעוררים בלילה כל הנסים והנפלאות שמאז, וכל אחד מתעלה לרמה גבוהה בתנאי ש־ממחר יתחיל לספור מ״ט יום ולהעלות יום יום בעצמו בשערי הקדושה.

ואנו הילדים, אף שלא היינו מבינים הרבה בשיחה זאת, בכל זאת נכנסו הדברים ללב ובכל יום, מפסח עד עצרת, מלבד המנהג לאכול בכל יום, עד חג השבועות, ממצות הפסח, ידענו גם לכוון בספירת העומר, ולכוון במעשינו במשך הימים, לזכור את הלילה הראשון של פסח ש־זכינו להעלות למדרגה גבוהה, ולתקן את מעשינו בכל יום שנוכל להעלות במדרגה גם על־ידי „אתערותא דלתתא" . . .

מצה שמורה משעת קצירה

בפסח מדקדקים במצת חטים שנשמרו משעת קצירה. בכן, מיד מיד אחרי חג השבועות נשלחו אנשים לכפרים הסמוכים לקנות אצל האכרים חלקה טובה של חטים שהחלו כבר להבשיל ולשמור שלא ירדו גשמים עליהם. נקבע היום שמשפחת החסידים עם האדמו״ר בראש יסעו ל־מקום לטקס קצירת החטים. באותו יום היה חג ליהודי הכפר, שהתכוננו במיוחד לקבל פני הרבי וחסידיו, ויום חג לילדי המשפחה שהיה להם חופש מלימודים ביום זה. כולם נסעו להשתתף בטקס קצירת החטים למצת השמורה. הילדים היו מאושרים להמצא בחיק הטבע ולהנות מזיו עולמו של הקב״ה. היום היה בהיר. השמש יצאה על הארץ בכל הדרה וזיוה. השדות מלאים בר, „ועמקים יעטפו בר, יתרועעו אף ישירו" (תהלים ס״ה).

והקלאים היו נכונים לקצירת התבואה. הם עמדו מרחוק עד שהאדמו״ר ומלוויהו יתכבדו בקצירת השבלים הראשונות, ואף אני, מצעירי ה־בית, תפסתי את המגל ונסיתי לקצור השבלים בכל כוחי. עד מהרה רפו ידי והקלאי גבה והתקין לקח את מקומי.

בגמר קציר החטים יצאנו למקום יחישה כדי לבור את התבן מתוך הבר. כשהשקים כבר היו מלאים בר, חזרנו בשירה ובזמרה אל הכפר ושם היתה מוכנה סעודה גדולה לכבודנו. בשובנו ה־ביתה התחילה העבודה לברר את החטים מתוך הפסולת ולשימם בכיס מיוחדים שהיו תלויים בעזרת הנשים של בית המדרש, מתחת לתקרה, ונזכרנו כל יום שחג הפסח קרוב לבא.

מצוות הכנת שומן לפסח

אחרי סוכות ניגשו לקיים מצוות הכנת שומן לפסח. הכינו לול מיוחד והביאו אווזים מן השוק והתחילו לפטמם כדי להוציא מהם שומן־אווזים לחג הפסח. עסק גדול לילדים לראות איך האווזים משמינים לאחר הפיטום היזומי.

קרוב לחג החנוכה בא השוחט ושחט את האווז־זים. בערבים נערך טקס מיוחד של טיגון השומן לכבוד הפסח. הכינו לבשו בגדים מיוחדים של פסח, כמה גברים, שהתעסקו בכך הפרד בורות בחצר הגדולה הסבו עצים והעמידו כלים מיוחדים לטגן בהם את השומן. בחנוכה כבר טעמנו טעם שומן־פסח בלביבות המסורתיות שהגיענו לכבוד חנוכה, ובעיקר אהבנו את פתיתי־השומן („גריוזן" בלע״ז) שטעמם טעם גן־עדן. וככה יצא שטעמנו טעם פסח בחנוכה . . .

בטחנת המים של הנהר

בחודש שבט נעשו הכנות גדולות לטחון את חיטי־השמורה לקמחא דפסחא. טחנת־המים, ש־עמדה על שפת נהר הורין, דחתה את הטחינה של כפריים מן הסביבה שהיו באים לטחון את חטיהם כדי לעסוק בטחינת ה„שמורה" של הרבי.

אף יום זה היה חג לילדים. התפללנו בהשכמה וכשיצאה השמש על הארץ כבר היינו כולנו בטחנת־המים. היה צורך לנקות את הטחנה ובעיקר את אבני הטחינה מחשש חימוץ. התפזרנו בכל המקומות כדי לנקות את הכל לפני הטחינה. החסידים לקחו לעצמם את המקומות הקשים ואנו, הילדים מקומות קלים יותר. היתה שם „אפרכסת" שקלטה את החטים ואנו הלא לקחנו, „פים אונך כאפרכסת" ולא ידענו מה טיבה של זו, עד שהיתה לנו ההזדמנות ללמוד הכל הלכה למעשה.

מעניין היה להתהלך מסביב לטחנה ולראות גלים ענקיים מסובבים גלגלי הטחנה. נעים היה גם לראות את עשרות הכפריים עם עגלותיהם הרובצים בחוץ על הגבעה כמול הטחנה ומחכים עד לגמר הטחינה של קמח לפסח בשביל הרבי. בחצות היום נגמר נקיון הטחנה מכלל חשש חמץ וגלגלי הטחנה התחילו להסתובב ברעש גדול ולהפוך את החטים השמורים לקמחא ד־פסחא. כעבור זמן קצר נסתיימה המשימה וכולם שתו „לחיים" לכבוד גמר טוב.

עשיית חמיצה לכבוד הפסח

בראש חודש אדר הגיעה עת „העמדה" חמיצה מיוחדת לכבוד החג. הכינו חדר מיוחד שניקו אותו באופן יסודי הביאו חבית גדולה ושקי ה־„בוראקעס" וערימות סלק שהיו כל התהוך באדמה ולא נגע בהם יד איש. כך התחילו בהכנת החמיצה. שוב לבשו הנשים בגדים מיוחדים של פסח והתעסקו במשך כל היום להכין את החמיצה ה־מיוחדת של פסח שטעמה כטעם היין. חודש ימים לפחות דרושים כדי שהחמיצה תחל להתסוס עד שמקבלת את הטעם הנכון. שום איש לא היה רשאי להכנס לחדר מיוחד זה. אבל בכל זאת מצאו הילדים הזדמנות בכל פעם להציץ לתוך החדר ואפילו לפעול אצל הנשים העוסקות בחמיצה וליתן להם לטעום מהאדום הזה . . .

שלשים יום קודם החג

אם כל השנה פסח, הרי קל וחומר לזמן של שלשים יום קודם החג. כל יום היה מזומן לדבר מיוחד לכבוד הפסח. כניות ההכנות אפיית המצה הפשוטה בשביל עובדי הסידורים, אפיית מצה שמורה בשביל אנשי הבית והמקורבים וכוד וכוד.

יום לפני ערב פסח היה מקיימים במיוחד. לעת ערב הלכו ברוב עם לנהר לשאוב „מים שלנו" לאפיית מצה מצוה בערב פסח אחרי חצות. חוויה היתה בשבילנו הילדים להתבונן בשקיעה החמה השובלה בתוך הנהר. הרבה בשירה חברה בחוצות העיר. בערב בדיקת חמץ בהורים ובכד־קים. בערב פסח עצמו טכסית תביקר בהפזון, שריפת חמץ. טהרה בבקיות מים. טקס האפיה בהלל וזמרה, זכר לקרבן פסח.

סדר
התיקון
ליל שביעי של פסח
כמו שנוהגים לקרות בו
רומה יע״א
נדפס לתשוקת הנגביר ב״ג
גבריאל בן הנביר הסרוכס
חזקיה עמרון ז״ל
בדפוס המשפחה היקר בפייר
יצחק די פאם
בשנת אשירה לה׳ ...

אגרות מדברות

(על אגרותיו של ר' מאיר בר־אילן)

מאת מרדכי חנזין

דמות ענק מולי. כאילן שגיא עתיר־ענפים מצל עלי רב־אמן.

לוחש:

„משתוממו אלפי מכתבים, שיח כתובים, רשומים. מגוף סיפוק־המעש, רכש נכסי־שאיפות, זהר צלילים, מנגינות".

„כן" אמרתי. ומה רב המרץ זר־רם, שוטף המברע. והמעין — נובע, הלהם — מלהיב, מעורר, משתער, מפיק מתי הספיקו היכן האפיק, מאיון?"

חיוך אציל, קל, שביר. מבט עדין מאיר — אילן בר־אילן — בנחת משיב:

„צרת עמי נגעה בי. נגדיו, על־בן חיי. חיבת ארצי־שממה. חזוי הנצח — תורת ישראל. כאב, מרי — מאגר הדלק. גביזות דוד — לפידי מדורה, לאורה הלכנו, נאבקנו. עשי־נו. והנה המעט. נפתולי חיי — תר־המעש; ולא העליתי לתומי אף כ־קליפת השום. אין קץ, לשואה, לפר־עות, לאיבת עולם. פעמון הקיום מ־צלצל חוק לזנוק, להקרבה. הזרזו — יער בוראים, כסופי גאולה, ערגת שיבת ציון. עד עידן, עידנים. רב לכם הדרך — להדוף, למגר אויבים, מכשולים, תהתחתים".

„רבי ומורי. הימים טרופים. מתח מכרסם. ילמדנו עמוד מול הצר ה־צורר".

„גם אנו לא פינקונו, צעדנו. להמ־נו. ההינו. מול מוקשים עמדנו הכן לא נטינו ימין, לא פגינו שמאל. לא סבלנו קשיחות, לא זנחנו גמישות. אסרנו ססיות במערכות החנוך, ב־מכמני ערכים. ונחלנו נצ־נת בצחון. בבשק־תקיפות.

יעד בהיר, „אני־מאמין־שכם, אמון. וכמונו בטו־הקרבן: „נצח ישראל לו חמק, נעלם. נגוזה הדמות

שוב ראשי מבודד ביע־מכונס במבוך העבר צולל נפתולים, צופד במשעול מעוזד — לא ראיתי ... הכרתי — הדבר, הנגאו המלהיב לבבות. את קולו הי. חבלו האולם, השומר אמורו מביא גאולה לשלב שפתי ישנים". יש פה לא־הן לעבר, אותיות פורח שיח קדומים בכתובים — מדברות.

— מגבות הרשות בא־סיר ה.א.ר. גייב, תרגם „עם עובד", ספרייה א. תשל״ו.

— שלום עליכם כתב אסף, ההדיר הוסיף מב־הגא שמרוק, מוסד ביאלי תשל״ו — ניסיון ראשון צובנוגי הספרותי העברי שלום עליכם 367 עמ'.

— הפשתקים האלים שמואל גיל, הוצאת הספר, 471 עמודים כפלי צילומים מרובים, ת״א

— אביב, אנציקלופד־ צעירים כרך שביעי, לבנון, הוצאת „מסדה"

משל ומקורותיו

מאת טוביה פרשל

בעקבות מחקרו של ד״ר דב נוי־טניק על פירוש המשנה לר' אברהם אזולאי („דברי האקדמיה האמרי־קנית למדעי היהדות", כרך 40, 1972), על משל הננס והענק, מציין:

משל זה שמקורו בין העמים, מו־בא בראשונה בספרות שלנו על־ידי ר' ישעיה די טראני הזקן, אשר ב־תשובה אחת מתנצל על שהוא נוטל לעצמו רשות לחלוק על הראשונים:

„אני דן בעצמי משל הפילוסו־פים, שמעתי מחכמי הפילוסופים. שאלו גדול שבהם ואמרו לו, הלא אנחנו מודים שהראשונים חכמו והשכילו יותר ממנו, והלא אנחנו מודים שאנו מדברים עליהם וסו־תרים דבריהם בהרבה מקומות והאמת אתנו, האיך יכון הדבר הזה. השיבם, אמר להם: מי צו־פה למרחוק, הננס או הענק, הוי אומר הענק שעיניו עומדות במ־קום גבוה יותר מן הננס, ואם תרכיב הננס על צוארי הענק מי צופה יותר למרחוק, הוי אומר ה־ננס שעיניו גבוהות עכשיו מעי־ני הענק, כך אנחנו ננסים רוכ־בים על צוארי הענקים מפני ש־ראינו חכמתם ואנו מצניקי עליה ומכוח חכמתם חכמנו לומר כל מה שאנו אומרים ולא שאנו גדו־לים מהם".

במחקרו הנ״ל עמד ד״ר זלוטניק על המקורות הזרים של המשל ועל גלגוליו בספרות שלנו. בז־בי״י (כרך צ״ו, חוברת ו) זלוטניק שוב את הדיון משל, הפעם דן במקור דברי ר' אברהם אזולא לפי דעתו — ספר „ב לר' עזריה מן האדומים.

בהזדמנות זו יורשה לי שני מקורות נוספים של ספרותנו שנזדמנו לפני

ר' יעקב סג״ל מולאטו הקדמתו לספרו „שם יע שהוא חיבור מוסר: „ועת על גבי ענק, כאשר כתבו שקדמו שרים במחוקקים והלכתי על משענתי, מה כהולכי גמושות בעקבותי

הרב יחיאל מיכל היבנ גירזיניב, כתב בקונטרס דד״י אשר בסוף ספרו „ (פרעמישלא 1898), לאח יישב סתירה בדברי הז צ״ע ענק וכיתי לזה בס־

שני המחברים האלה משל לא לשם התנצלו חולקים על הקודמים לה ביטוי של ענוה, כי כל והשיגו מן אלה שקדמו הם, וכדברי ר' ישעיה הנ״ל „מכוח חכמתם חכמ מה שאנו אומרים".

על מקור נוסף של המ תנו הפירני ד״ר צלמה והוא בהקדמתו של ר' י בים לספרו „חוות דעת הורקרבים נותן פירוש משל, והנה מדבריו:

„וגם אל יחשדני דברי איזה השגה על שיג, שכוונתי להשיג שלמותו מחברתם, אהיה, וגם שנמצא שילו כננס הרוכב על אין המשל מובן יפ הלוטי הראוה וכאש נפתחו עיניהם, וידוע ראות מדמה הדברים: ואינו יכול לראות בז הוא למעלה כמו שרוה הזק הראות אף שהוא הגביר משלם נראה רוכב על הענק אינו מלחמה נגד הענק ש כח חלישות כחו, אם שבגבורו אף שרוכב ג׳ יכול ללחום, כן אנח תנו חם ושלום להשיג שונים כי אולי מה שנ נו בדבריהם הוא היעו הינו מחמת חלישות רק דעתנו להשיג אל מה שמשג מדבריהם ולי שכל כמונו..."

עיטורי
סופרים וספרים

חתני פרס התנועה

אברהם מברך:

„צעדים ראשונים"

נימוקי ועדת השופטים (י. אריגור, צ. ברנשטיין וש. גולדרייך) להענקת פרס הכבוד.

שגב מיוחד הוא לתנועה מתן פרס כבוד לחבר א ב ר ה ם מ ב ר ך בשל תכונותיו הנעלות ומסירותו המושלמת לתנועה, שהוא גם מ־מייסדיה, ולכל חבר וחבר שבה. תכונות אלה, שהגיע בהן לידי שלימות מובהקת, מציינות אותו בסימן־היכר מיוחד וכמפעל־חייו עלי אדמות, וביחוד בתקופתנו זו שאדם־לאדם — זאב.

הוא עמד ליד עריסת התנועה מהיום הראשון להיווסדה עד עצם היום הזה, ועד בכלל, לסעדה ולשרתה, לאהבה ולכלכלה, בכל־כך מסירות והתמסרות, עד שהפך לבעל מלאכה אחת, שעל־כך נאמר בשירת „חוות יאירי" מ״ג בשם הרכבים: „מימי לא נצחני אדם אלא בעל־מלאכה אחת". זהו אדם העוסק ב־הרבה מקצועות חיים, ומכל־מקום נראה לכול שאינו מסור אלא למקצוע אחד בחייו והכל ברוכים אחריו. החבר מברך קנה את עולמו בטיפוחו המסור והנאמן בדאגת כל יחיד ויחיד.

בתוך עשיותיו הרבות בתנועה, הרבה גלגולים עברו עליו והכל מתוך אותה התכונה האמורה לעיל, שהיא נפשית מיסודה, אהבה וחיבה לכל אינדיבידום באשר הוא אדם.

מהראוי לעיין בספרו „צעדים ראשונים בתולדות ההתישבות של הפועל־המזרחי", שהופיע בכסליו תשל״ד. בספר זה, שאין לו יומרה לעקירת הרים ולטחינתם זה בזה, הוא מספר על חבלי־הלידה של התישבות הפועל המזרחי, שהיא היתה הנסיון הראשון ליצירת ת ו ר ה ועבודה.

בכמה אהבה וחיבה הוא מעביר לפנינו שמות מקומות של התנח־לות והשתרשות בציון.

וראה זה פלא! אותו איש שכל חייו, כאמור, הם של בעל מלאכה אחת, של התנועה וחבריה, ולפתע נתגלה לנו אינקוגניטו, כמי שהסתיר את מיהותו במשך שנים רבות, ונתן לנו שוב עולם חדש, של חברים קדומים, של אנשי המגילות הגנוזות, והוא חוקר ובודק לא רק את חבריו מקרוב באו, אלא הוא רוצה גם לדעת זהותם של תושבי מדבר יהודה. בשנת תשל״ב נתן לנו ספר רב כמות ורב איכות בשם „אנשי המגילות הגנוזות — לזהותם של תושבי מדבר יהודה". וזהו ספר הדורש יגיעה רבה, כי הוא בודק מקורות למכביר הוא מדבר כוקן ורגיל גם במקצוע זה, אלא הוא בענוותנותו אומר במפורש, כי אינו בעל מקצוע בארכיאולוגיה, שרוב עיסוקה במגילות הגנוזות. אולם הציקתהו רוח בטנו להעלות על הכתב השערותיו והערותיו שהן יטילו אור נוסף על הנושא — והנה גם כאן מצא ברוב מסירות והעמקה הרבה דברי־טעם שראויים הם להשמע, להערכה ולציון מיוחד. ונראה לנו כי זהו רק התחלה והמשך יבוא.

מאיר אוריין:

„מדרגות בעולמה של חסידות"

נימוקי ועדת השופטים (י. אבניהו, צ. ברנשטיין וי. מאור) להענקת פרס לספרות יפה דתית.

תנועת החסידות יצרה ספרות רבת אנפין, הן בשטח המחשבה והן בספרות יפה. סיפוריו של ר' נחמן מברסלב נחשבים כיום כראשית הספרות המודרנית, התועה במבוך החיים, כשכולה רמזים וסימני שאלה. אולם ספרות זו דורשת בדורנו כלים חדשים, כדי להביאה לפני הדור הצעיר, שלא התחנך לאורה ואינו מכיר את הליכותיה ההיסטוריות.

הסופר מאיר אוריין עוסק זה שנים רבות בהבאת היהדות החסידות, בלשון של ימינו ובאורח המחשבה של דורנו, אל הנוער העם. ספריו „סנה בוער ב־קוצק" על ר' מנדלי מקוצק, ו„המורה לדורות" על הרמב״ם יצאו במהדורות רבות וקנו להם שם טוב בין המוני ה־קוראים. אלה הם ספרים בעלי ערך חשוב לחינוך הדור ולהכרת ערכי ה־יהדות.

ספרו החדש „מדרגות בעולמה של החסידות" שהוא קובץ מסות ספרותיות על מחשבת החסידות ועל הוגיה, הוא המשך לשורשרת הספרים הקודמים, שעניינם הקניית ערכי תורה של העם לדורותיו, בכלים ספרותיים, לדור החדש, שאינו מורגל לקרוא ספרי חסידות הכתובים בלשון יראים. המסות הניתנות בספר זה, יש בהם כדי לקרב את הנושא אל הקורא. הוא שם את הדגש לא רק על משנת החסידות, אלא בעיקר על נשמת החסידות, ודרך מסות של נשמה, הוא מביא את החסידות לצורותיה ולדרכי מחשבותיה אל הקורא של ימינו.

הספר מחולק פרקים־פרקים, למהותה של החסידות, פרקי אדם, פרקי אהבת ישראל, פרקי אמונה, פרקי מנהיג, תלמיד ועדה. השם „מדרגות" מבוסס על אימרתו של רבי אריה ליב מגור, בספר „שפת אמת" בפרשת „לך": אדם נקרא מהלך, והוא צריך תמיד לצאת מן הרגל הטבע לילך ממדרגה למדרגה. במספר על מדרגות המוליכות אל על, עסק מאיר אוריין, באהבת ישראל כנקודת המוקד בחסידות. והוא מבסס את נחותיו על תורת החסידות שפתחה את הלב לשתי אהבות, אהבה לבורא ואהבה לאדם. אבות החסידות לא לדבר גבוהה על צדק חברתי ועל תיקון החברה, אך כשבספרי יראים מדובר על אהבת ישראל, הכוונה לא רק לישראל העם, אלא לאהבת ישראל בפרט. וכך מרחיב המחבר את היריעה על אהבת הבריות כחלק מהתפי־סה של אלהות. כלשונו של הבעש״ט: „הבה נאהב זה את זה יותר, ממילא יתרווח המקום וירווח לנו". פרקים אלה חשובים ביותר למהלכי המחשבה של ימינו. דבר זה אמור גם בפרקים שבספר הנוגעים לסדר האמונה, שבהם הוא מתווה את הפילוסופיה החסידית בעניני אמונה, שבה רעיונות עמוקים באו לידי מבע במעט מלים, תוך התעמקות באורח הדבור החסידי ובמבחנים האסימולוגיים וההגדרות שלה. הספר שלפנינו מעמיד את השאלה, מה ערכה של החסידות נוכח המהפכה המדעית־טכנולוגית שעברה על האנושות במשך 250 השנים מאז צמחה החסידות ועד ימינו? ותשובתו היא, בעידן החלל הכל בסימן של השתנות, הכל פרט לאדם. בספר זה עורך המחבר מסע רעיוני וספרותי בעולמה של החסידות וחוזר אלינו עם חותם הנצח שבה, המובע באלפי אימרות ורעיונות.

הספר „מדרגות בעולמה של חסידות" הוא נסיון להנחיל את החסידות לדורנו באמצעות שימוש בשפה שוטפת ובמושגים של דורנו, תוך כדי צלילה עמוקה אל מקורות החסידות והעלאת פנינים מן המעמקים.

עוזי קלכהיים:

„אדרת אמונה"

נימוקי ועדת השופטים (ד. מלגור, י. פילבר ומ. ארלבוים) להענקת פרס למחשבת הציונות הדתית.

ועדת השופטים לפרס התנועה בתחום מחשבת הציונות הדתית לזכר השר משה חיים שפירא ז״ל החליטה פה אחד להעניק את הפרס לשנת תשל״ו לספרו של הרב עוזי קלכהיים „אדרת אמונה" המקיף בעיוניו את משנתם של ראשונים ואחרו־נים בסוגיות יסוד של אמונת ישראל.

משנתה של הציונות הדתית יסודה בהררי קודש בדבר אלקים המתגלה ב־תורה שבכתב ושבעל־פה, הכוללת בתמי־מות אחת את שלושת היסודות: תורה, ישראל וארץ ישראל, שבהתאחדם יחד למציאות אחת הם מהווים את השלמות היהודית שאנו כה שואפים ומצפים ל־הגשמתה.

הצלחתה של הציונות הדתית בארץ ישראל היתה בחתירתה להגשמתם בפועל של שלושת היסודות הללו: א. עידוד עליה לציון של רבבות אלפי ישראל. ב. הקמתם של עשרות ישובי תורה ועבודה בכל מרחבי ארץ ישראל. ג. יסודם והח־זקתם של ישיבות תיכוניות וגבוהות לבנינו של עולם תורה ארץ ישראלי.

יותר מכל תקופה הוכח בתקופתנו כי מעשה הגשמה שאינו מתפרנס ממקורות הרוח הוא דועך ומאבד את תנופתו. וזהו סוד דברי חז״ל באמרם: „תלמוד קודם, שהתלמוד מביא לידי מעשה". אחד הספרים המפרנסים את מחשבתה של הציונות הדתית בדורנו הוא הספר „אדרת אמונה" של הרב עוזי קלכהיים, העוסק בשלושת מרכיביה של השלמות היהודית והמופיעים בספרו בפרקים: א. „יריעות של תורה" ב. „לוז האומה" ג. „שירת האומה לארצה" ומשלושתם יחד נובעים „מעינות הגאולה" ההולכת ומתגשמת בדורנו.

המחבר דנן אינו מסתפק בספרו בהרצאה כללית של הנושאים אלא חותר לעמקם של השורשים, מברר ומלבן את השיטות השונות של רבותינו הראשונים והאחרונים שמכולם יחד מתבהרת משנה סדורה ושלימה של גדולי הדורות בהתוויית דרך עיונית ומעשית להבנת ההוו־תשויות המופלאות שזכינו להיות חלק מהן בדורנו.

הערכה לכשרון והעמל שהושקע בחיבור „אדרת אמונה" הראוי להיות באחד מספרי היסוד ללמוד והבנת משנתה של הציונות הדתית.

„וביום השביעי חג לד'"

„נרצה"

...שמים המרובים המגוונים של חג־הפסח, כשהם נערכים יפה, של חירות נעימה ונקדשה, פועלים הם על כלל־האומה, ועל מאישיה הפרטיים, פעולה של קביעות־טבע רצויה, הכלל כבר נפעל בטבע העדינות שסמנה נפשה, וכל חושיו וכחותיו לחפץ היותר־נשגב, להכרת אדון כל המעשים, צור ישראל עד שהוא לא רק ריצה בדרך־השם, כי אם גם נרצה, נפעל מאבן ותחבולה מצוי.

המגמה של זמן־חירותנו, של החירות המאושרת ביסודותיה בדבר אלקינו אשר יקום לעולם, שהוא הנפש הפרטית להיות נכללת בנפש האומה כולה, אגודה ודבוקה בעומק של הנשמה הישראלית" (עפ"י עולת ראיה, ח"ב, עמ' רצ"ט).

...יום השביעי מאחד את כל שבעת הימים"

...ת ימים תאכל מצות — וביום השביעי חג לד' (שמות — — היום השביעי, החותם של הימים — — מאחד בכוח ישותו, את כל הרשמים הפרטיים של כל שבעת הימים.

שיחות הראי"ה. פרק ל"ם

...ו וסודרו ע"י הרב משה צבי נריה

...ת הדברים, בגמר פרי ציור רישומם העליון, באה בחתימת ...ת אכילת המצות במשך שבעת הימים, עולה ובאה התגי־...ות הקדושה, האלקית — „וביום השביעי חג לד'"! (עולת א, עמ' ל"ח).

השירים" — לעורר אהבת־ד' בלב ישראל"

מרן הגאון הנצי"ב ז"ל, בפתיחות ביאור לשיר־השירים: ...ו אמורה, ששלמה המלך אמר ספר קהלת בחג־הסוכות ...ב דבר, במדבר כ"ט, יב), באשר אז היו נקהלים גם חכמי־ ... — ואילו ספר שיר־השירים אמרו שלמה המלך בחג־המצות אל לבד, כמו שבארנו בהעמק־דבר (דברים ט"ז, ח), בפשט ...ת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת לד' אלקיך — — וביעי של פסח מצוה להתבונן על ענין אכילת מצה בששת (היינו לבד יום הראשון שיש בו טעם מיוחד, כי בחפזון וגו') ...ים הוא כענין אכילת־הכהנים שירי־מנחות בכל השנה דוקא — להתדבק באהבת־ד'. וביום השביעי טרם שהם נפרדים מקום הקודש והמקדש, יהיו נעצרים במחשבה, להיות ישראל בלכתם לביתם. ועל זה התכלית אמר שלמה המלך ...ים, לעורר אהבת־ד' בלב ישראל" („רינה של תורה" — ...ת"ד — עמ' ב').

להזכיר שאמנם ברמ"א, או"ח סוף סי' תצ"ו, נאמר שהמנהג ...א שיר השירים בשבת חוה"מ, ברם במסכת־סופרים, פרק ...מפורש שנהגו לקרוא שיר השירים „בלילי שני ימים־טובים ...האחרונים, חציו בלילה האחד וחציו בלילה השני — — ...ים בכולן מתחילין במוצאי־שבת שלפניהם").

שיר־השירים — קודש קדשים

הכל על, מפני שלא טעם טעם של התנשאות אל מרומי־ ...ש, מפני שלא חש מעולם נועם אור אהבת צור־כל־העולמים ...יכול להבין כי הנעימות הרבים־הנישאים שבשיר־השירים, ...רשמים של האוצר הרוחני הגנוז בנפש כלל־האומה, השם ...ד' לשמו ולזכרו.

רבי עקיבא, אשר בעת שסרקו בשרו במסרקות של ברזל, להשיב „כל ימי הייתי מצטער על המקרא הזה — ובכל ...מתי יבוא לידי ואקיימנו", ולהעריך באותה שעה ב„אחד־" נשמתו (ברכות ס"א, ב), רק הוא יכול לומר „שאין כל ...ין כדאי שניתן בו שיר־השירים לישראל, שכל הכתובים ...שיר השירים קודש קדשים" (ידים פ"ג, מ"ה).

סתרי־לב ילאו את רבי עקיבא בגדלו, את רבי עקיבא שהוא ראה, שעל יוצא מבית קודש־הקדשים (סוף מכות), ...ושו הענקית העזה הרחוק ניצב ועומד כהוה. — — המקור אשר האהבה והאלקית מילאה אותה — — יצאה ההחלטה: ...ים — קודש קדשים"!

השלמה הדברים בהסברתו המאירה של הגראי"י אונטרמן ...בה לילקוט „אהבה בתענוגים" לשיר־השירים, חלק א' — ...ש"ח — שנלקט ע"י רבי יצחק גרשטנקורן ז"ל).

*

מאירה זו, שרק חלק ממנה ניתן כאן, ובשלמותה ובמלוא־ לעטר את ראש החלק השני של „עולת ראיה" — נתגלתה ...שיחה־קודש של מרן הרב זצ"ל עם צעיר נמרץ, תלמיד ...של מקדם בישיבת טלז, שאתו נפגש בשנת תרס"א ...ו ז'בלן על שפת הים הבלטי.

...ותובלים בימים ההם ימי „הסער הפריך", בשאלות אמונות ...ב„הרב מבריסק", הטה אוזן לשפתי־כהן אשר שמרו דעת, ...מפיו, ושיחתו אתו ואגרותיו אליו בשנים הבאות, הם ...והוא ויישרו את דרכו, והעמידוהו על „אורחא דמהי־ ...א הוא הרב ד"ר בנימין־מנשה לוין ז"ל, שנתפרסם אח"כ ...ה במפעלו התורני המונומנטלי „אוצר הגאונים".

...וד־באווייתא זה, בין הרב לתלמידו, בא לידי ביטוי ...כתבו של הרב, לאחר כמה שנים, באיגרת מיום ד' טבת ...ב הרב מיפו אל „יקירו ואהובו":

האהובה הזאת, מזכרת אותי את המעמדים שבהם הייתי ...את דחשי־לבבי, משפע של אור־ד' אשר כאור תחית־ משוה לנגד עיני את נפשך העדינה, אשר סגנה בקרבה ...ה כל אומר הגיון, ועתה הנני רואה אותה צועדת באורך ...ל אל המעלה הדרושה, להיות ממקדשי שם השם יתברך באמת ברבים" (אגרות הראי"ה, ח"א, עמ' קכ"א, ועי' ...).

*

...אחר־היובל" למלאות ששים שנה להרב ד"ר בנימין מנשה ...ירושלים תש"ש — כותב מרן הגרי"מ חרל"פ זצ"ל:

...זה משלשים שנה, כשהופיע על שמי ארצנו הקדושה ...באור־עוזנו, מרן הראי"ה קוק זצוקל"ל, שמעתי ממנו ...ו של הרב ד"ר לוין, על שדה ספרות הגאונות — — ...יבא עליו בימים ההם גדולות ונצורות, וברוך־השם ...יד של אותו צדיק, הולך החבל אחרי הדלי. כי גם הוא, ...ה, בא לתוך שערי ארצנו הקדושה, וכאן מצא כר נרחב, ...ולה העבקית, וחפץ־ד' בידו הצליח".

*

...לי הרב ד"ר בנימין מנשה לוין ז"ל: באחד הטיולים ...התגלגלה השיחה על שיר־השירים, ואז שמעתי מפי ...נותיו הנאדרים בקודש, שהרשימו אותי מאוד. ידעתי כי ...כואו גלי־מחשבה נוספים, וחששתי שמא תאבד ממני ...ו, ואמרתי לרשום אותה על אתר. אולם נתברר שאין ...בה כלשהם.

...ת הרב לחכות קצת, ומיד רצתי הבאתי עפרון ונייר.

...על אבן אחת, ובו במקום כתב את הדברים. קראתים — ...תה־הנם מבוטאים בעוז ובבהירות כאמירתם הרעננה, ...ם ממקור נביעתם.

*

...מים הגיע מכתב מהחכם ר' זאב יעבץ ז"ל, שערך את ...", וביקש מהרב מאמר־עטו. אמרתי להרב: „הנה, דבר ...ובץ ז"ל הרב הסכים לכך, ומיד נשלחו הדברים ונדפסו ...ר', עמ' 352), ושמחתי שנתגלגלה זכות על ידי להסיף ...רב בנושא עדין זה.

...י ונדפסו הדברים בכמה וכמה אכסניות, ואף נקבעו ...קבע, על ידי כמה מחנכים מעולים, ולבבות צעירים ...בדחילו ורחימו, ורואים את שירי־הקודש, באור שנתגל־ ...י עקיבא.

...ע לביאור רחב ומאיר־עינים, מפרי־כתבו של הרב עזיז ...יא, בספרו המצוין „אורה אמונה" — ירושלים תשל"ז ...דיעות של תורה", (עמ' 149 — 161) — ישפע חכם ...

„אני לדודי — ועלי תשוקתו"

...ז שהיא מאירה תמיד, שהיא מלאה תמיד שלהבת־אש־ ...אלקי עליון, ספוגה כולה תמיד בהלוי ערגים של קדש־ הקדשים, שרויה תמיד בתוך ספירה של שירה־זמרה־נגינת־נעם־קודש, והיא צמאה ומתענגת גם יחד — „צמאה לך נפשי, כמה לך בשרי, כן בקודש חזיתיך" (עפ"י אורות הקודש, ח"א, עמ' קי"ג ג').

(וראה מה שכתב קודש־ד' אדמו"ר רבי לוי יצחק ז"ל מברדיטשב, בספרו קדושת לוי, סוף פרשת משפטים:

„ומראה כבוד ד' כאש אוכלת — כשאדם רוצה לדעת, אם השם יתברך יש לו תענוג מעבודתו, הרי הבחינה היא על דרך זה: אם האדם רואה שלבו בוער כאש, ומתלהב תמיד, ויש לו חשק ורצון לעבודה הבורא, אז בודאי השי"ת יש לו תענוג מעבודתו, ולכך מסייעין לו מן השמים, ישלהיב לו שלהבת קדושה. וזהו „ומראה כבוד ד'" — כשירצה אדם לדעת אם הוא רואה את כבוד־ד', הקב"ה נהנה ממנו, הבחינה היא „כאש אוכלת" אם לבו בוער כאש...).

„הנשמה מפכה מעומק העמקים שלה"...

„על הידיעות העליונות, אין מקום לשאול, מהיכן יודעים אותן. כשמיצאים בקרב הנשמה רוח־עליון ואוצר ידיעות מסודרות, מתאימות זו לזו, וזהו היותר־עליון שבבירורים.

— — מידה עליונה היא, שהנשמה מפכה מקרב עומק־העמקים שלה, האמצעי היותר־מוכשר להגיע למידה עליונה זו, היא הדבקות בד' בכל רוח ההגיון הזיו־תורה" (ערפלי טוהר, עמ' י').

„אני לדודי ודודי לי"

„מוטלים אנחנו בין שני זרמים גדולים, בין הררי האור הרוחני שלמעלה מן ההכרה, ובין התהומות העמוקים שלמטה מן ההכרה — — ואנו צריכים תמיד להכשיר את כלי־קיבולנו, את ציורות החיים שלנו, שיהיו מוכשרים לקבל את הטוב, הטהור והקודש, משני הזרמים האלה גם יחד, המים העליונים והמים התחתונים ישקו — תהום אל תהום קורא (עי' חגיגה ט"ו, א, ותיקוני־זוהר תיקון י"ט).

רוח הקודש היא המקשרת את כל העמקים אל כל המרומים, ובזה האדם מתעלה ומקדש, וכל תוכן מרומם משתרש בעמקי־מקורו — — אני לדודי ודודי לי" (אורות הקודש, חלק א', עמ' קכ"ט — קי"ט).

שירת הקודש במלוא עוזה ותפארתה

„יש אדם שהוא שר שירת־נפשו, ובנפשו הוא מוצא את הכל — — ויש שהוא שר את שירת־האומה, יוצא הוא מתוך מעגל נפשו הפרטית — — ומתדבק באהבה עדינה עם כללותה של כנסת־ישראל, מיצר בצרותיה ומשתעשע בתקוותיה, הוגה באהבה את תוכן רוחה, הוגה דעות עליונות וטהורות על עברה של האומה ועל עתידה.

ויש היוצא ומתפשט מעל גבול־ישראל, לשיר את שירה־האדם, רוחו הולך ומתרחב בגאון כללות האדם והוד־צלמו... ויש אשר יתנשא למעלה מזה, שמתאחד עם כל היקום כולו, עם כל הבריות ועם כל העולמים, ועם כולם הוא אומר שירה.

ויש אשר עולה עם כל השירים באגודה אחת — — שירת הנפש, שירת האומה, שירת האדם ושירת העולם, כולן יחד מתמזגות בקרבו — — וזהו שירת־הקודש בעוצם אמיתה וגדלה, במלוא עוזה ותפארתה — — „שיר השירים אשר לשלמה — למלך שהשלום שלו" (אורות הקודש, ח"ב, עמ' תנ"ח).

שומר המקדש

מאת אברהם ביק

ירושלים תרע"ו

חצי יובל התגורר רבי הלל משה מעשיל, מחריפי תלמידי הרבי מ־קוצק, ברחוב היהודים בעיר העתי־קה. בדירה של שני חדרים וחדר ביצול שחלונותיה נשקפים אל מול הכותל המערבי. עניות וחזקות ב־ביתו. הוא לא רצה ליטול מקופה הציבורית של החלוקה והתפרנס ב־צמצום מחנות שהחזיקה אשתו. הצ־טרכותו היתה כאין. הוא היה סועד לבו פעם אחת ביום. לאחר תפילת מעריב היה טועם טעם של תבשיל חם — זו היתה אכילתו.

יהודים בין החומות ידעו שר' הלל מעשיל גאון ומקובל אלקי, אינו רו־צה לקבל עליו את כתר האדמורו"ת, וכשהיו מעניקים לו „פדיונות", היה כל גופו הנמוך מתחלחל ופניו היו מתעוותים:

— כסף? ברי־רר — — ניעור וקנו הלבן, מבטו המרוחק תפס בחלל ד־זהב כלעצמו:

— כשבאתי לקוצק כבר היה הרבי מסוגר בחדרו וקורה בעמקי שמים, בגבהי מרומים. החסידים, האברכים, היו יושבים בקוצק חדשים, אפילו שנים, מצפים לשמוע אימרה חריפה בקעת שחקים. אכן אלו היו בעלי מוחין, מחות של ברזל וכשהיו רע־בים השביעו עצמם, מי לתנוראי ומי לשואב מים, ויצאו ידי חובת העולם הזה בפירור מזון ובלקיק י"ש. וכאן בעיר הקודש, אקבל כסף? — הבריקו עיניו.

כיד בבואו לעיר הקודש נפגש עם גדולי ירושלים והציע להם הפצו ל־הציב משמרות כהנים, לוים וישרא־לים, שילמדו הלכות קדשים במקום קרוב למקום המקדש, לשם זה כתב ספר „משכנות לאביר יעקב", בו מ־ביא ראיות כי מצוות שמירת המקדש נוהגת בזמן הזה.

פעם כשבוע בעת „רעוא דרעוין" היה מסב ל„שולחנו" מקבלים מבית הכנסת „בית א־ל", שהיו יושבים אצלו עד חצות והוא מלהיבם להוד קדושת מקום המקדש, והיה אומר ומשנן קודש התביב עליו ומפזמז בניגון חרישי, בהתלהבות עצורה: „בשעה שאמר הקודש־ברוך־הוא ל־אברהם, קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה, אמר ליה אברהם, רבש"ע גם אם כל העולם כולו תתן לי, אם אין אתה נותן לי מקום הר הבית, שהוא ת"ק אמה על ת"ק אמה, אין אתה נותן לי כלום*). וכי מהו עולם בלי מקום המקדש, מה הם החיים כולם, אם חלון לשמים אין בהם?

*) שמות רבה מ', ס. ילקוט שמעוני, לך.

*

יום יום, היה הולך לכותל. הה־כותל הרבה בתים, שרדים שם בני ישמעאל, נסמכו לו. ודומה: נתון הוא בשבי... ואף על פי כן הכותל ב־גבהו וברוחב אבניו: אבני גזית מ־רובעות וקדורות, שאזובים יצאו ב־ניהן ומאחוריו מציצות צמרותיהם של ברושים הזדות כאזמ"ים, כאילו האילנות מבקשים לגונן עליו. כמה ארצות התנועעו ונזדעזו; כמה אר־מונות מפוארים נשתקעו זכרם, וכותל זה, שמשולם לא זזה השכינה ממנו — הרבה בקיעים נראים בו, אבל אין בעגע ניכר בו. מבואות העשויים מדריגות־מדריגות, מבואות צרים ר־נפתלים כאפיקי נחלים מאובנים. ס־מוך לכותל יושבים זקנים שכמה מ־הם גופם מעוקם. יושבים ורגליהם מקופלות תחתם, ולשון הקודש שב־פיהם צילצול ערבי לה, כמה מהם מדברים בלשון יידיש ובלשון לא־דינו. ר' הלל מעשיל סוחב כסאות וספסלים קטנים, קיתונות מים וגרות שעוה, נרות חינם לכל, וכך הוא שומר על סגולת המקום, מבחר ה־עולם שזכה להתאבק בעפרו ולהת־עפר באבקו.

ר' הלל מעשיל מניח מצחו על ה־כותל, כותל האבנים, „שער הרח־מים", כופף קומתו וצומם עיניו ד־דומה, הוא דבוק עם הכותל יחד. שתי יונים, אחת אפורה ואחת כחל־חלה, יורדות וניצבות על גבי ה„כר־תל". ר' הלל מעשיל זוקף ראשו ואין הוא יודע אם דבר שבמחשבה נהפך לו עכשיו לשמחה או ששמחתו נהפך לדבר שבמחשבה, ואולם עכשיו רו־אה הוא את דרכו ברור וגלוי לפניו: הוא יארגן חבורת יהודים שיקיימו מצות שמירת המקדש יומם ולילה.

— — לילה. כוכבים מאירים, כוכ־בים גבוהים וגבוהים מהם ועליהם עוד מזלות. נר של חלב מסיף סיף־סיף קם על משקע הפמוט. הם בחלל המקוטר של חדרו. ר' הלל מעשיל מסלסל כמה סילסולים על גליון ה־נייר לשם בדיקה ומתחיל לכתוב ב־בטחון של אדם, היודע ומרגיש שיש בה במחשבה, ובכל דיבור כוח ב־פועל. הוא כותב תשובה ארוכה ל־אלופו ומיודעו, הגאון הצדיק ר' שלום מקוידינוב בגולת רוסיה ה־לבנה. גאון גדול הוא הרבי מקוידי־נוב, ולכאורה השיג עליו מראב"ד מפורש. מביחן שלדעת הראב"ד ק־דושת המקדש וירושלים בטלה בזמן הזה, האיך יתחייב בשמירה על קדו־שה שבטלה?

ר' הלל מעשיל טובל קולמוס ש־נתייבש בקסת וזורע שורות מסולס־לות: „ראיה מפורשת מאותו הראב"ד. כתב הרמב"ם: „אף על פי שהמקדש חרב היום בעוונותינו חייב אדם ב־מוראו כמו שהיה נוהג בבבנינו, ש־נאמר „את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו", מה שמירת שבת לעולם אף מורא מקדש לעולם". והלא בזה אין הראב"ד חולק על הרמב"ם כלום אין טעם זה „שבקדושתו הוא עומד", שייך גם כן לחובת שמירת המקדש? ועוד ראיה מפורשת מהראב"ד. ב־הלכות תפילה כותב הרמב"ם: „בית כנסת ובית מדרש שחרבו בקדושתן עומדות". ולמה אין הראב"ד משיגו? והלא בית הכנסת טפלה למקדש ה־מקדש עיקר, ואיך יעלה על הדעת שבית הכנסת חרב יהיו קדוש יותר מהר הבית? — —

*

בני הבית ישנים. כל ירושלים ישינה. מן הדין שיהיו יהודים צרים בלילה על ידי שערי המקדש. ר' הלל מעשיל יוצא מחדרו ומשך עצמו ל־תוך החשיכה. זה כבר נדעכו מנורות השמן הקטנות, סמטאות העיר שנעו פעמים רבות תחת רגליהם של מוב־שים שונים, רדומים עכשיו. הוא פוסע לאט, הולך וקרב אל מחוז הפצו.

קודם לא היו מניחים לבני ישראל לשפוך שיחם לפני הכותל. עכשיו יוחד להם מקום להתפלל שם באין מפריע. ועל כן הרשבים רבים את הפחה ההחש של ירושלים, שקיבל סייף מצופה אבני־יקר ומרגליות ב־מתנה מן השולטן, אף שהוא אכזר ו־אוהב בצע, לשר טוב. והיילי הפחה יודעים אף הם לקבל ולהעלים עי־נים. ואו"ם קטני הישמעאלים זור־קים אבן...

ר' הלל מעשיל מאמץ את כל כוח שמיעתו. נשמעו פסיעות. ערבים... ערבים... האחד צנוף מצנפת, לבוש בורנס שחור על גבי חלוקו הלבן השני — צעיר עיניו — גחלים להו־טות. הצעיר מודד את הרב מראשו ועד כף רגל ומפליט מלים שהוא אינו מבינם. הערבי המבוגר צם ה־מצנפת מושך את הצעיר.

— מחמוד אל תפגע בו: הוא רבי ההולך להתפלל.

מתוך הרגשת במחוץ שלא ינום ולא יישן שומר ישראל, וגבוה מעל גבוה שומר עליו, הוא ניגש לכותל, וסומך עליו ראשו.

הוא רוחש פסוקי תהלים, משלבם לתוך פסוק הזמרה שלו: הרי, הרי, עומדות היו רגלינו בשערי ירושלים. שחר מ־בין במזרח ההרים, רון צי־פורים לפני שחר. האור מתפשט ר־מרחיב. אי שם קורא תרנגול ונעור חמור, כתרנגול זה יודע אף הוא עתים ובעל חש הזמן — משמיע קולו.

ר' הלל מעשיל זוקף ראשו. והוא משורר דרכו בסמטאות למנין תפילה ותיקין. דימדומי שחרית. המזרח ע־מד בלהבות. חלי העולם זך עכשיו. המדרש עוד מתנגן בקרבו: „אמר לו אברהם: רבונו של עולם אם אין אתה נותן לי מקום הר הבית, ת"ק אמה — —

„עמק הלכה"

תשובות הלכה וביאורים בסוגיות הש"ס

מאת א. אביגד

שני חלקים, שו"ת חדושים ובי־אורים בסוגיות הש"ס מאת הגאון הרב יהושע ביימל זצ"ל. נדפס מחדש עם הערות מאת התג־אחיינו הרב יוסף מרדכי ביימל.

ספר ר"ב הכמות (ע' תשובות בח"א תנ"ו בח"ב) ורב האיכות, ה־מקיף ארבעת קירות הבית (השו"ע) בתוספת ביאורים הש"ס והחידושים בדברי ראשונים ואחרונים ובאגדות הז"ל, עתה, בהוצאה זו, הקיף חתנו־אחיינו של המחבר הערות הארות כשלו בצרוף מובאות מגדולי האח־רונים על כל תשובה ותשובה, הם מרחיבים דעת הלומד.

הרב המחבר, יליד טרנא שבגלי־ציה, התפרסם מילדותו כ„עילוי" ו־הוסמך בצעירותו ע"י הגאון ר' שמואל ענגיל זצ"ל ושימש ראש ישיבת ויזניץ לפני מלחמת העולם הראשונה. בשנת תר"פ עבר לארה"ב ונתקבל לרב בוויליאמסבורג, פעל רבות לחזוק התורה והיהדות ברחבי ארצות הברית והקמת מוסדות חינוך וישיבות שהיו אז חזיון נדיר.

זכה הרב המחבר בהיותו מעורב בין הבריות להעמים על כתפיו עולו של הציבור התורני להקים תלמודי־תורה וביסוסם ובו בזמן לעסוק ב־תורה עד שהוכר והוערך בכל החו־גים כגדול בתורה ומורם מעם. עמד בקשרי תשובות עם גדולי הדור ב־עולם.

בעיון בספרו ובחידושיו תואם מי־זוג בין הדרך הלימוד הפולני — הקפת מרחבי הסוגיות בש"ס בצרוף דרך הלימוד הישיבתי־ליטאי „על אתר" בהעמקה הסוגיה, כפי שחז"ל מתארים (עירובין ס"ז): רב חסדא מרתען שפיותיה ממתנייתא דרב הסדא (עמוק בשאילותיו — רש"י).

בחלק ב' סימן א' מביא דברי ה־ט"ז ביורה דעה סימן קי"ז המחדש דאין כוח בידי חז"ל לאסור דבר המפורש בתורה להתיר. כגון „לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או מכור לנכרי" בנוגע לנבלה. לכן לא אסרו חז"ל למכור נבלה לגוי. שואל המחבר מה הטעם: מדוע לא יהיה הכח בידי חז"ל לאסור דבר המפורש בתורה הרי קיימא לן (יבמות צ') דבי"ד מתנין לעקור דבר מן התורה בשב ואל תעשה כמו שופר ולולב בשבת כשם גזרה שמא יעבירנו ד' אמות ברשות הרבים ואם בידם ל־עקור מצוות גדולות אלו מכ"ש ש־יכולים לאסור למכור נבלה לגוי? אומר המחבר „והנראה בזה בש"ס (שבת כ"ג) גבי ברכת נר חנוכה שמברכים אשר קדשנו במצוותיו ו־צוונו להדליק נר חנוכה, שואלת ה־גמרא והיכן צוונו? ר' אויא אומר מ„לא תסור" ר' נחמיה אומר שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך. מבואר מזה הכל עיקר התוקף שיש ביד חכמים לגזור ולתקן לומדים מ„לא תסור" או מ„שאל אביך" והנה ברור דמקרא בשאל אביך לא נשמע רק דבר שצריך שאלה צריכים לש־אול חייבים לשמוע בקול חכמינו אבל לדבר המפורש בתורה אינו נכלל בגדר „שאל" דזיל קרי בתורה הוא, בזה אין לנו. לימוד דמחוייבים לש־מוע בדברי חכמים. וגם לר' נחמיה דילוף מקרא ד„לא תסור" כתוב ב־ראש הפרשה „כי יפלא ממך דבר" מפורש דרך אם יפלא ממך — דבר מכוסה מכך ישנו הדין של „לא תסור" אבל דבר המפורש בתורה אינו נכנס בגדר לא תסור, ומעתה דבר המפורש בתורה אינו נכנס ב־גדר לא תסור, ומעתה דברי הט"ז ברורים ומאירים כדרך אגב הוא הוספות בב"ס ס"ד שאמרים אותם הדברים של הט"ז בדבר המפורש בתורה אינו נכלל בגדר „לא תסור" ולא בגדר „שאל".

ובזה תירץ קושית החוות יאיר ב־סימן קמ"ב מהא דאסרו חכמים להל־וות לעכו"ם בריבית — הרי מפורש בתורה „לנכרי תשיך" ואיך יכלו חכמים לאסור? ומתרץ הרב מדברי הגמרא „איתיביה רבא לר"נ לנכרי תשיך, מאי תשיך לאו תשיך? (ש־מותר לקחת מכבו רבית רש"י) ו־משני — לא תשיך דווקא קאמר (אתה תתן לו רבית רש"י). מבואר מזה שיש ספק בדבר אי שיש ספק בדבר. אם המובן הוא „תשיך" או „תשוך" ואי"כ שוב דבר זה נכנס בגדר „שאל, אביך" או „כי יפלא" ולא תסור, ובזה יש כח ביד חכמים לאסור, ואפשר להוסיף על דברי ה־מחבר ולתרץ בזה אילו קושית ה־עולם, איך יכול ר"ג מ"ה לאסור ל־קיחת. שתי נשים וגרש בעל כורחה של האשה, הרי מפורש בתורה „כי תהיינה לאיש שתי נשים" וגם „ושל־חה מביתו"? אך לפי הנחה זו שאם יש שאלה בדבר, זה נכלל בגדר „לא תסור" („שאל אביך" גם כאן יש־שאלה, בנוגע לשתי נשים אם הכוו־נה של התורה היא לכתחילה או רק בדיעבד כי תהיינה יום לקח אותו הדבר בנוגע לגרושין בעל כרחה, אם „ושלחה מביתו" אם בדיעבד או גם לכתחילה ואם יש שאלה הרי זו מ־כוסה מכך כבר מסור בידי חכמים יתקן מה שתקנו ונכלל בגדר לא תסור ושאל אביך.

כן משיב הרב על הרבה שאלות אקטואליות שבהן ענין תורה כגון אם אפשר לסמוך על בדיקה חימית בנוגע לכשרות, מה דינה של הורצה כלאכותיות בכל היקף הדינים מזה.

*

שאלה רבת־עניין מעורר המחבר והתכתב בדבר עם הגאון הרוגצ'ובי זצ"ל. לפי דין תורה אם חייב מיתה שנידון למות נשתטה, אחרי גמר הדין אם ממיתין אותו בעת שנשטה או לא. המחבר שוקל בדבר היות ואינו יכול להתודות אם הוידוי מ־עכב, ומרחיב את היריעה בראיות מ־בבלי וירושלמי, הרוגצ'ובי משיב תשובה מקיפה מדין רוצח טרפה שאינו נהרג ומנמק הרמב"ם בגלל דכתוב „נפש תחת נפש" ואדם טרפה אין לו נפש ולא שייך בו גדר מיתה. אך יש מצוה אחרת של ובערת הרע מקרבך ואפילו נעשה טרפה אחר כך. ולכן גם הרג בפני בית דין דאין צריך בעדים — שלא תהא שמועה גדולה מראיה — הרי הוא נהרג. ולכן שאר חייבי מיתות אינם נהרגים אם נעשו טרפה אך רוצח אף שנעשה טרפה אחר גמר הדין הרי הוא כבר מת ואי"א לקיים בו גדר מיתה הורגים אותו משום מצות ובערת הרע מקרבך. אותו הדין גם בנשתטה, בכל חיובי מיתה אינו נהרג משום דשוטה אינו בגדר דין אך ברוצח נהרג בגלל מצות ובערת הרע מקרבך.

בסימן מ"ה שאלו אותו על מאמר דחז"ל שוולד בן ח' אינו בר קיימא, והלא אנו יודעים כיום שאם מכניסים את הוולד ל„אינקובטור" לתקופה מסויימת הוא חי ככל אדם? עונה המחבר, שאין כל חדש תחת השמש. השלטי גבורים מביא בשם המרדכי מה שאומרים איזהו בן ח' שלא כלו חדשיו — פירוש שמגיעים לו עד זמן שיכלו לו חדשיו ואז הוא בר־קיימא, ובזה הוא מתרץ את קושית הגרעק"א, על הדין, שתאומים שמת אחד מהם בתוך ל' והשני חי אחר ל' אין מתאבלין על הראשון, הלא בזה שהשני חי אחר ל' מוכח שהם לא היו נפלים אי"כ צריכים להתאבל על הראשון אך לדברי הש"ג בשם המרדכי אין כל ראיה על כך, שאינם נפלים רק משום ששהה באויר העו־לם עד כלות ט' חדשים ולכן הוא חי.

*

בסוף הספר רושם חתנו־אחיינו הכנן העניינים ומפתחות לש"ס ב־בלי וירושלמי רמב"ם וארבעה חלקי שו"ע. וקונטרס שלושה, דורות חי־דושי תורה דבר אגדה ופרקי חיים של ג' דורות אבי המחבר, את המח־בר — אבי הכותב ואחיו הרב יהושע ז"ל הי"ד שנהרג בשואה.

נסיים בדברי הרב שמואל הלוי ואזנר שליט"א הרב דזכרון מאיר שהכיר והוקיר את הרב יהושע ביי־מל שנספה בדמי ימיו בשואה: „זכותי להכירו בימי בחוריו כאשר שמש יחד אתנו בישיבת חכמי לו־בלין והיה מן המובחרים והנאהבים בחבורת אריות בתורה, שהיתה אז ביהי"ל — ע"כ מחזיקנא מלא חפני טיבותא למע"כ הרב רי"מ שליט"א שבנה נפש לזכרו של אחיו הי"ד".

אוצר מפרשי התלמוד

פרס קריית חולון לספרות תו־רנית ע"ש השר ח.מ. שפירא, ז"ל, תשל"ו, הוענק לעורכי ה־ספר „אוצר מפרשי התלמוד", כרך ג', למסכת מכות, ועורכי־שופטים (י. דינרי, ש. פרידמן וה. שפרבר), בנימוקיה רשמה בין השאר:

— — בספר אוצר מפרשי ה־תלמוד מוצא הקורא לפניו סיכום קצר ופשוט של דברי האחרונים, ר' מקבצת הראשונים, ענין ענין בפני עצמו, על סדר הגמרא, פירוש רש"י ותוספות. האיסוף והסדר כרוכה הם לגבי הקורא ולגבי המחברים. יש ולפתבד שכמה וכמה אחרונים הקשו קושיא אחת, אלא שכל אחד תירץ תירוץ אחר, ועל ידי כך מתחזקת לפניך אמיתת קושיא זו, שכמה מ־חברים מקשים אותה. יש וכחונו ה־אחרונים זה לתירוצו של זה, ובלי שאחד ירא את דברי חבירו או ש־כוונו לדעות הראשונים, ובאוצר ה־כל מסודר בפשטות ובבהירות. וה־עיקר, בעת יוכל הקורא לסקור ב־סקירה אחת עשרות או מאות דיונים שנאמרו בסוגיא שהוא לומד, ואף ידע היכן להמשיך לימודו וחקירתו בתוך הציונים והמראי מקומות שבהערות.

על האיסוף הלמדני והסגנון הב־היר, הוסיפו העורכים עוד חיבה ית־רה, שבין השיטין, וכמעט בלי ש־יהיה הדבר מורגש, כיוונו לפעמים את הקורא אל הפירוש הפשוט. ב־אומרים לדוגמה: „אך רבים מן האח־רונים פירשו דברי הרמב"ם כפשו־טם". ואף נתעוררו המלקטים העור־כים להסמיך שיטות שונות שבראשו־נים לשינוי גירסאות בגמרא שבכת־בי היד, מתוך ספר דקדוקי סופרים ביחוד — ע"כ מחזיקנא מלא חפני ועל ידי כך שוב נתפרשו הדברים כפשוטם.

סימן היכר לאוצר ביצירה משוב־חה הוא בכך שלא רק תלמידי חכ־מים, אלא אף קוראים שונים יבואו על סיפוקם בספר זה, ומחזיק האוצר לשמש הלומד הפשוט, המורה ל־תלמוד: גם חוקרי התלמוד וההלכה, וגם רמים ובירי הוראה. כל אחד ימצא כאן את שלו, בסגנון השווה לכל נפש.

עד היום יצאו לאור שלושה כרכים של אוצר מפרשי התלמוד. בתוך זמן קצר — שני כרכים על שלושה ה־פרקים הראשונים שבבבא מציעא, וכרך שלישי על מסכת מכות. הזוכה היום בפרס חולון ע"ש השר שפירא, זצ"ל. הרבה הכבים תרמו למפעל. ועל בית המדרש הראשון שבירוש־לים, נוסף בית ועד שני בתל־אביב, ממנו יצא אוצר מפרשי התלמוד על מכות. בין הזוכים הראשונים נמנה הרב משה הרשלר. מנהלי המכון הינם הרב יוסף בהסכמים והרב אב־רהם קבלקין, נשיא הכבוד וראש המכון, הרב יצחק הוטנר.

* יצא לאור *

— עיונים בחינוך, כתב־עת ל־עיון ולמחקר בחינוך, העורך ד"ר אדיר כהן, הוצאת בית הספר לחינוך באוניברסיטת חיפה, תשל"ו, 176 ע'.

— זו יצחק, שירים ושירים בפרו־זה, מאת איתמר יעוז־קסט, הוצאה עקד, תשל"ו.

— מזה במשפחה, שנים־עשר ספורים ומסה, מאת דליה רביקוביץ, עם עובד, תשל"ו 123 עמ'.

— שקיעה כפרית, ספורים, מאת יצחק בן־נר, עם עובד וקרן תו"א לספרות ולאמנות, תשל"ו, 121 עמ'.

— ארצות התן, ספורים, מאת עמוס עוז, עם עובד וקרן תו"א לספרות ולאמנות. תשל"ג, 243 עמ'.

— אגרות ב. כצנלסון תרע"ח—תרע"ט (1918—1919), כרך ג', בינס ולוויה בהערות יהודה שרה, הוצאת „עם עובד", בסיוע „קרן ברל כצנל־סון". תשל"ו 194 עמ'.

— קשוה צבוי הזהר, מאת א.ב. אביאסף. „הוצאת עם עובד", תרבות החינוך, תשל"ו 362 עמ'.

— מבחר חדש לצבחי ישראל, מאה פרופ' מיכאל זהר, „עם עובד" תשל"ו 540 עמ'.

סעודת הבעש"ט בסקווירה

מאת יהושע טברסקי

אצל חסידים ואנשי מעשה המעבר בין קודש לחול אינו בא בפתאום. קשה להם להינתק מן הזוהר של השבת והחג ולהיכנס לימות החול בלי שהשתהו והצטבו לאט לאט, עד שהתרגלו אל האפרוריות שבחולין.

דומה הדבר לאמודאי, העולה מן הלהטים הגבוהים שבמעמקי הים אל האטמוספירה הרגילה, הוא מועבר קודם דרך תא הלחץ, שבו בוהסים את דהיסות האוויר בהדרגה לאווירו של העולם הסובב אותנו.

במוצאי שבת, לאחר הריכת של הקדושה ה־שורות בבתי חסידים ביום המנוחה, באה סעודת ה„מלוה מלכה", כאמצעי התפרקות מזמנה ה־גבוה. כך בקל מצליח היהודי את הפרידה מן הנשמה היתרה, שניתנה לו עם כניסת השבת.

אף במוצאי החגים; בעת שרבים הנענועים אל הימים, שבהם הגיעו יהודים ל„גדלות המוחין" קשה לרדת לתוך „עשרות הטפחים" של העולם הבינוני־החילוני. זקוק או אדם מישראל ל„נצנוץ" באמצעותו יצנח באיטיות מגבהי מרומים אל הקרקע של מטה. במוצאי „שמחת תורה" משמשות לכך ה„הקפות השניות". שהונהגו בחיצות ערינו.

במוצאי חג הפסח מעבירים עצמם חסידים מאווירו של יום טוב אל החול, על ידי „סעודת הבעל שם טוב".

מסורת היא אצל קהילות החסידים, שבחג הגאולה נתרחשו ניסים גדולים לכיסוד החסידות — הבעל שם טוב זי"ע, הוא יצא למסעו לארץ ישראל על כנת להיפגש עם בעל „אורח חיים" ר' אבן עטר הקדוש, ובכוחות משותפים להביא את המשיח. ה„סמך־מם" ר"ל ניצב לשטן לו, ובדרכו של הצדיק אל ארץ הקודש — באמצע הדרך — במימי קושטא, גברה ה„סטרא אחרא", מרעין בישין קמו למכשול לבעש"ט והיה באלץ לחזור למזבח שבאוקריינה. הדברים ארעו בחג הפסח — חג הגאולה, שבו התכוון אבי החסידות להביא הגאולה לעם ישראל. והוא — הבעש"ט — ניצל או בניסי ניסים מן הסכנה הגדולה שהיה נתון בה.

מאז חוגגים החסידים את מעשי ההצלה של רבם זצ"ל. בכל שנה ושנה במוצאי חג הפסח מתאספים הם ועורכים סעודה, הידועה בשם „סעודת הבעל שם טוב".

הנוהג הוא להתכנס בביתו של אחד מצאצאי הבעש"ט וליד „שולחן ערוך" לספר על הניסים שקרו.

מסרנו כאן, ב„קצה המזלג", בשביל אלה שלא שמעו ולא ידעו על המעשים שארעו. לא הרחבנו את הדיבור עליהם. כי הם כתובים ורשומים בספרי תולדות החסידות.

* * *

בהמשך הדברים נספר על סעודת הבעש"ט שנערכה בחצרו של הרבי מסקווירה — ר' דוד'ל זצ"ל.

ר' דוד'ל זכותו יגן עלינו היה דור חמישי לבעל שם טוב. מצד אמו היה נכדו של ר' נפתלי ז"ל מסקווירה, שהיה נכד הבעל שם טוב — בן אחר בן.

הרבי מסקווירה היה איפוא הצאצא הקרוב ביותר של הבעש"ט באותה תקופה, שלאחר מל־חמת העולם הראשונה. רבים השתוקקו להשתתף בסעודה שנקראת על שם מיסד החסידות, ואשר נכדו הקרוב אליו עורכה.

השנים שלאחר מלחמת העולם הראשונה לא היו שנים של רווחה ורחבות הדעת אצל יהודי רוסיה. מכל מקום נתאספו באולם בית הכנסת שבחצר סקווירה מאות חסידים. אף אבי ז"ל נזדמן באותם הזמנים לסקווירה, ובמוצאי הפסח בא להשתתף בסעודת הבעש"ט שערך הרבי. אני הייתי אז ילד פעוט, ואבי מצא לנחוץ לקחת אותי איתו, כדי שאראה את הרבי הזקן נכד הבעש"ט ואתבשם ממראה הסעודה, שדובר עליה הרבה בין קהל החסידים.

משבאנו לאולם בית הכנסת מצאנו אותו מלא פה אל פה. בשורה הראשונה נראו בני הרבי עם הנכדים. גבאים ומשמשים בקודש נתרוצצו לכאן ולכאן. כמה „יודעי נגן" כעכעו מעט בגרונותיהם, כדי לנסות אם לא נצטרדו חס וחלילה, או הסמיעו להשיר קולות זמרה, כדי לבדוק את מיתרי הקול.

אבא התכופף אלי והצביע לפני אל כיוון שני חסידים גבהי קומה. אלה הם האחים סוקולוב־ הנמנים על חוגי החצר — אמר. ומפיהם נשמע ניגונים מענין היום. בקצה האולם ליד הפתח המוביל אל משכנו של הרבי נצטופפו חסידים שביקשו להציץ „פתקאות" לאדמו"ר יההברך מפיו הקדוש.

הזמן נמשך. הסעודה עצמה טרם התחילה, והקהל מחכה. האשכורה הראשונה כבר נסתיימה, ואימתי יופיע הרבי? והנה כאילו פתאום הושלך הס. כל הפנים מופנות אל עבר הפתח. שבו עומד להופיע הרבי. ומיד נתפנה מעבר בין הצ־טופפים. הקהל נחצה לשנים, והרבי מתקרב ובא לראש השולחן. הוא נתגלה בכל מראהו הנעלה הוא היה לבוש קפוטה צבעונית בגיון וריד־ארגמן.

זקוף קומה היה על אף גיל הזקנה. פניו עטורים זקן לבן כשלג, ובעור פניו ההוד נשתקפו גווני הזוהר־אדמום שקרנו מן הקפוטה. כל הגב־עים היו פתוחים לזוהר של קדושה, לכעין הקשה בענן.

עיניו הביעו רצינות עמוקה ודוק של תמימות עליהן. משהגיע לראש השולחן, ישב על הכסא המיוחד לו. הקריב לו אחד המשמשים בקודש קערה גדולה, אלונטית ונטלה של כסף, בעלת שתי אוזנים. הרבי מלמל לעצמו משהו, לקח את האלונטית לשפשף בה את ידיו, כדי לנגבן היטב לפני נטילתו. אחר כך אחז ביד שמאל באחד משתי האוזנים של הנטלה ויצק מים שבתוכה על ידו הימנית. השמש מילא את הנטלה במים אחרים, הרבי תפס ביד ימין באוזן השניה ונטל את ידו השמאלית. החסידים ריכזו את מבטיהם והת־בוננו יפה יפה כיצד רבם מקיים את מצוות נטילת ידים. נדמה להם, כי הם רואים את הכהן הגדול נוטל ידיו מן הכיור שבעזרה בבית המק־דש, וכאשר הרבי נטל את המצה והתחיל לבצוע אותה, עשו הכל אוזניהם כאפרכסת לשמוע ברכה „המוציא" ולענות עליה „אמן". קול צלול של כסף טהור היה לרבי, ועל פניהם של החסידים נראתה דביקות של הקשבה, וברטט נשפכה ענית „אמן" מתוך דרך ארץ רב.

כעבור מספר רגעים הגישו צלחת גדולה של לביבות מקמח מצה ושמו אותה לפני הרבי. כל ימי הפסח לא טעמו מאכלים עשויים ממצה שרויה ורק ביום האחרון של פסח התירו בסקווירה להכין מאכלים מקמח מצה. ואם ביום האחרון של פסח מותר היה, לא כל שכן במוצאי החג.

הרבי נגע בלביבה אחת וטעם ממנה. ואת השאר החל לחלק „שיריים" לחסידים, ובשעת החלוקה רמז לר' צבי טונקונוגי לשיר „חסל סידור פסח". ר' צבי נזדקף, תפס את אוזנו הימנית בכיסת ידו הימנית והתחיל להשתפך בקול הטנור שלו. החסידים החרו־החזיקו אחריו והאולם נתמלא שירה.

עם גמר השירה הגישו הגבאים את החמיצה. זו חמיצת הסלק, הנמנית על המאכלים המסור־תיים, המובאים אל שולחן יהודי בחג הפסח. החסידים אמנם נהנו מן החמיצה, שבאה בסמוך ללביבות, אבל התפלאו על הדגים שאינם, שכן בנוהג שבעולם פותחים את הסעודה בתבשילי דגים, כידוע.

הגבאים התנצלו על כך, כי מחמת המצוקה שהיתה אז בעולם לא השיגו דגים במועדם, ו־עכשו סודרות המבשלות ובהתקינות אותם. בשעה מאוחרה יותר יופיעו גם הדגים.

בינתיים מלאו הנאספים כוסותיהם יין ונצ־טופפו ליד ראש השולחן, כדי לשתות „לחיים" אל הרבי ולהתברך בברכתו. שתיית ה„לחיים" נמשכה שעה ארוכה.

לבסוף, הגישו הליפתן. שהוא משמש לקינוח סעודה. בדרך כלל. והדגים אינם. הקהל היה בטוח שעוד מעט ויגישו „מים אחרונים", והרבי יברך על הכוס אך הרבי הציע לחכות אפילו עד שעה מאוחרה כדי ליסעם מן הדגים וטעמו עימו. וכה אמר אמר בכבוד קדשו:

„מובא בספרים, כי לדג יש עין פקוחה תמיד — רמז להשי"ת, „דלא נם ותטיר תדיראי". כדברי הכתוב — „הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל", ומשום כך — המשיך הרבי ואמר — כסעודת בעל שם טוב, אין לסמות על אכילת דגים. בזה צפון האות לסכנה הגדולה, שבה נמצא הבעש"ט זי"ע. והקב"ה הצילו".

בשעה שסיים האדמו"ר הזקן את דבריו, פרצה שירה אדירה: „הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל".

תוך השירה נכנסו המשרתים ואיתם הדגים, כשאדים חמים מתמרים מעליהם.

* * *

הרבי נתן אות, כי ברצונו להשמיע דברו. לפני שפתח את פי קדשו לומר דבריו, נאנח אנחה עמוקה ואמר: זמנים קשים באים עלינו. נבטח בה' שישלח לנו מלאך הגואל והצילנו מכל רע. ותעמוד לנו זכותו של הבעל שם טוב הקדוש. נכוון באכילת הדגים שלפנינו ונאמר — „לשם יחוד קודשא בריך הוא". שיצילנו מהם של העומדים עלינו לכלותנו וניסים שארעו לאבותנו ולבעל שם טוב זצ"ל יתרחשו גם לנו.

לפני ברכת המזון ציוה הרבי לשיר שניה: „חסל סדור פסח כהלכתו". ולכוון בכל הכוונות הנפשיים שבנו ל„לים — „פדויים לציון ברנה". וה' יפרוש שלומו עלינו ועל כל ישראל.

ואחרי שסיים את דבריו אמר למנגנים לסיים בניגון: „הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו".

בשעה מאוחרת לאחר חצות נתפזרו החסידים ובלבם דאגה, תפילה ותקוה, כי דברי רבם יעמדו להם בבאות, ותשועת ה' במצוקותיהם הוא מש־ענם ומבטחם.

האנציקלופדיה התלמודית

דורשין הלכות חג קודם לחג!

23 ערכים לחודש ניסן

שנדפסו ב־14 הכרכים שהופיעו עד כה

חמץ ומצה: אור, דגן, דוחק, בל יראה ובל ימצא, בדיקת חמץ, בעור חמץ, בטול חמץ

סדר ליל פסח: ארבע כוסות, הגדה של פסח, הלל, הסבה, אכילת מצה, אכילת מרור, אפיקומן

קרבנות: בקור מומין, חגיגה ליד, אכילת פסחים, הגיגה

שונות: ארבע פרשיות, זכירת יציאת מצרים, חדש, חול המועד, בין פסח לעצרת

14 הכרכים

שהופיעו עד כה מכילים למעלה מ־1000 ערכים־ענינים בכל שטחי ההלכה: ברכות ותפילות, זרעים ומועד, נשים ונזיקין, שופטים ומשפטים, ארץ ישראל והמקדש, טומאה וטהרה איסור והיתר, תקנות ומנהגים (כרך ט"ו עומד להופיע בקרוב).

מחיר כל כרך — 50.— ל"י

הכתובת:

אנציקלופדיה תלמודית, בית וגן, ירושלים.

הפצה ראשית ראשי:

ב"ה ספרים נישלה, רחוב בילו 4, תל־אביב.

מוסד הרב קוק

מוסד הרב קוק

ת. ד. 642 ירושלים

זה עתה הופיע

רבינו אפרים

תלמיד חבר של הרי"ף

פירושים
פסקים ותשובות

בצירוף מבוא מקיף ותולדות חייו, הערות וביאורים

מאת

הרב ישראל שציפנסקי

המחיר: — 50.— ל"י

משרד ההפצה: תל־אביב, רח' אלנבי 87, טל. 613036

הדירות הריקות

עקב ירידת הביקוש לדירות עומדות אלפי דירות ריקות וכן טרם נמכר חלק ניכר ממלאי הדירות בשלבים שונים ודי מתקדמים בבנייה בעיקר בחברות הציבוריות.

ירידת הביקוש לדירות נובעת בעיקר מצמצום העלייה. שנית: הירידה מהארץ נמשכת וכתוצאה מכך ההיצע בשוק הדירות: גם אם מניחים שלהלק מהיורדים (העיקר צעירים) לא היו דירות עדיין, הרי זה מפחית את הפוטנציאל לביקוש דירות. שלישית: קיימת האטה במשק וציבור הקונים חושש להכנס להתחייבויות לזמן ארוך בתשלום חודשי גבוה לפרעון משכנתאות. ורביעית: הציפייה לעליה מחירי הדירות בשנתיים־שלוש הקרובות היא קטנה יותר מהציפייה לעליה ערך ההשקעות באגרות־חוב צמודות למדד, למשל, או אפילו ממחיר הכסף בריבית הבנקאית הנהוגה.

הפרק

על רקע זה רוב חברות הבנייה הציבוריות אינן מתחילות בבניית דירות הדיוּת ההבינדעות לזכאי משרד השיכון, בגלל מחלוקת עם משרד השיכון בעניין גובה המימון שיקבלו לבניית הדירות ובעניין פתרון בעית הדירות שלא יימכרו.

עיקר המחלוקת הוא על מדיניות משרד השיכון לגבי רכישת דירות מהחברות הציבוריות. לפי השיטה החדשה יחליט המשרד אילו דירות יקנה כאשר תגיע הבניה לשלד, ולא עם התחלת הבניה. במועד זה מוכן המשרד לקנות כ־40 אחוז מהדירות הבלתי־מכורות, במקומות שהוא יבחר, לרבות באיזור המרכז. החברות דורשות שמשרד השיכון יקנה רק את הדירות הבלתי מכורות באיזורי הפיתוח, מאחר שבאיזור המרכז לא קשה למכור את הדירות.

יש לציין שקיימת הצעה לפתרון המימון הציבורי (בחברות הבנייה): הפתרון היחידי המתבקש הוא שיחרור אותו חלק של המימון הציבורי שמקבל המשתכן עם רכישת הדירה, כמו־כן יש להרחיב את הזכאות לרכישת דירות מסובסדות ולהעניק אותה גם לרווקים. על הממשלה להכנס לעובי הקורה כי המצב מחמיר והולך בענף הבנייה וצפויה אבטלה קשה.

ש. מ. מיכר

סמינר על דחיסת נתונים

סמינר על דחיסת נתונים יאורגן ע"י אילתם בשיתוף עם אוניברסיטת תל־אביב.

הסמינר יתקיים בעוד כשישה שבועות באוניברסיטת תל־אביב, רמת אביב ויתרכז בחמישה נושאים עיקריים: סקירה כללית של טכניקות בדחיסת נתונים. רקע תיאורטי. יישומים ונסיונות מעשיים במרכזי חישוב. הבסיס של דחיסת נתונים בהעברת נתונים ובאיחסון אינפורמציה גרפית. מחקרים שוטפים שנעשו בנושא עד היום.

עד כה נתקבלה רשימה חלקית של המרצים שיטלו חלק בסמינר: פרופ' י. רביב — מרכז מדעי י.ב.מ. — ב. איזהירן — חב' י.ב.מ.; ר. רוס — אוניברסיטת תל־אביב, ל. ספר — אי־לתם. פרטים נוספים במשרדי אילתם, ת.ד. 13080, ירושלים, טל. 531290.

משק וכלכלה

עונת הדרים טובה

מאת ב. אדלר

עונת ההדרים עומדת עתה לפני סיומה ונותרו עוד למשלוח עוד כמה מיליונים תיבות של אפילים וכמה מאות אלפי תיבות של אשכוליות. הסיכום הסופי של השנה יודע רק עם גמר משלוחים אלה, אולם כבר עתה ניתן לקבוע כי תהיה זו אחת מעונות ההדרים הטובות ביותר של ישראל.

היבול השנה היה נמוך יותר מזה של השנים האחרונות. אולם בשל אחוז ה„ברורה" הנמוך גדל הענבה לכמות של 49 מיליון תיבות, לעומת 48 מיליון תיבות בעונה הקודמת — מעריך מנכ"ל „תנובה אכספורט", מר ס. דוד. ההכנסה במטבע זר מייצוא ההדרים — מעריך מר א. אריקסון, יו"ר המועצה לשיווק ההדרים של העונה האחרונה, תגיע ל־185—180 מיליון דולר לעומת 176 מיליון דולר אשתקד.

עד כה נשלחו לחו"ל 43 מיליון תיבות. היקף ה„ברורה" — ציין אתמול ס. דוד, בישיבת מועצת „תנובה אכספורט" — הגיע לשיעור הנמוך של 30% בלבד. הוא רואה בכך הישג נכבד וקובע כי אם לא נצליח לשווק 70% מהפרי לחו"ל, ולו גם נקבל בעוד מחיר גבוה, אי אפשר יהיה לקיים את הענף. אולם, מה שקרה השנה הוא כי נוסף לאחוז הנמוך של „ברורה" השיג הפרי הישראלי, פרט לאשכוליות מחירים גבוהים. היקף ה„ברורה" ב„שמוטי", שיצואם נסתיים כבר, הגיע ל־30%, בעוד שלפני שנתיים היה היקף 47%. באשכוליות היקף ה„ברורה" יהיה 32—33% לעומת 37% ו־39.9% אשתקד ולפני שנתיים. בלימונים — 28.6% (38.8% ו־46.4% בשנתיים הקודמות) במבכירים — 27.2% (38% ו־38.4%) ואפילים — 25% (לעומת 24.1% ו־49%).

כאמור, היו השנה מחירים טובים מאד לפרי. ה„שמוטי" השיג מחיר ממוצע של 3.89 דולר לתיבה לעומת 3.11 דולר אשתקד. אשכוליות — 3.29 דולר (3.30), אפילים — 4.57 (4.55). לגבי האפילים מציין ס. דוד כי נשלחה עד כה כמות של 36 מיליון טובות בלבד. מגמת המחירים היא בכיוון של עליה ומחיר תיבה כיום הוא 5.80 דולר. מחיר הלימונים עלו מ־4.40 ל־4.68 והמבכורים מ־2.99 ל־3.72 דולר לתיבה.

*

לגבי האפילים, שמהם נשארו למשלוח עוד כמה מיליונים של תיבות אומר ס. דוד כי צריך להחדר במכירות, אפילו אם כתוצאה מכך תהיינה ירידות מחירים. המחירים הגבוהים מושכים פרי אמריקאי לשווקים ובשבוע הבא תגיע לשווקי אירופה אניה אמריקאית ראשונה עם פרי.

בדברו על שיווק הלימונים ציין ס. דוד, כי בעבר שווק רובו של פרי זה למזרח אירופה ורק עודפים נשלחו למערב. אולם, בעתיד תיגדל בהרבה היצע הלימונים בשל הכמות הגדולה של נטיעות חדשות. תוך 5 שנים יהיו במקום 1.2 מיליון תיבות כיום 2.5 מיליון תיבות. לכן, צריך לבנות גם שווקים במערב. בהתאם

(סוף בעמוד 6)

המועד להפעלת מס ערך מוסף: 1 ביוני

היערכות במינהל המסים ✡ פעולה מוגברת להחזרת השאלונים ✡ שיעור המס יהיה כנראה 7.5 אחוזים ✡ אין צופים הקדמת העלאה במחירים בגלל מס ערך מוסף

מאת ד. אבישי

עשרות פעמים כבר נקבע „מועד סופי" להפעלה מס ערך מוסף. משום כך יש בציבור יחס ספקני לקביעת מועד כיום. על אף זאת ניתן להתרשם שהפעם אמנם מתקרבים להפעלה הלכה למעשה.

שר האוצר י. רבינוביץ הודיע לצמרת משרדו כי הוא רואה את ה־1 ביוני כ„מועד קובע". בהתאם לכך הוא דורש את ההיערכות. במינהל הכנסות המדינה הכינו את הצעת התקנות עפ"י אותו מועד. גם הכנת הכלים לביצוע נעשות בהתאם.

„בימים אלה פתחו אנשי המכס בפעולות אכיפה כדי להבטיח את מילוי השאלונים. המינהל הפיץ קרוב לרבע מיליון שאלונים בקרב העוסקים. שאלונים אלה משמשים בסיס לבניית המס בעתיד. פחות ממאה אלף השיבו לחוזרים. במספר זה כלולים המפעלים הגדולים שמהם תבא ההכנסה העיקרית. אבל מכיון שהמס אמור לחול על הכל יערוך המכס בקורות נוספות במפעלים ובבתי עסק, יבטיח הדרכה למי שזקוק לה וינקוט בסנקציות למי שמתרשל בהחזרת השאלונים. האוצר פנה לארגונים הכלכליים השונים בבקשם לפעול בקרב חבריהם להקדמת הארכת החומר.

מה שכסהמן עתה הוא ששיעורי המס ייקבעו בהודעה מוקדמת במועד. למרות שבמסים עקיפים אין נוהגים להודיע מראש על העלאות ושיעורים חדשים, הרי במקרה זה מתכוונים לנהוג באופן שונה. זאת מכיוון שהרצת המס קשורה בבעיות מינהליות וטכניות ויש צורך בהכנה התאמה.

שיעור המס יהיה, כפי הנראה, בשלב הראשון 7.5 אחוזים. אולם לאחר תקופת ההרצה תהיה העלאה בשיעורי המס שכן המיבנה שלו ובסיסו הרחב יהפכו אותו למקור ההכנסה העיקרי בעתיד.

האם תחול עליית מחירים בשבוע שלפני הפעלת המס בגלל הציפיות להפעלתו? מכיון שמס זה נגבה בשלבים השונים כנגד הוצאה קבלה על כל אחד מאותם השלבים — הרי האפשרות „להרויח" עליו אגירה היא מעטה. מובן שצרכנים יכולים להקדים רכישות. אך מכיון שמסתמנת עתה האטה בכבישים ובנזילות שבידי הציבור נראה כי מצד זה לא יהיו לחצים מוגברים להעלאת המחירים מוקדמת בגלל הפעלת המס. מובן שעליית המחירים המואצת תימשך בשל הסיבות האחרות. כך גם יעלו המחירים כאשר המס יוטל בפועל.

גם בשוק הדירות אין לצפות לעליית מחירים בולטת בשל ההפעלה הקרובה של המס. הקבלנים והחברות הבנייה אינם חשים עתה מיוחסים. יש בידם מלאי ניכר — בעיקר בחברות הבנייה הציבוריות — ולכן לא צפוי שיעלו עתה מחירים על חשבון מס ערך מוסף.

מצד אחר גוברת הכדאיות של אנשים למתכהנים לרכוש דירה ואשר בידם מזומנים לסלק את התשלומים מוקדם יותר, שכן המס יחול על עיסקאות בנדל"ן שתשלומיהם יבוצעו לאחר כניסת החוק לתוקפו — אם ההתקשרות היתה אחרי ה־1 ביוני שעבר.

הייצוא בינואר—מרס — כ־600 מיליון דולר

נסיגה בתעשייה (פרט ליהלומים) — עלייה בחקלאות

ברביע הראשון של 1976 הסתכם הייצוא נטו של סחורות ב־593 מיליון דולר לעומת 498 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד — עלייה ב־19 אחוז. הייצוא החקלאי עלה ב־31 אחוז, ייצוא יהלומים — ב־28 אחוז וייצוא תעשייתי אחר — ב־8 אחוזים.

ייצוא סחורות נטו (במחירים שוטפים בדולרים) הסתכם במרס השנה ב־226 מיליון דולר, מזה 56 מיליון דולר ייצוא חקלאי ו־170 מיליון דולר ייצוא תעשייתי (במרס 1975 הסתכם הייצוא נטו ב־172 מיליון דולר). ערך הייצוא, ללא אונייה ו־מנוכה מהשפעת השינויים עונתיים הרגילים, גדל במרס ב־6 אחוזים לעומת פברואר 1976. על כך מסרו דוברי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומשרד המסחר והתעשייה על סמך נתונים ארעיים שאינם כוללים את הייצוא מישראל לשטחים המוחזקים על ידי צה"ל.

הייצוא התעשייתי (פרט ליהלומים מלוטשים) הסתכם בינואר—מרס השנה ב־257 מיליון דולר, לעומת 238 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד — עלייה ב־8 אחוזים.

מנתונים מנוכי עונתיות מתברר, כי אחרי שברמה החודשית הממוצעת של הייצוא התעשייתי חלה עלייה ברביע האחרון של אשתקד, הוא ממשיך להמצא מזה 6 חודשים ברמה של מעל 90 מיליון דולר לחודש.

ייצוא יהלומים נטו (לאחר ניכוי ההחזרות) הסתכם ברביע הראשון של 1976 ב־176 מיליון דולר לעומת 137 מיליון דולר בתקופה המקבילה ב־1975 — עלייה ב־28 אחוז.

הערך החודשי הממוצע של ייצוא יהלומים נטו (לאחר ניכוי השפעת העונתיות) עלה בסוף 1975 ובחודשים הראשונים של השנה לרמה של כ־56 מיליון דולר בממוצע לחודש לעומת 4050 מיליון דולר לחודש במשך שנת 1975.

הייצוא החקלאי (כולל פרי הדר) הסתכם בינואר עד מרס 1976 ב־160 מיליון דולר לעומת 122 מיליון דולר בתקופה המקבילה ב־1975 — עלייה ב־31 אחוז.

יצוא פרי ההדר הסתכם בינואר־מרס 1976 ב־103 מיליון דולר לעומת 91 מיליון דולר בתקופה המקבילה ב־1975 — עלייה ב־15 אחוז. ביתר הייצוא החקלאי חלה עלייה מ־31 ל־56 מיליון דולר — עלייה ב־78 אחוז.

ירידה בכח הקניה

עליית המחירים במרס ובאפריל „אכלה" את תוספת היוקר

(י.ד.) הויכוח שהתנהל בין האוצר ובנק ישראל בדבר שיעור עליית המחירים הצפויה השנה הוא ענין של העבר. האומדנים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מראים כי בחודש אפריל עצמו תהיה עלייה במדד של כ־7 אחוזים לאחר עלייה של 5.7 אחוזים ברביע הראשון של השנה. סה"כ ההתייקרות בשליש הראשון של השנה תהיה כ־13%.

כבר בשלב זה ברור שהתחזית של האוצר בדבר התייקרות שנתית של 25% אינה ריאלית. למעלה ממחצית השיעור כבר „מומש".

השפעות צפויות

לפנינו עוד שמונה חודשים שבהם ישפיעו על עליית המחירים הגורמים הבאים:

* תשלומי תוספת היוקר.
* הפיחותים הזוחלים.
* הפעלת מס ערך מוסף.

כמו כן צפויה השפעה על עליית המחירים ע"י יקור נוסף של מצרכי יסוד כתוצאה מצמצום סובסידיות.

בזאת עדיין לא נלקחה בחשבון השפעה שיכולה להיות להזרמה גדולה של כספים ע"י הממשלה למשק כפי שמתוכנן בתקציב.

תוספת היוקר נאכלה

מבחינת ציבור השכירים כבר ברור שהתוספת היוקר בסך 400 ל"י (בתקרה) אשר תשולם החל ממשכורת אפריל לא תוחזר תוספת כח קניה. הרי תוספת זו נאכלה ע"י עליית המחירים במרס ובאפריל.

אם ניקח בחשבון שתוספת היוקר אף חייבת במס הכנסה הרי יש ירידה בכח הקניה של ציבור השכירים באותו פרק זמן.

ירידה ברמת החיים

אם אמנם לא ישולמו תוספות שכר אחרות הרי סיכום החדשים אלה יהיה ירידה ברמת החיים.

הציפיות הקיימות לעתיד אינן כי אלה שרבים יזדרזו לנצל חסכונות שבידם כדי להעלות את רמת חייהם על חשבון מקור זה.

מדד מחירי תשומה בבנייה למגורים — פחות מאחוז אחד

מדד מחירי־תשומה בבנייה למגורים עלה בחודש מרס 1976 ב־0.9 אחוזים והגיע ל־116.6 נקודות לעומת 115.5 נקודות בחודש הקודם (הבסיס: אפריל 1975 = 100 נקודות).

במשך שלושת החודשים הראשונים של 1976 (מדצמבר 1975 עד מרס 1976) עלה המדד ב־2.9 אחוזים.

עליית המדד משקפת במרס 1976 את העלייה במחירי חמרי הבנייה ב־2.1 אחוזים, את התייקרות ההובלה ב־1.0 אחוזים ואת העלייה במחירי הציוד וכלי העבודה ב־0.9 אחוזים.

לעומת זאת, חלה ירידה במדד שכר העבודה ב־0.3 אחוזים. הירידה במדד שכר העבודה משקפת בעיקר הקטנת התשלום של המעביד לקרן ביטוח לפועלי בניין אשר קוזזה בחלקה על ידי עליות בשכר.

מבין חומרי הבנייה התייקרו בחודש מרס 1976 בעיקר אריחי קיר (ב־7.1) ושיש (ב־1.3); מלט אפור (ב־2.3) ובטון מוכן (ב־1.1); פרופילים מברזל (ב־2.9), פרופילים ומוצרים מאלומיניום (ב־2.3) פחים (ב־4) ומוצרי פח (ב־2.7); עץ לבן (ב־14.5) ועץ אורן (ב־8.8); זפת (ב־3.5), כלים סניטריים מקרמיקה (ב־8.4), ברזים, סוללות ופנסים (ב־4.7) ומיכלי הדחה מפלסטיק (ב־2.7 אחוזים).

לעומת זאת ירדו מחירי צינורות חשמל (ב־1.8 אחוזים) בסעיף ההובלה התייקרה ברכב שבבעלות הקבלן עם עליית מחירי הדלק (ב־6.9 אחוזים) המשקפת במחצית מסך העלייה במחירי הדלק אשר חלה באמצע חודש מרס.

בסעיף הציוד וכלי העבודה עלו בעיקר מחירי שכירות ציוד (ב־1.1 אחוזים) וכלי עבודה (ב־1.3 אחוזים).

ועדי העובדים בענף היהלומים מתארגנים למען יישום הרפורמה

אחד עשר ועדי עובדים מתעשיית היהלומים בנתניה, פנו אל מר רבין שיעשה ככל שביכולתו למען יישום חוקי הרפורמה והחלת ניהול פנקסים בענף היהלומים.

בפנייתם אומרים ועדי העובדים לראש הממשלה:

„אנו החתומים מטה, חברים בועדי עובדים במפעלי יהלומים בנתניה אשר נותרו מאורגנים ונאמנים למילוי חובותינו למדינה, לחוקיה ולצווי השעה, מביאים את עצומתנו ותביעתנו.

בהמשך פנייתם אומרים אנשי הועדים „עובדי הייצור בענף היהלומים עובדים בשיטת הקבלנות הצרופה, ולכן המאמץ והתפוקה הנדרשים מהם, מעל למקובל אצל עובדים אחרים בשכר במשק. העובדים אומרים כי חוקי מס הכנסה אינם מתבצעים בצורה שווה לכל העוסקים בענף היהלומים, עובדים ומעסיקים כאחד.

בסיום עצומתם פונים העובדים לראש הממשלה שיפעל „למען שהדין בעול ובמילוי הוראות חוק מס הכנסה וצווי הרפורמה, כגזירה שווה לכל האזרחים, בין אם אלו עובדים ובין אם אלו מעסיקים או מצאים בענף היהלומים".

ועדי העובדים החתומים על עצומה זו הם ועדי עובדי „יצחק כהן ובניו", „שלמה ויגשטין ובניו", „ראובן שטינמץ", „בריק יהלומים", „אחים כץ", „יהלומים טובי", „יהלומי אלמוג", „יהלומי גרינפלד", „שווריץ אברהם", „מנסרת שרעבי". דובר מינהל ההכנסות שמסר על כך ציין כי הפנייה הוגשה לראש הממשלה בעת ביקורו בנתניה עוד בחודש שעבר.

הממונה על הכנסות המדינה, השיב לועדים בשם שר האוצר שאליו הועברה הפנייה.

„אנו מקבלים בברכה ובהוקרה את פנייתכם בענין רב חשיבות זה, בכוונתנו להנהיג את חובת ניהול פנקסים גם בענף היהלומים, וזאת בהתאם להוראות חוק מס הכנסה. אני תקווה כי בעזרת צעדים אלו ובזכות תמיכתם בהנהגת החוק, למען מניעת אפליה, בין אזרח לאזרח, נתקדם כולנו לגביית מס אמת".

חברה מדרום אפריקה תקים מפעל לייצור סירים וכלי בישול

מאת סופרנו לכלכלי בירושלים

חברה מדרום אפריקה תקים בארץ מפעל לייצור סירים וכלי בישול ממתכת ומצופים באמאיל. ההשקעה בהקמת המפעל תסתכם בכ־45 מיליון ל"י.

לפי הסיכום עם המשקיעים יוקם המפעל באחד מישובי הפיתוח הממוגים באיזור א'. כנראה שהישוב שיבחר יהיה נתיבות. לפחות שני שלישים מתפוקת המפעל והודש מכירים ליכוא באמצעות חברת שיווק הקשורה למשקיעים הדרום־אפריקאיים.

חוגים כלכליים מציינים כי השקעה זו משקפת את היתרון שמיחסים משקיעי חוץ לישראל הקשורה בהסכם סחר חפשי עם השוק המשותף ובהנחות מכס בארה"ב. ע"י השקעה בארץ והשתלבות במערך הייצוא הישראלי מקווים המשקיעים ליהנות מאפשרות החדירה לשווקי אירופה וארה"ב.

במפעל החדש יועסקו כמאתיים עובדים, הרוב נשים. התפוקה השנתית נאמדת בכ־50 מיליון ל"י.

בשוק הבולים והמטבעות

תכונה לקראת התערוכה הלאומית

מאת חיים לנגלבן

תערוכת הבולים הלאומית „נתניה 76", תתקיים באולמי רון רחוב שטמפר 14, נתניה, כיום כ"ה ניסן תשל"ו — 25 באפריל 1976, עד ב' באייר תשל"ו — 2 במאי 1976 (ועד בכלל).

לכבוד תערוכת הבולים „נתניה 76", יופיע ביום הפתיחה (25 באפריל) גליון מזכרת במחיר של 10 ל"י. הגליון מורכב משלושה בולים בערכים נקובים של 1 ל"י, 3 ל"י ו־4 ל"י. ההפרש במחיר נועד לממן את תערוכת הבולים הלאומית „נתניה 76". מכירת הגליון תיעשה בסניף הדואר המיוחד שייפתח באולמי התערוכה. אולם, בכדי למנוע לחץ הקהל ביום פתיחת התערוכה יימכר הגליון בבית רמה. ביתר ימי התערוכה יתחדש המכירה בסניף הדואר המיוחד שהוקם בשטח התערוכה.

היות ומשרד התקשורת לא יצפיק מעטפת „היום הראשון" לקראת תערוכת הבולים הלאומית „נתניה 76", מכינה הוועדה המארגנת של התערוכה שויה של מעטפה שישאו עליהן את גליונות הזכרון, וכן הוכנו מעטפות עם כל בול בנפרד של גליון המזכרת הניתן לתלישה. הוועדה הוציאה למכירה מעטפה רשמית לציון תערוכת הבולים הלאומית „נתניה 76" שתימכר לסוחרים במחיר של 1.25 ל"י, ואילו קהל המבקרים בתערוכה יוכלו לרכוש את המעטפה — (בלתי מבויילת) — במחיר של 2 ל"י המעטפה.

לפי שמועות לנו מארגני התערוכה כי נמכרה כמות גדולה של המעטפות המבויילות בגליון הזכרון לסוחרי הבולים בחו"ל. למטרה זו שהה נשיא אגודת הסוחרים מר אורי שליט בזמן האחרון בארצות אירופה ואמריקה וכמעט רוב המהדורה נמכרה לסוחרי חו"ל. מר שליט, שהוא יצואן בולים ידוע, זוכה להצלחה עצומה.

לכל פרטי ההתבצחה של תערוכת הבולים הלאומית „נתניה 76".

הופעת בולים חדשים

ביום ראשון, כ"ה ניסן תשל"ו (25 באפריל 1976) יופיעו למכירה בולי דואר חדשים בנושאים הבאים: בול יום הזכרון לחללי צה"ל תשל"ו בערך נקוב של 1.85 ל"י; בול חגי ישראל — ל"ג בעומר בערך נקוב של 1.30 ל"י וכן בול לציון 200 שנה למהפכה האמריקנית בערך נקוב של 4 ל"י. הבולים החדשים הודפסו 15 בולים בגליון עם 5 שובלי ביאור מצורפים לשורת הבולים התחתונה.

ביום הופעת הבולים יופיעו למכירה מעטפות „היום הראשון" מבויילות בבולים הנ"ל, ומוחתמות מראש וכן מעטפות בלתי מבויילות לכל אחד מן הבולים הנ"ל. מעטפות היום הראשון של בולי יום הזכרון ול"ג בעומר יוחתמו בחותמת דואר „יובלים 79" ואילו מעטפות „היום הראשון" לציון 200 שנה למהפכה האמריקנית יוחתמו בחותמת דואר מיוחדת שתהיה בשימוש בסניף הדואר המרכזי ירושלים, רחוב עמק רפאים 30. מעטפות „היום הראשון" מבויילות בבולים החדשים יימכרו ביום ההופעה בלבד.

מכירת בולים בעלי שובלים, צמדות בולים וגליונות שלמים, וכן מעטפות בלתי מבויילות, תימשך גם לאחר יום ההופעה, במידה והמלאי יאפשר זאת, בכל אשנבי המכירה של השירות הבולאי בארץ.

בשוק מטבעות הזכרון

התחזית האופטימית של כמה מסוחרי המטבעות, כי לאחר כמה שבועות של רגיעה תסתמן שוב עליה תלולה במחירי מטבעות הזכרון, נתבדתה. סוחרי המטבעות בארץ אוכזבו מהיעדר תנועת ביקוש, וכי הם „נתקעו" עם המלאי הגדול שבידיהם.

במשך השבוע האחרון נמשכה מגמת ההיצעים של מטבעות הזהב, בעיקר מטבעות בן־גוריון ו„בונדס", כל ההיצעים אמנם נקלטו על־ידי סוחרי המטבעות אולם תוך מגמה של ירידת מחירים.

למעשה אלו שני המטבעות היחידים שלגביהם קיימים היצעים מוגברים. כל היתר שמרו על מחיריהם, אולם סוחרי המטבעות הזקוקים למזומנים נוטים בכנת בגלל הקפאון להוריד מהמחיר הקיים, אם הקונה הוא רציני רצם הוא עומד על כך.

גם בענף מדליות הזהב חלה בשבוע האחרון האטה בפעילות ואלו נסחרו ללא שנוי במחיר.

כדאי לציין את העובדה כי הפער בין מחיר המכירה לבין מחירי הקניה שהיה עד כה בין 5 אחוזים עד 7 אחוזים במטבעות הזהב, גדל השבוע בגלל הקפאון וחוסר מזומנים עד ל־15 אחוזים ויותר. הסוחרים מנסים לנצל את המצב בכיוון של הורדת מחירים עבור הסחורה שהסוחרים משלמים למחזיקי המטבעות.

הרגיעה פשטה על כל הענף כולל המטבעות והמדליות מכסף, היקף העסקות בשבוע האחרון היה חלש מאוד.

מחירי מטבעות הזהב

להלן מחירי מטבעות הזהב הנהוגים בשוק מטבעות הזכרון: הרצל 1960 — 7.000 ל"י; ויצמן — הזוג 1962 12.600 ל"י; בנק ישראל 1964 רגיל — 12.700 ל"י; בנק ישראל קשוט 73.000 ל"י; בכותל 1967 10.600 ל"י; ירושלים 1968 — 5.600 ל"י; שלום — 1969 — 4.600 ל"י; שלח את עמי 1971 — 5.500 ל"י; כ"ה למדינה 1973 — סדרה שלמה המורכבת בשלושה מטבעות זהב בערכים נקובים של 200 ל"י, 100 ל"י ו־50 ל"י — 7.300 ל"י; מיני סט של כ"ה למדינה בערכים נקובים של 100 ל"י ו־50 ל"י — 2.300 ל"י; בן־גוריון 1974 — סדרה שלמה הכוללת מטבע זהב ושני מטבעות כסף רגיל וקשוט — 2.900 ל"י; בן־גוריון זהב 2.550 ל"י; בונדס 1975 — הסט השלם הרגיל הקשוט — 3.300 ל"י, בונדס זהב כולל מטבע זהב ושני מטבעות כסף — 2.800 ל"י.

בולי או"ם לציון ועידת הסחר

מאת חיים לנגלבן

ב־23 באפריל 1976 ינפיקו שירותי הדואר של האו"ם סדרת בולי זכרון לציון ועידת האו"ם לסחר ולפיתוח (אונקטא"ד).

ב־1964 נפגשו בג'נווה נציגי 120 מדינות החברות באו"ם לדיון בבעיות של פיתוח וסחר בינלאומי. בועידה זו דנו בעיקר בבעיותיהן של מדינות מתפתחות, כדי להגדיל את רווחיהן ולשפר את מצב האוכלוסיה, להגדיל את הייצוא שלהן ולהשיג מקורות מימון והשקעות לפיתוחן. מרכז אונקטא"ד הוא בעיר ג'נווה, ומטרתו העיקרית לעודד סחר הדדי בין המדינות, בעיקר בין מדינות מפותחות למתפתחות.

ועידה שניה של הארגון התקיימה בניו דלהי ב־1968 והשלישית — ב־1972, בסנטיאגו, צ'ילה. הועידה הרביעית תיערך השנה בניירובי בירת קניה, וכבר עתה נעשות הכנות לכך. בארגון חברות 153 ארצות.

סדרת הבולים החדשה מורכבת משלושה ערכים נקובים: שניים בערכים נקובים של מטבע ארה"ב ובול אחד במטבע שווייצי. הבול הראשון בערך נקוב של 13 סנט (שחור, ירוק, חום וארגמן), הבול השני בערך נקוב של 31 סנט (שחור, צהוב, ורוד וכחול), והבול השלישי הוא בערך נקוב של 1.10 פרנקים שווייצים (שחור, תפוז, כחול, ירוק וחום). בולי הדואר של האו"ם בערך נקוב של מטבע ארה"ב יפים אך ורק לשימוש משרד הדואר של האו"ם בניו־יורק, ואילו בולי האו"ם בערך נקוב של מטבע שווייצי, יפים לשימוש אך ורק בסניף הדואר של האו"ם בג'נווה, שוויץ.

הבולים, אותם צייר הנרי בנקסט, הודפסו בפוטוגרבירה בבית הדפוס בשוויץ, בכמויות הבאות: 13 סנט — במהדורה של 2 מיליון עותקים, שני הבולים בערכים נקובים של 31 סנט ו־1.10 פרנקים שווייצים — במהדורה של 1.8 מליון יחידות.

ביום הופעת הבולים החדשים יוצאו למכירה שתי מעטפות „היום הראשון", האחת עם שני בולי האו"ם בניו־יורק והשניה עם בול יחיד של סניף הדואר בג'נווה. הבולים הם בגודל 26X41.1 מ"מ.

שירותי הדואר של האו"ם פתחו בארצות רבות סניפי דואר המפיצים את בולי האו"ם. גם בארץ קיימת סוכנות זו בהדרכת הגב' וינרב, המנהלת את הסניף, בשיטת מנויים הרשומים בכרטסת מיוחדת. עם הופעת כל בול של האו"ם, מקבל המנוי חשבון התנפקה המחושב לפי הערך הנקוב שעל גבי הבול ללא כל תוספת. התשלום הוא בלירות ישראליות לפי השער הרשמי של הדולאר. קוראים המעוניינים להירשם כמנויים לבולי האו"ם, יוכלו לפנות לסוכנות הדואר של האו"ם בארץ, נוה־מונסון, לידי הגב' ויינרב.

חודשה הופעתו של „יודאיקה"

לאחר תקופה ממושכת חודשה הופעתו הסדירה של כתב העת „יודאיקה", בעריכת העתונאי משה בן־שחר. העורך מנסה להביא לידי ביטוי השפעת היהדות בתחומים שונים ומגוונים בהיסטוריה רבת התמורות. מדור מיוחד יוקדש בעתיד לבולי „יודאיקה" וכן לנומיסמטיקה יהודית עתיקה ובת זמננו. הגליון הראשון שראה אור בימים אלה מוקדש לאינג' דוד דוידוביץ — האמן האספן, המשמש כמנהל של המוזיאון לאתנוגרפיה ולפולקלור, וכן ממייסדי מוזיאון הדפוס בצפת. לאחרונה פעל רבות בהבאת ותנוכת בית הכנסת של קהילת טריבר־ויצ'לי, איטליה. כן מובא מאמר מקיף על דיוקניהם של אספנים בשטח ה„יודאיקה", כגון יצחק איינהורן, המשמש כמורה לתנ"ך בגימנסיה „הרצליה"; יהודה פרנקל, המתפאר שבאוספו 60 „ציצי תורה", 40 „רימונים", 30 קופות צדקה, 120 „הדסים" לבשמים, 100 „ידיים" לקריאה בתורה, כתבי יד בני חמש מאות שנה, פרוכות לארונות קודש, 120 מנורות חנוכה וכלים נוספים שתקצר היריעה לפרטם; אשר פרנקל, המשמש כקונסול כבוד של בוליביה בארץ, ועוד אספנים בעלי שם, המאוחזים על־ידי דחף רכישה שאין לעמוד בפניו.

החוברת ערוכה יפה ובטעם רב והיא תופיע אחת לשלושה חודשים. המעוניינים בפרטים נוספים יוכלו לפנות למערכת, ת.ד. 29373, תל־אביב. מחיר החוברת 5 ל"י.

פינת הבול

מחלות התלויות בנפש ובגוף

מאת דוד מרגלית

קיים סוג של מחלות, מהן די קשות, שהגורם להן אינו חידק או נגיף, והסיבה הבלתי אמצעית שלהן אינה נעוצה במחזור הדם, או בנטיית הגוף להתהוות אבנים וכדומה. כאן מדברים על תלות הדדית שבין הנפש והגוף. כלומר השפעת מצבי נפש מסויימים על מקום זה או אחר בגוף. ולהיפך: השפעת מערכת רקמות מסויימת של הגוף על חיי הנפש.

בשטח זה ישנו כר נרחב לפעולות מחקר, הן של הפסיכולוגים והפסיכיאטרים והן של החוקרים בשטח מדעי הטבע. אין אפשרות למצות את כל הנושא במסגרת שיחותינו אלה. אולם אין אנו בני חורין לדחות את כל הענין ולא לטפל בו כלל.

„פסיכוסומטיקה" זו מה עניינה? תיבה זו צורפה משני מונחים: „פסיכה" במשמעה נפש ו„סומה" — גוף, וכשרוצים להראות על התלות ההדדית ועל ההשפעה ההדדית של הגוף והנפש מדברים בקיצור על פסיכוסומאטיקה.

קיימת שורה שלימה של מחלות הגוף, שהסיבה להופעתן, להחמרתן או לחזרתן מחדש, טמונה גם במצבו הנפשי של חולה. הדוגמה הקלאסית למצב זה, שהגורם הנפשי משפיע באופן ישיר על הגוף ומביא לידי מחלה ממש, היא כיב הקיבה (אולקוס) או כיב בכפי ה־12 (דואודנום בלע"ז).

כיב הקיבה או התריסריון

מחלה זו יש לה סימנים קבועים ומוגדרים היטב משלה: היא מלווה על פי רוב יתר־חומציות בקיבה; המחלה גורמת לצרבת ולכאבים אחרי האוכל. בעקבות הסבל והקשיים בקבלת מזון, ההקאות וכו' מפסיד החולה במשקלו, ולפעמים ההפסד במשקל הוא די ניכר, עד שהמצב יוצר שינויים, בדפנות הקיבה (נישה בלע"ז) וכשלוחצים במקום זה מורגשים כאבים, בקיצור: זוהי מחלה אורגאנית ככל המחלות הגופניות המובהקות. כיב הקיבה עלול לתת גם להתנקבות (פרפוראציה בלע"ז) של דפנות הקיבה עם כל הסכנות הכרוכות בזה, כי התוכן של הקיבה יוצא החוצה דרך הנקב שנתהווה, כלומר, לתוך חלל הבטן וכאן צפויה דלקת הצפק (פריטוניטיס). אולם, מחלה זו מדרכה לבוא

רפואה ובריאות

בהתקפות בדרך מחזורית: כל כמה חדשים מופיעים הכאבים והתופעות האופייניות האחרות מחדש.

הרבה נכתב על סיבת מחלה קשה זו והחוקרים רבים נוטים לדעה, שהסיבה העיקרית של הכיב מקורה במצב נפשי מתוח של החולה. הם מצביעים על העובדה, שחולים הסובלים מכיב הקיבה שייכים כמעט כולם לטיפוס מיוחד של אנשים עצבניים, שהם זריזים מאד, פעילים בכל דבר, בעלי מרץ יוצא מן הכלל ואמביציוזיים, השרויים תמיד בדאגה ובפחד שמא ייכשלו בחיים. בעלי התיאוריה הפסיכואנאליטית מרבים לתאר את האופי המיוחד של הטיפוס הזה, שכל מקרה כשלון בחיים, או כשלון מדומה, מביא אצלם לידי תגובה מצד מרכז מסויים במוח, המשפיע על העצב התועה (ואגוס), וגירוי זה גורם לתנועה יתירה של הקיבה (על ידי האברים הפנימיים האחרים). שוזהי התחלת ההתקפה של הכיב. נמצאים אנו כאן איפוא בשטח של גורמים נפשיים, המשפיעים על מצב הבריאות של אבר פנימי של הגוף — הקיבה (או התריסריון) — וגם הקו של הריפוי הוא ברור: טיפול פסיכי (נפשי) בצד הטיפול הפיסי, יכול להבטיח תוצאות־ריפוי מניחות את הדעת.

הזכרנו כאן במלים ספורות את העצב התועה (הואגוס) ובזה בעצם נכנסנו לסוגיה חמורה של מערכת העצבים הצמחית (וגטאטיבית), שאין באפשרותנו כאן להתעמק בה, אולם במערכה זו שהיא אוטונומית, כלומר בלתי תלויה במערכת העצבים הכללית שבגוף, תלויים כמה וכמה אברים פנימיים, כגון הריאות, הלב, המעיים וכו'.

קצרת הריאה

מה שאמרנו ביחס לכיב הקיבה יכול להיות נכון גם לגבי חולי קצרת (אסטמה), למשל. המחקר המודרני מדגיש יותר ויותר את הקשר שבין מחלה קשה זו לבין הגורמים הנפשיים. גם כאן יש לנו עניין עם התקפות מחזוריות: עובר זמן פחות או יותר ארוך אחרי התקפה של אסטמה והחולה שוכח על מחלתו, והנה פתאום, בלי שום סיבה נראית לעין, מופיעה התקפה קשה, המלווה קשיים בנשימה, שיעול מטריד, הפרשת כיח מרובה וכן הלאה, ועל פי רוב הסיבה היא בסבבו הפסיכי של החולה, בסביבה שבה הוא גר או עובד, במצב החומרי, במצב של התזונה, ובעיקר: במצבה ההפרשה הפנימית של הבלוטים למיניהם, כלומר בתקופות המעבר בין „ינקות" ל„שללי" בין „תינוקי" ל„ילד", בתקופת גן הילדים תלמיד בית הספר, תקופת ההתבגרות המינית, תקופת הבליה (קלימאקס) ועוד. גם כאן כמו במחלת כיב הקיבה, מנסים החוקרים לקבוע טיפוס מיוחד של „אנשים אסטמאתיים". שקועים בחיי הנפש שבהם אפשר לסמן בדייקנות. מדברים על הסבריכים נירוטיים אצל הטיפוס האסטמאתי, שבניגוד לחולי כיב־קיבה, מצטיינים בחוסר זריזות, בנטיה לחיי רוח וגם בחוסר ביטחון עצמי. על כל פנים, ברור שאחוז גבוה של חולי אסטמה זקוקים לטיפול נפשי ולהרגעה כללית של מערכת העצבים.

מצבים אלרגיים אחרים

בשתי הדוגמאות אלה די בשביל לבסס את הנחתנו, שהחוקרים המודרניים מסבים את תשומת לבם יותר ויותר לתפקיד הגדול, שיש לייחס להפרעות בחיי הנפש כגורם לא מבוטל ביחס לליקויים גופניים שונים ומשונים. תשומת לב מיוחדת מוקדשת להסברת התופעה המופלאה: אותו גורם נפשי, לכאורה, גורם אצל חולה אחד למחלה אחת, ואצל השני — למחלה אחרת לגמרי. מדוע חולה אחד מגיב על הגירוי של מערכת העצבים בכיב הקיבה וחולה שני — בהתקפת קצרת, או מחלה אלרגית אחרת, כגון גרדת, או דלקת עור (אקזמה) וחולה שלישי יגיב על גירוי דומה, או על מצב נפשי דומה, במחלת הקוליטיס של המעי הגס למשל — מחלה השכיחה כל כך בארצנו, והשייכת גם היא לסוג זה של מחלות גופניות, שסיבתן בחיי הנפש שהופרעו? אכן, כל מה שמתעמקים בסוגיה זו, מתברר לחוקרים ולמשקיף גם יותר, שנשאר עוד הרבה מה לחקור ומה להבהיר בכל התסבוכת הזאת של התלות שבין חיי הנפש והגוף.

השפעת מחלות הגוף על חיי הנפש

וזוהי השפעת המחלות והליקויים הגופניים על מצבו הפסיכי של החולה. וכאן נשאלת השאלה: האם כל חולי הרוח קיבלו את המחלה אך ורק מחמת איזה ליקוי, או מום גופני? היה זמן — הצטיינו בזה ביחוד החוקרים הרוסים בתקופת המהפכה האוקטוברית ואחריה, שרצו להראות בכל מחיר את המכניזמים גם בשטח המדעי — שנשמעו קולות קיצוניים וטרחו להוכיח, כי כל מחלות הנפש, בלי יוצא מן הכלל, מקורן במחלה גופנית זו או אחרת. אולם במשך הזמן ניטל העוקץ משיטה קיצונית זו, ומסתבר, שיש בלי ספק מחלות רוח, שאין למצוא את סיבתן במצב בריאותו הלקוי של הגוף דווקא. אולם נתונים סטאטיסטיים במספרים גדולים של חולי רוח, שהתפרסמו באמריקה בשנות השלושים, מראים, כי בחלק הששי בערך של מחלות הנפש אפשר למצוא בסיס בטרשת העורקים (ארטריוסקלרוזיס), בשטח הגולגולת, בעיקר אותו ניכר מחלים נקבעו כפסיכוזות מאלכוהול, ומספר עוד יותר ניכר חולי בזיקנות, בשיתוק פרוגרסיבי, הנובע ממחלת מין מסויימת וכו' וקיימת סיבה גופנית למספר גדול של חולי נפש.

מה שנותר עוד בשטח זה להבנת ההתפתחויות הללו היא הסברת ההליך, המיכאניזם של הפיכת התהליכים הנפשיים למחלה גופנית קשה באבר זה או אחר, וכן להיפך. נקווה שברבות הימים נגיע גם לידי הבנה זו. לעת עתה נסתפק ברמזים שניתנו בזה, כדי להבין את מכלול הבעיות, הקשורות במושג פסיכוסומאטיקה, מושג מדעי מובהק בימינו, שהראשון אשר היפנה את תשומת הלב אליו היה רבנו משה בן מימון, בעל האינטואיציה הגאונית בשטח הרפואה ובהרבה שטחים אחרים. הרמב"ם הירבה לעסוק בסוגיה זו ודבריו משמשים יסוד לכל דיון כגון זה.

הבחירות המוקדמות

(סוף מעמוד 3)

סים יהודיים שם, שמספרם מגיע לרבבות.

הנה אותו ראבאי היוה נושא לדיונים וויכוחים בישיבות בוועד הפועל של הקונגרס היהודי העולמי, הסניף האמריקאי. ומעשה שהיה כך היה. הקונגרס, שהוא מוסד ליהודים קשישים, עסקנים ותיקים, שואף להתארגן ב„כהונת הדיטים". הוא החליט לצרף נציגי „דור ההמשך" למוסדותיו.

ומיהו הנציג של דור ההמשך? ראבאי סירוזה הנזכר. איש לא היה מתנגד לו אלמלא נגלה שאותו הראבאי הוא מאנשי „ברירה", קבוצה, לרוב סטאלנית, ליבראלית, הדורשת מישראל הידברות עם אש"ף. „רוויזיה" של גישתה הנוקשה כלפי הערבים". גישה חדשה לבעיית העם הפלסטינאי. הראבאי אינו טומן דעותיו בצלחת, והוא מטיפן ומפיצן בפיסוב יכולתו.

היו לכן כמה מחברי הוועד שפקפקו בתבונה שבהצטרפותו של ראבאי זה דווקא למוסדותיו, אשר זה יספק לו במה נוספת להטפה ל„גמישות" מצידה של ישראל, לנסיגה ולכניעה. הדיון הפרוגהרדאלי — שמסוג זה הם רוב הדיונים של מוסד זה — רק הוכיח עד כמה אין הבנה להופעה של נוער התוהה ע„מנהיגים" מתאים אותו עוד יותר, ככו, למשל, הסברתו של חיים אליאב ודבריהם של דוברים יהודיים כאן.

„דון קארלוס" בהצגת „הבימה"

מאת ד"ר אמיל פויר

מחזה מאת פרידריך שילר. עברית: דוד אבידן. בימוי: מכתר ממזרח. תפאורה: שוק : מרי גייקסם.

יש לי תיאוריה לגבי מעלות אטראות המכוסדים שלנו, שהתיאטראות מכשילים את בשל גישה בלתי מקצועית לכשל, הצגת „דון קארלוס" מרי, ההצגה האחרונה בה.

אנו רוצים קלאסיקה על בכל לב, מכיוון שהנגו רוו עמוד תוך של כל רפרטואר בכל זאת וזוכים אנו להצגה לעתים נדירות למדי, מכיו תיאטראות נרתעים מפני ה הופכת אוטומאטית במעט הצגה קלאסית חושפת את התרעה של התיאטרון ה — ובוודאי גם לא שום גוף — אינו מעניין בכך הא לזה.

ועתה נחזור לבחון את הענ פו. „הקאמרי" קבר פעם הצ שילר בהצגת „מרי סטיוא השתתפות חנה מרון הארו אבן סבור שכדאי לנסות א עם עוד שילר, אולם המ דומה לנמשל. „דון קארלו „מרי סטיוארט". תולדותיו ה של יורש העצר הספרדי, ס ארז על ידי פרידריך שילר הארוך והמסובך ביצירות הו בו לא פחות מ־5370 חרוזי כעבר מן הפרוזה הריאלי שירה נעלה. שילר עבר פ ו עשרות שנים. התחיל ב־ג בשנת 1805, שנת פטירתו, תיקונים. אכן, זה אולי המ מני המקיף ביותר. זו טרם טורית כבירה, בעלת היבט ומגוונים בהיסטוריה העולם חלפות כאן סצינות מו ה זימות פוליטיות, יש כאן שבתי בלתי רגיל ודמויות למדי, בראשן דמותו הב כחת של פיליפ השני, מלך

מהי מסקנתנו מכל הא לתיאטרון לבחור ביצירה אם אין עומד לרשותו מתאים מכל הבחינות. ה הברחי, החשוב למדי כיצד שה ובידי מי: התוכניה יח לנו שה„עיבוד נעשה בידי ג'יימס, קירוקוס הוא לז מוצלח כנראה ובא הבמאי תר סמואר (איזה צירוף כ מובן של שמות — ערבי והוא נטל על עצמו את עיבוד. אות הסיבות להצ סטיוארט" ב„קאמרי" בש עיבודו של דון מירון אשר העלילה למסגרת צרה וד מדי.

מסקנה ראשונה: אסור אטרון הקאמרי להושיט א „דון קארלוס". אם רוצים דווקא, אז המבחר עשיר „מזימה ואהבה", בסך ה משתתפים. „אהל" אמנם שעתו את המחזה, אולם האיש אינו זוכר כיום את הזה.

האם נתקף התיאטרון ב והחליט להעלות בכל זאת קארלוס" על קרשיו, אז מר שמן הזכרה לתור ולו מתאים, בעל ניסיון בהצ קלאסיים, כמאי בעל הזק, רופא, מגרמניה או מאנגל הוכיח את כשרונו בשטח

מה עשה „הקאמרי" ב מפקיד את המשימה הכב אית ביותר שהעמיס על ש בימאי צעיר ובלתי מנוסה מעולם שום מחזה קלאסי. פעור פה לפני קלות זו לפני גישה הובבנית לזאת ארה לעצמה ההנהלה האם ה„קאמרי" — שבמאי צע מנוסה יוכל להתמודד קלאסי כביר, פאר היצירה.

טעות ראשונה: בחירה של מחזה.

טעות שניה: בחירה לא במאי.

והנה באה הטעות השלי חירה לא נכונה של תפאור של מרי ג'יקבס הובבנית ב לא ידע איך לפתור את הקשות הכרוכות בהתחלפו של מקום עלילה. אריה בוודאי ממלא את התפקי טובה הרבה יותר. קשה ד קנים למלא תפקידים על הובבני, שבמקום להיעזר להילחם בו.

שלוש הטעויות הללו די לקטול כל הצגה. כך ספ התיאטרון מכה קשה למדי יהודה גורם נוסף לבריחתה מ קלאסי שדרוש לנו כאוויר והבל.

אשר למשחק, הבמאי ה היה מסוגל לגבש את הלה מה אחיד. רבים הסתגב „בהתהוה זרה", כשכל אחד בכיוון שלו. ניצוצות של רק במשחקו המשכנע של י היחיד שעיצב דמות מתו הדעה, תפילתו — התעוררת סיום של המלך הראשון, הו הלב. עודד האמבי, שחקן לתפקידים גדולים ואין ש שהמזימה אשר רקם הצלת לוס במחיר חייו הוא — מובנת די צרכה לקהל, בא במאי כמובן. משחקו היה רגיש למדי. יצחק חזקיה מ עצמו בכל תפקידיו ומן הה להתהל מכך, מכיוון שזה אורי לוי הצליח להבליט א חות של אלבה ויכול היה ל האמצעים הוויזואליים שניתנו לסייע לו בכך. צארונה הו היה שור עמדה במבחן המ תפקיד המלכה ובלי יהיה קל בעיניכם. תרגומו של דו היה טוב, שוטף ומובן.

בסיכום: בכל זאת ועל: ממליצים אנו על ביקור בהצ רק פעם בשנים רבות ניתנת לצופה העברי לחזות בהצגה היסטורית גדולה. פוסקים את חנים לנו מושג כלשהו מכש כביר של שילר ובגלגם כזה קול בהצגה.

...ישות הנמלים מאשימה חברת ...ספטים בנגב לחקלאות בשינוע

...ההנהלה בשינוע פוס־ ...יתקן התפזורות בנמל ...גרמה בעיקר קשב בה־ ...הפוספטים בנגב. הנפ־ ...של האשמה בכך של ...נמל אשדוד ורשות הנמ־ ...זה שהנה להלחין היא ...ית הול בעייניים, מפי ...הנמלים בתגובה לחא־ ...ית הפוספטים, שפורסמו ...תחילה.

כבר לפני כשנה התריעה הנהלת נמל אשדוד בפני הנהלת חברת ה־פוספטים בנגב, לאור תחזית יצוא האו־סנה בנמל ולהתאימו לכמויות הצפו־יות, וכן יש לבצע שיפורים נוספים על מנת להבטיח שינוע יעיל. חברת הפוספטים — עקב סיבות השמורות עימה בלבד — התעלמה מתביעות אלה ולא ביצעה ההרחבה והשיפורים הנדרשים, דבר שגרם למחסור חמור בנפח האחסנה, עם כל הבעיות ה־המורות הנובעות מכך. זאת ועוד,

במקום לבצע השיפורים במועד, כפי שהוצע על ידי הנהלת הנמל, כלומר בתקופת השפל ביצוא, התחילה אמ־נם חברת הפוספטים בביצוע השי־פורים, אך זאת לפני כ־3־2 שבועות בלבד, כלומר — בשיא יצוא הפוס־פטים. דבר זה חייב טעינה ישירה מהקרונות (שלא דרך המחסן) שבש־כעותה — טעינה של 200 טונות בלבד לשעה לעומת 800 טונות לשעה באמ־צעות המערכת הרגילה הקשורה למחסן. מלבד זאת נגרמות תקלות טכניות רבות בהפעלת המיתקן, עקב היתבאות אבנים ומתכות בחומר עצמו.

בהתייחסו להפעלת משמרת שלי־שית טריה ציין הדובר, כי פועלי המיתקן מסרבים לעבוד משמרת ש־לישית לפי דרישת הנהלת הנמל. קיים בענין זה טיפול אינטנסיבי בנושא עם הפועלים ונציגותם, אך לצערנו טרם הצלחנו להגיע לסיום הסוים המתבקש למרות המאמצים.

בסיום ההודעה חזר וציין דובר ה־רשות כי רשות הנמלים החליטה לא להמשיך בעיוותי העבר הכנויה ליהנים. ואכן, הנהלת הרשות והנה־לת הנמלים מבצעות החלטה זו באמ־נה. תהליך זה של הבראה הוא קשה וממושך ולצערנו עלול לגרום קשיים לרשות הנמלים וללקוחותיה.

לדעת הרשות, מדגישה ההודעה צריך שכל הנוגעים בדבר, יקבלו על עצמם קשיים אלה בתקופת המעבר בתקווה ובהבנה שלטות ארוך יתר־הגו הסדרים שיבטיחו תיפעול תקין ויעיל של הנמלים. לחצים על הרשות מדגישה ההודעה, רק חיזוקו ידיהם של הגורמים הרוצים להביא לוויתו־רים מצד הרשות לדרישות לא מוצ־דקות.

דיון אצל שר התחבורה

חילוקי הדעות ידונו בישיבה שזי־מן אליו שר התחבורה, מר גד יעקבי ביום חמישי לאחר פסח, לישיבה הוזמנו יו"ר רשות הנמלים, ד"ר נפ־תלי וידרא, מנכ"ל הרשות, מר אהרן רכס, יו"ר מועצת המנהלים של חברת הפוספטים, מר מרדכי מקלף ומנהל נמל אשדוד, מר יצחק גזית.

...יטור אנדרסן הבינ"ל ענק ליוצרים מישראל

אוריאל אופק והציירים ...ובין ואורי שולביץ נמ־ ...בים בעיטור אנדרסן ה־ — על כך הודיע השבוע ...ום של פרס־יוקרה זה. ...ק אחת לשנתיים על ידי ...בין־לאומית לספרות יל־ ...פה לאונסקו, ולמחברים ...של ספרי ילדים מעולים.

...שבח הוענק לאוריאל אופ־ ...„עשן כיסה את הגליל", ...קר בהוצאה „מזרחית" ...ם אלה בשוויץ בתרגום

...שבח לאראלה הורוביץ, ...„הליה, הוענק לה על ...„כשאסנת ואני" מאת ...(הוצאת „מסדה"). ...ליש, אורי שולביץ, לא

ייצג בתחרות את ישראל, אלא את ארצות הברית (בה הוא שוהה ב־שנים האחרונות, וספריו המאויירים זוכים לתהילה ולפרסים). העיטור לשבח ניתן לו על איוריו הצבעו־ניים לספר „שחר" (שהשתתף גם בכתיבתו).

ילדה נפצעה קשה בתאונה

ילדה בת 10 נפצעה קשה, כאשר עגלה רתומה לטרקטור ניתקה מן הגורר והתהפכה.

הילדה הנסה בן־שלמה מצפת נס־עה בעגלה יחד עם ילדים אחרים, בדרך הפעולה משפר לכיוון בירייה. לפתע ניתקה העגלה מהטרקטור ו־התהפכה. הילדה הפצועה אושפזה בביה"ח בצפת.

...דל מספר המועסקים ...עשייה באיזורי הפיתוח

...ר בהמלכלי בירושלים ...ועקים בתעשייה באיזורי

הפיתוח גדל בשנת 1975 ב־5.5 אחו־זים והגיע ל־54500 עובדים לעומת 51620 עובדים בשנת 1974 — על כך מסר מר ראובן דוד־רביד, עוזר שר המסחר והתעשייה לאיזורי פי־תוח בדו"ח שנתי.

הדו"ח קובע כי שנת 1975 עמדה בסימן המשך גידולה המואץ של ה־תעשייה בערי הפיתוח. במרבית ערי הפיתוח עדיין מורגש מחסור בעובדי תעשייה ובשל כך נדחה ביצוען של תכניות להרחבת המפעלים וניצול מלוא פוטנציאל הייצור שלהם.

באותה שנה היתה עלייה ניכרת בהיקף ההשקעות בתעשייה. סה"כ ה־השקעות בתעשייה באיזורי הפיתוח גדלו באותה שנה בשיעור של 65 אחוז והגיעו לכ־3.1 מיליארד ל"י.

בשנת 1975 הוקמו 313 מפעלים ובתי מלאכה חדשים המעסיקים 2061 עובדים. באותו זמן נסגרו 84 מפ־עלים ובתי מלאכה שהעסיקו 500 עובדים. בבנייה נמצאות 208 תכניות להקמת מפעלים חדשים והרחבת מפ־עלים קיימים בהשקעה כוללת של כ־1.3 מיליארד ל"י. אלה אמורים להבטיח תעסוקה ל־6200 עובדים.

...ית חיפה ...שת להעניק ...פרות תורנית

...ע פרס שנתי לספרות ...ת הפרסים הרבים ש־ ...ת חיפה מידי שנה ל־ ...ים בתחומים שונים — ...ידי חבר מועצה עירית ...עוזיאלי.

...י אליצור ...יות הזמנה ...ישראל

...ז באילת ...מטביעה

...חרי „מעשיהו" זכו ...אליפות בתי הסוהר

אסירי מתנה „מע־ ...שיהו" באליפות בתי־ ...ובטניס השולחן, ...הי"ס לאסירי יש־ראל, שהתקיים בבית הסוהר ברמלה.

שש קבוצות מ־6 בתי סוהר הת־מודדו על גביע נודד של נציב בתי־הסוהר בכדורסל, ו־5 קבוצות — על גביע בטניס שולחן. ראש מינהל ארגון ובטחון, צבי גבעתי, ומנהל בית הסוהר רמלה אלברט חיות הע־ניקו את הגביעים לזוכים.

פתח את יום־הספורט קצין חינוך ראשי של בתי הסוהר דב ספקטור. המשחקים נערכו בשטח המפעלים התעשייתיים שמחוץ למיבנה בית הסו־הר, לעיני למעלה מ־200 אסירים, סוהרים וראש עיריית לוד צבי איצ־קוביץ.

בתום התחרות נערך משחק ראווה בין נבחרת בתי הסוהר לבין נבחרת אילין מרמת גן ולוד. בסיומו הודלקו לנבחרות דגלונים ומגינים, ולשני המצטיינים בשני ענפי הספורט הו־ענקו מדליות. אירוע הגיגית וספור־טיבית שררה במגרש המקושט.

ימאי נאשם ביבוא סם

ימאי תורכי הואשם אתמול בפני בית המשפט המחוזי בחיפה ביבוא סם והחזקתו במקום סתר על אוניה בנמל חיפה.

הנאשם הוא אחמט מאחיו בן 27, המשרת על סיפון האוניה התורכית „בדליף". בכתב האישום טוען פרק־ליט מחוז חיפה הפרקליט יהודה רשף, כי הימאי רכש בנמל איסטנבול 975 גרם חשיש במחיר 6000 לירות, והס־תיר את הסם בשידותים המכוסים ל־האר על סיפון האוניה. לטענת ה־תביעה נתגלה הסם ביום 2 באפריל על האוניה.

הימאי הובא בפני השופט א. ד. בר וטען בפניו כי הוא חף מפשע, וכי הודעתו הוצאה מפיו על ידי המשטרה תחת לחץ.

למרות טענתו זו האריך השופט את מעצרו עד תום בירור דינו, ועם זאת הורה למנות לו סניגור.

כבאי פתח־תקוה זכו ב„טורניר הפסח"

כבאי פתח־תקוה זכו אתמול ב־„טורניר הפסח" בכדורגל שנערך בין נבחרות תחנות כיבוי אש כ־7 ערים.

הטורניר הוא על גביע נודד אשר נתרם ע"י מפעל לציוד כיבוי אש „ב. קרבצ'יק ובניו", וייערך בכל שנה בפסח. השתתפו נבחרות הכב־אים של נתניה, חדרה, פ"ת, בני־ברק, חולון, אילת ונהריה.

המועצה הישראלית מבקרת מדיניות הממשלה ביו"ש

דברי ביקורת נגד ממשלת ישראל בהקשר להתרחשויות האחרונות ב־יהודה ושומרון השמיעו ראשי המו־עצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלשתינאי, במסיבת עתונאים שהת־קיימה אתמול בבית אגרון בירושלים.

נשיא הכבוד של המועצה מר א. אלישר, יו"ר המועצה אלוף (מיל.) מתתיהו פלד וחברי המועצה ד. שחם וא. אבנרי, ייחדו את דבריהם לאי־רועי „יום האדמה" שלוו הכרז־ ב־30 לחודש שעבר בקרב ערביי ישראל. כן צבחו על גירושם של שני מועמדים לבחירות לרשויות ה־מקומיות ביהודה ושומרון ועל צעדת „גוש אמונים" בתוך השטחים הכבו־שים.

דליקה במפעל לאריזות פלסטיק

דליקה גדולה התחוללה אתמול ב־מפעל לייצור אריזות־פלסטיק באיזור התעשייה ליד מושב גורן, בצפון הגליל המערבי. מכבי־האש מנהריה הוזעקו למקום לכיבוי הדליקה.

נגרם נזק רב למכונות ולמבנה המפעל, וכן נשרף חלק ניכר מחומר הגלם. השיעור המדוייק של הנזק טרם נאמד, אך משערים שהוא נע בין 2 ל־3 מיליון ל"י. סיבת הדלי־קה טרם הוברה, אך מביאים בחש־בון גם חשד הצתה. יש לציין שב־אזור גורן שוכן גם איזור התעשייה של המושבים בגליל. מפעל האריזות לפלסטיק הוא חלוץ המפעלים, וב־דעת המושבים להקים מפעלים נוס־פים באיזור זה.

נער טבע בכנרת

נער בן 16 וחצי מחיפה אריה הוזה טבע ביום א' בערב בכנרת, לעיני בן־דודו שהיה עמו.

שניהם נכנסו לרחוץ בכנרת לפני עלותם לקבר רבי מאיר בעל הנס שבקרבת מקום.

אריה לא ידע לשחות וכנראה נכנס לאיזור של מים עמוקים. הוא שקע וטבע בו במקום, ואנשים ש־הוזעקו למקום לא הצליחו להצילו.

גופתו נמשתה מן הכנרת אתמול לפנות בוקר.

עונת הדרים טובה

(סוף מעמ' 4)

לכך הוקטנו השנה המכירות למזרח אירופה ולעומת זאת הוכפלה הכמות הנמכרת לסקנדינביה. למרות הגדלת הכמויות המחירים הם מצויינים.

השנה חל גידול ניכר ביצוא ה־הדרים הקליפים, בעיקר בזן „סבפלו" ובמקום 100 אלף קרטונים שנשלחו אשתקד נשלחו השנה 180 אלף קר־טונים, למרות הכמות שגדלה הושגו מחירים גבוהים. עם זאת מזהיר מנכ"ל „הנובה אכספורט" לא להת־בסס על שנה זו שאותה יש לראות עדיין כנסיונית. רק אחרי ייצוא של חצי מיליון קרטונים אפשר יהיה לדעת אם אכן התבסס פרי זה. ב־הקשר לכך הוא מציין כי משרד החקלאות הכריז לנטוע אלפיים דונם פרי קליף. למעשה ניטעו 9 אלפים דונם.

בעיות קשות יש עם יצוא ה־אשכוליות הבעיות יחריפו בעתיד. כבר השנה נתקלות האשכוליות ה־ישראליות בתחרות של פרי מצויין מארה"ב, אשכוליות ורודות. כמו"כ יש תחרות של הפרי הקפריסאי וב־עתיד תהיה אירופה בתחרות בגן הפרי מהוצה. הבעיה היא המכירה ב־עתיד נוכח היקף הגדול של נטי־עות שיביאו לכך כי בהשום 13 מיליון תיבות המתוכננות נמצא עם 30 מיליון תיבות בעתיד. זה יחייב צע־דים קיצוניים להרחבת השיווק. ה־שנה היו גם בעיות עם היצוא ליפן. שהקפידה עתה יותר על תכשירי ה־חיטוי. כמו"כ הפסידו אשתקד סוחרי הפרי היפנים על האשכוליות ולכן הם רוצים לצמצם את הקנייה.

*

תמונה יותר קודרת מציין מר א. איזקסון והוא אומר שמצב האשכו־ליות הוא בכי רע. בעונה זו יש להניח, אומר מר ד. קינן, מנכ"ל „הנובה אכספורט", הריווחיות של דונם אשכוליות בעל יבול של 6 טונות תהיה בממוצע נמוכה יותר מריווחיות דונם „שמוטי" בעל יבול ממוצע של 4 טונות. הוא תולה ירידת הריווחיות זו בנטיעה בלתי מבוקרת של אשכוליות, המצב יילך ויחריף כאשר מטעי האשכוליות החדשות ייכנסו לניבה מלאה.

הרשויות דנות בשיפור שירותי המידע לאזרח

עשרות רשויות מקומיות דנות ב־הכנים לשיפור שירותי המידע לאז־רח באמצעות לשכות מודיעין עי־רוניות־ממשלתיות. מנהל היחידה ל־לשכות מודיעין במרכז ההסברה, מר זאב סבו, מסר כי עד כה נפתחו לשכות כאלה בראשון לציון ודימו־נה. בקרוב תיפתח לשכת מודיעין גם במרכז ירושלים, אשר תשרת את תושבי העיר המזרחית והעיר העתיקה.

המחלקה ללשכות מודיעין של עי־רית תל־אביב מקיימת בחודש ה־ימי עיון לנציגי עיריות ומועצות העומדים להקים מרכזי מידע ויעוץ בשיתוף עם מרכז ההסברה ושי"ל (שרות יעוץ לאזרח). עד כה השת־למו בהם נציגי צפת, חולון, בת־ים, מצפה רמון וגבעת שמואל.

פארק עירוני בדרום ת"א

פארק עירוני חדש על שטח של יותר מ־100 דונם, במבואותיה ה־דרום־מזרחיים של תל־אביב, נחנך אתמול במעמד הגזבר, בהשתתפות ראש העיר מר שלמה להט, הגב' אידית וולפסון, שעל שמה נקרא ה־פארק ומר איזיק וולפסון.

בפארק הוכשרו עשרות דונמים למדשאות, כרי דשא, מיגוון של צמ־חיה, ערוגות פרחים, פינות ישיבה ומנוחה ועוד. כן הוכשרו מגרשי־ספורט לנוער ולמבוגרים, והמקום, נמסר, מיועד גם לפיקניקים המוניים ומוקדי נופש ומנוחה. את הפארק הכשירה המחלקה לגנים ונוף בעיר־ית תל־אביב.

מלגות לנרשמים חדשים ב„חסך"

מילגות בסכום כולל של 25 אלף ל"י הוענקו אמש ל־65 נרשמים חד־שים ב„חסך", קופת החסכון לחנוך תיכון בחיפה.

65 הזוכים במלגות הועלו בגורל מתוך 1300 הנרשמים החדשים. ההג־רלה נערכה לרגל מלאת 30 שנה ל„חסך", והמלגות חולקו לזוכים בטקס חגיגי שהתקיים בהיכל ה־עירייה בחיפה.

עד היום נרשמו ל„חסך" כ־50 אלף חוסכים, וכ־15 אלף מהם כבר זכו למימון לימודיהם התיכוניים והאוני־ברסיטאיים על ידי הקופה, בהוצאה כוללת של 41 מיליון ל"י.

מוסד הרב קוק

מוסד הרב קוק

ת. ד. 642 ירושלים

זה עתה הופיע

דברי מלכיאל

חלק שביעי

שאלות ותשובות וחקרי הלכה בש"ס ופוסקים ודרשות

מופיע לראשונה מתוך כתב יד

מאת

הגאון רבי

מלכיאל צבי הלוי טננבוים זצ"ל

רבה של לומזה

הביא לדפוס: הרב יששכר דוב רוזנטל

המחיר: 25.— ל"י

נמצא עדיין למכירה חלק ששי

המחיר: 35.— ל"י

משרד ההפצה: תל־אביב, רח' אלנבי 87, טל. 615036

צוות עובדים מ„אל על" לקידום ההכנות להקמת חברת התובלה האווירית

חברת „אל על" הקימה באחרונה צוות של עובדים בכירים שתפקידם לקדם את ההכנות להקמת החברה להובלת מטענים באוויר, בשכר. על כך מסר אתמול דובר „אל על".

כזכור נקבע לפי החלטת הממשלה, שהשליטה בחברה תחולק כך: 49 אחוז יהיו בידי „אל על", 49 אחוז בידי מנכ"ל החברה אלוף (מיל) מרדכי הוד ומשקיעים, אחוז אחד בידי שר האוצר ואחוז אחד בידי שר התחבורה. הנטייה היא ש־לחברת „אל על" יהיה חלק נכבד בחברה כיון שמדובר בתובלה אווי־רית, הנהלת החברה תהיה בידי מר הוד ואילו זכות ההכרעה תהיה לש־רי האוצר והתחבורה. דובר „אל על" מסר, כי הנהלת החברה רואה ברצי־נות רבה הקמת חברה כזאת ולפיכך הורכב צוות של עובדים בכירים ש־יעשה להקמת החברה בהקדם.

בצוות משתתפים המשנה למנכ"ל „אל על" למסחר מר יחזקאל שרם (יו"ר) סמנכ"ל למסחר יצחק יפה, סמנכ"ל ומזכיר החברה גב' לובה וולק, סמנכ"ל וחשב החברה כ. דינ־נר, מנהל אגף המטען של „אל על" מרדכי סוראל והיועץ המשפטי של החברה ד"ר שלמה פלד.

נמצאו ישנים בתוך מכונית — ונעצרו

שני צעירים בני 16 ו־17 נעצרו על ידי משטרת ת"א, כאשר נמצאו בנסיבות חשודות בתוך מכונית חו־נה ברחוב ז'אן ז'ורס בחולון.

ניידת משטרה הגיעה למקום לפי תלונת אחד הדיירים, אשר דיווח כי שני צעירים נמצאים במכונית.

השנים טענו בפני המשטרה, כי הם תושבי ירושלים ולא היה להם מקום ללון, ולכן חיפשו מכונית חונה ונכנסו לישון בתוכה.

השנים נלקחו למיפלג הנוער.

אושרה התוכנית „חינוך לשרות עצמי ולעבודה"

הנהלת משרד החינוך והתר־בות החליטה לאשר עקרונית תו־כנית חינוכית־חברתית חדשה ה־נקראה „חינוך לשירות עצמי ו־חינוך לעבודה".

ה תוכנית מטרתה להנך את התלמידים להיות אחראים במידה מסויימת לאחזקתו של ביה"ס כדי שיהיו מסוגלים לבצע בעצמם עבו־דות בביתם ובסביבתם וכן להנבם ליחס חיובי למקצועות ולתפקידים המחייבים עבודת־כפיים.

את ההצעה להכניס למערכת ה־חינוך תוכנית זו הביא מנהל אגף הנוער במשרד החינוך והתרבות מיכאל גל, הסבור, כי יש לראות בחינוך לשירות עצמי וחינוך לעבו־דה מטרות חינוכיות, אשר, לדעתו, חייב ביה"ס לחתור באופן מכוון להשגתן.

על פי הצעתו יהיו התלמידים אח־ראים לניקוי הכיתות, המרפסות ו־סביבת ביה"ס (מחוץ לזמן השיעו־רים) וכן יהיו אחראים (לפי חלוקה לכיתות) לטיפול בגני. התלמידים יודרכו ויאבנו גם בביצוע תיקוני ביה. יוקר עבודתם של בעלי המק־צועות וירידת האוריינטציה של עש־ייה עצמית מחייבת את מערכת ה־חינוך להכין את התלמידים לאיזו שהיא אוריינטציה לפתרונות של עשייה עצמית" — אומר מיכאל גל.

בעקבות האישור העקרוני של ה־תוכנית מינתה המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך והתרבות צוות מיו־חד שיעבד תוכנית מפורטת להפעלת התוכנית במערכת החינוך. בוועדה חברים מיכאל גל (יו"ר), ד"ר יעל פוזנר ואפרים בן־שחר.

נמסר, כי הוועדה תציע לכל הנה־לה ביצוע נסיוני של הפעלת התו־כנית במספר בתי־ספר בשנת הלי־מודים הבאה (תשל"ז) ואם הניסוי יצליח יפה לא כן הנמבע כי החוב־בית הופעל במערכת החינוך בהד־רגה.

פורץ בעכו נפצע מיריות שוטר ונעלם

משטרת עכו עושה מאמצים לפענח תעלומת פריצה שנסתיימה בפציעתו של הפורץ, ולצורך זה היא מנסה למצוא קשר בין שני מקרים שאירעו ביממה האחרונה בעכו ו־בנהריה.

סיפור המעשה החל ביום א' סמוך לשעה 03.30 לפנות בוקר, כאשר סמל מאיר יהלומי ממשטרת עכו היה בסיור ברחוב בן עמי, הרחוב הרא־שי של העיר. בקרבת צומת רחוב ויצמן הרגיש בתנועה חשודה על גג בית בן קומה אחת. הוא עלה במד־רגות לגג הבנין ואז הופיע מולו אדם שנשא שני שקים גדולים. הסו־הר ציוה עליו לעצור אך האיש זרק את שני השקים, קפץ מהגג לחצר הבית ונמלט לכיוון רחוב טרומפל־דור הסמוך.

הסמל קפץ אחריו וקרא לו שוב לעצור, אך האיש המשיך להמלט. הסמל השמיע באוזניו אזהרה נוספת, וכאשר לא עצר גם אז — ירה ב־אוויר. גם הפעם לא נענה לו הבורח ואז ירה הסמל לעברו ופגע בחלק התחתון של גופו. אולם על אף ה־פגיעה נמלט האיש ולא נמצא.

הסמל הזעיק גשש וכלב גישוש אשר חיפשו בסביבה וגילו כתמי דם, אולם את הבורח לא מצאו.

בהמשך החקירה התברר, שהאיש פרץ לפרפומריה השייכת ליעקב הופמן לאחר שחדר אליה דרך הגג, והוציא משם שני שקים מלאי מוצ־רים בשווי 6000 לירות.

ביום א' בערב נתקבלה הודעה ב־משטרת נהריה מבית החולים המע־רבי בעיר. באותה הודעה נמסר, כי לבית החולים הגיע צעיר בן 19 פצוע בירייה, אשר נזקק לניתוח.

בגלל מצב פציעתו טרם היתה אפשרות לחקור את הצעיר, אך ק־רוב לודאי כי הוא ייחקר לאחר ש־יתאושש, החוקרים חושדים, כי ה־פצוע הוא אותו האיש אשר פרץ לפרפומריה ונורה ע"י הסמל תוך כדי בריחתו.

חשוד בגניבה ממארחו

צעיר תושב קריית־אתא נעצר כ־חשוד בגניבת כסף ממארחו.

החשוד רפאל תורג'מן מקריית אתא התארח לפני החג אצל מימון ביי־אבר בתל־חנן. הוא נעצר לחקי־רה על ידי משטרת זבולון לאחר שמארחו התלונן במשטרה כי סכום של 6500 לירות נגנב מביתו. ה־חקירה הצליחה. אל רפאל תורג'מן והוא נעצר אתמול ושוחרר בערבות של 2000 לירות בפקודת בית משפט השלום בחיפה.

תושב אל בורג' טבע בים

תושב מחנה־הפליטים אל־בורג' שברצועת עזה, מוחמד חסן רובי, בן 59, טבע אתמול בימה של עזה.

האיש ירד לטבול בים ונסחף על ידי הגלים. כעבור שעות מספר נפ־לטה גופתו אל החוף.

מעצר לחשוד באיום על אחיותיו

צעיר חיפני החשוד באיום בסכין מכבה על שתי אחיותיו, על רקע חשד כי הן מתרועעות עם ערבים — נעצר לחקירה על ידי משטרת חיפה.

אתמול הובא החשוד בפני שופט השלום בחיפה כמאל חיר. הוא טען בפני השופט, כי נאלץ להשתלט על המצב לאחר שאביו לא עצר עוד כוח לב־לום את שתי אחיותיו, שהתהלכו עם צעירים ערבים.

השופט נענה לבקשתו וציוה ל־שחררו בערבות.

חשוד בגניבה במקום עבודתו

עובד מלון דן־כרמל בחיפה נעצר כחשוד בגניבת סכום בשווי עשרות לירות ממקום עבודתו.

החשוד סוזרי צאלל הובא אתמול בפני שופט השלום החיפני כמאל חיר. בא כוח המשטרה טען בפני ה־שופט, כי סמוך לחצות ליל יום א' בעת שהחשוד סיים את עבודתו במ־לון ועמד לצאת, נערך חיפוש על גופו ובגרב רגל ימין נתגלו 7 סכינים דמוי כסף מרכוש המלון, שאותם ביקש ליטול שלא כחוק.

חשוד בנסיון לצאת מהארץ שלא כחוק

תושב עזה נעצר ע"י המשטרה כחשוד בנסיון לצאת מן הארץ שלא כחוק דרך נמל חיפה.

החשוד נעצר על סיפון האוניה „איטקה" העוגנת בנמל חיפה. הצילה השד, כי התכונן לצאת את הארץ כנוסע סמוי.

מועדון העתונות עם אלוף (מיל.) עזר וייצמן

חברי אגודת העתונאים הרוצים להשתתף בפגישה מתבקשים להודיע למזכירות האגודה (טלפון 256141) עד יום חמישי, 22.4.76 משעה 8.30 בבוקר עד 7.00 בערב.

„המשביר לצרכן" יבצע מבצע מכירה לתיירים במטבע זר

הנהלת „המשביר לצרכן" עיבדה תוכנית שיווק חדשה המיועדת ל־הרחבת מכירות רשת בתי הכלבו לתיירים הנמצאים בארץ, הקונים בבתי הכל־בו במטבע זר.

מנכ"ל „המשביר לצרכן" שמואל איל, שהודיע על כך ציין כי כיום מכירות כל חנות ברשת לתיירים בכמה אלפי דולרים מדי שנה וכי עתה מתכונים להרחיב את היקף המכירות, כשהמטרה היא מכירות של 100 אלף דולר בשנה הקרובה. הוא ציין כי רשת בתי הכל־בו עומ־דת לפתוח במבצע פרסום מיוחד לתיירים, בעיקר בערי הנופש, תוך הדגשה כי כל תייר הקונה במטבע זר נהנה בכל קניה מהנחה של 15%.

בבית המשפט המחוזי בנצרת

תיק קיום צוואה וירושה 167/76

בענין: עזבון המנוח וולוסקו יצחק ז"ל, כפעולה, רח' הדגן 8. המבקשים וולוסקו בתיה, וולוסקו צבי, שסו"ע ברג איילה לבית וולוסקו, ע"י ב"כ עוה"ד ד"ר ג. גרשי מרח' הרצל 44 חיפה.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה ליתן צו ירושה וצו קיום צוואה של המנוח הנ"ל. הריני מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוח הנ"ל והרוצה להתנגד לצוואה, להגיש תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו, התנגדות לצו המבוקש, שאם לא כן יתן בית המש־פט צו כטוב בעיניו.

(—) א. אסא,
רשם בית המשפט המחוזי

בבית המשפט המחוזי בחיפה

תיק עזבונות 590/76

בענין: עזבון המנוח דוד דיאמנט ז"ל, שנפטר ביום 4.2.1976. המבקשת אביבה דיאמנט.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה ליתן צו על ירושת המנוח הנ"ל. והנני מזמין כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון הנ"ל והרוצה להתנגד לבקשה, יגיש התנג־דות להכרזה תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

י. איפמן, שופט, רשם

בבית המשפט המחוזי בחיפה

תיק עזבונות 601/76

בענין: עזבון המנוח פרידריך צילאג ז"ל, שנפטר ביום 10.2.1976

המבקשת: יהודית סיני

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה ליתן צו קיום צוואה ומינוי מנהל עזבון וכן ליתן ירושה של המנוח הנ"ל. כל המתנגד לבקשה יגיש, תוך 15 יום מיום פרסום הז־מנה זו, את טעמי התנגדותו, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

י. איפמן שופט
רשם

בבית המשפט המחוזי בחיפה

תיק עזבונות 608/76

בענין: ירושת המנוחה מרים מר־קוביץ, שנפטרה ביום 29.6.1975

והמבקש דן מרקוביץ מחיפה.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה ליתן צו המכריז על ירושת המנוחה הנ"ל, והנני מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוחה, והרוצה להתנגד להכרזה, להגיש תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו התנגדות להכרזה המבוקשת, שאם לא כן יתן בית־המשפט צו כטוב בעיניו.

י. איפמן, שופט, רשם

בבית המשפט המחוזי בחיפה

תיק ירושה 552/76

בענין: עזבון המנוח פרסבן משה ז"ל, שנפטר בקרית חיים ב־27.2.76

המבקשת: פרסבן חנה, ע"י ב"כ עו"ד נחום כהן, מרח' הרצל 4, חיפה.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה ליתן צו המכריז על ירושת המנוח הנ"ל והנני מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוח הנ"ל והרוצה להתנגד להכרזה, להגיש תוך עשרה ימים מיום פרסום הזמנה זו, התנגדות להכרזה המבוקשת, שאם לא כן, יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

י. איפמן, שופט, רשם

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

ת. ע. 1809/76

בענין: עזבון המנוח נחום נאום ז"ל ת. ז. 4741561 שנפטר ביום 12.2.1970 באור יהודה.

המבקשת: נחום סלימה מרח' כצ־נלסון 7, אור יהודה, ע"י ב"כ אד־בוקט יצחקי עו"ד אשר כתובתו ל־צורך מסירת כתבים משפטיים היא: רח' ההגנה, מרכז מסחרי, אור יהו־דה.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה בבית ה־משפט בקשה למתן צו קיום צוואה של המנוח הנ"ל והנני מזמין בזה כל אדם להתייצב בבית המשפט תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו לתת טעם אם יש לו טעם כל שהוא מדוע לא יינתן צו המכריז ירושת המנוח, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

רשם בית המשפט המחוזי

מדינת ישראל
משרד הפנים
מינהל מחוז המרכז

תאריך: כ' בניסן תשל"ו
9 באפריל 1976
מספר: 1304/1

לכבוד
מר אהרן שטיינלוף, עו"ד
רח' רוטשילד 4 ת. ד. 29723 ת"א

אדון נכבד

הנני לאשר קבלת הודעתכם ב־14.2.76 בדבר יסוד האגודה לפי סעיף 6 של החוק העותומני בדבר אגודות, כדלהלן:

שם האגודה:

„צעירי ישראל פתח תקוה" YOUNG ISRAEL OF PETACH TIKVA.

כתובת האגודה:

רחוב אנדרסן 12/11 פתח תקוה

מטרת האגודה:

להקים ולנהל בית כנסת ומרכז קהילתי ליסופת תקוה ערכים תור־תיים ולאומיים תוך זיקה ה־דוקה למסורת ישראל.

בכבוד רב
א. הירן
הממונה על מחוז המרכז

בבית המשפט המחוזי בחיפה

תיק עזבונות 563/76

בענין: צוואת המנוח הייינריך חיים הרצברג, ז"ל, שנפטר ביום 24.8.72.

המבקש: מאיר הרצברג, ע"י ב"כ עו"ד רוזנפלד, את מרון מחיפה רח' שמריהו לוין 5.

הזמנה

הריני מזמין בזה כל אדם להת־יצב בבית המשפט תוך 15 ימים מיום פרסום הזמנה זו, וליתן טעם, מדוע לא תוכח, לא תקויים ולא תירשם כצוואה האחרונה ומדוע לא יינתן תעודת קיום צוואה למבקש שאם לא כן יצא בית המשפט ליתן תעודה זו כאמור.

י. איפמן
רשם / שופט

בבית המשפט המחוזי בחיפה

תיק עזבונות 567/76

בענין: צוואת המנוחה הגב' רוזנ־בלום חיה, ז"ל שנפטרה בחיפה ביום 7.2.76.

המבקש: צור יעקב, ע"י ב"כ עו"ד א. מרגלית, י.ל. פרץ 32, חיפה.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית משפט נכבד זה בקשה למתן תוקף לצוואת המנוחה הנ"ל. ומינויו של עו"ד א. מרגלית כמנהל עזבון.

כל הטוען נגד מתן תוקף לצוואת המנוחה והמינוי עליו להגיש לבית המשפט את התנגדותו תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו.

אחרת, יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

י. איפמן
רשם / שופט

בבית המשפט המחוזי בחיפה

תיק קיום צוואה 574/76

בענין: צוואת המנוחה גליציאנו זלדה ז"ל נפטרה בחיפה 20.1.76.

המבקש: שימונוביץ צבי.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית המש־פט בקשה למתן צו קיום צוואה של המנוחה הנ"ל.

הריני מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוחה והרוצה להתנגד לצוואה, להגיש תוך 15 ימים מיום פרסום הזמנה זו הת־נגדות להכרזה המבוקשת, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

י. איפמן
רשם / שופט

בבית המשפט המחוזי בחיפה

תיק קיום צוואה 584/76

בענין צוואת המנוח: — יוסף אלכסנדר שנפטר ביום 30.11.75.

המבקשת: — צילה אלכסנדר ע"י ב"כ עוה"ד א. תלמי ו/או ת. תלמי מרח' נורדאו 10 בחיפה.

הזמנה

הנני מזמין כל אדם להתייצב ב־בית המשפט תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו, וליתן טעם מדוע לא יינתן הצו לצוואת המנוח הנ"ל, ומדוע לא תינתן תעודת קיום צוואה למבק־שת הנ"ל ומינוי המבקשת מנהלת העזבון, שאם לא כן יקיים בית המשפט את הצוואה ויתן תעודה כנ"ל.

י. איפמן
רשם / שופט

בבית המשפט המחוזי בחיפה

תיק קיום צוואה 613/76

בענין: עזבון המנוח יעקב איזנ־גרט ז"ל שנפטר ביום 9.11.75

המבקשת: חוה איזנגרט־המוסקי, חיפה.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית המ־שפט בקשה למתן צו לקיום צוואתו של המנוח הנ"ל.

כל המתנגד לבקשה יגיש תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו, את טעמי התנגדותו, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

י. איפמן
רשם / שופט

ירושלים

בביה"כ „נזר דוד"

תיקון סדר ליל־שביעי של פסח יתקיים בבית המדרש „נזר דוד" מי־יסודו של מרן הרב דוד כהן הרב הנזיר זצ"ל, ברח' עובס 28 ירוש־לים.

השעור במכילתא פרשת השירה בשעה 10.00 בלילה ע"י הרב הרא־שי לחיפה הרב שאר ישוב כהן.

שירת הים בבית מרן הגרי"מ חרל"פ

הערב בשעה 10.30 תתקיים שירת הים המסורתית בהיכל „ישיבת „בית זבול".

תל־אביב

בבית הכנסת „בנה אלף"

הנהלת ביהכנ"ס מודיעה לקהל ה־מתפללים ולתושבי השכונה כי ביום ז' בפסח יעבור לפני התיבה החזן דוד רוזניק.

התפילה בשעה 8.45 הקהל מוזמן.

תורנות בתי מרקחת

יום שלישי: 20.4.76

תל־אביב: „ברק", רח' ז'בוטינ־סקי 109, טל. 446682, „הנביאים", רח' המלך ג'ורג' 72, טל. 286740.

ירושלים: „גייבנס", רח' האחיי 12, טל. 33676, „אל סוריי", רח' חאן אל זית, טל. 282040.

פתח תקוה: „אסותא", רח' ברון הירש 21, טל. 911710.

רמת השרון — „רמת השרון", רח' אוסישקין 41, טל. 483503.

רמת־חן — „חן", רח' ז'בוטינסקי 99, טל. 794434.

נתניה — „הנשיא", רח' ויצמן 36, טל. 23639.

בת־ים — „בת־ים", רח' בלפור 45, טל. 864625.

באר שבע — „הבבי"ס", שיכון ד', מרכז.

יום רביעי: שביעי של פסח 21.4.76

תל־אביב: „צפון", רח' יהודה ה־מכבי 33, טל. 449995.

מוצאי החג: „ברק", רח' ז'בו־טינסקי 109, טל. 446682. „בבלי", רח' דיזנגוף 174, טל. 222386.

ירושלים: „הרצל", רח' יפו 36, טל. 225059.

מוצאי החג: „מאיר", רח' יפו 46, טל. 233592. „אל ארז", שער הפרחים, טל. 2283682.

פתח תקוה: „הירקון" שטמפפר 24, טל. 910946.

רכתיים: „השרון", דרך השרון, טל. 052—21018.

רמת־גן: „תלפיות", רח' אבא הלל 30, טל. 723554.

נתניה: „נתניה", רח' הרצל 11, טל. 22842.

חולון: „נאות רחל", רח' אילת 36 (קומה ב') טל. 851751.

בת־ים — „הלוי", רח' בלפור 9, טל. 883042.

באר־שבע: „אסותא", מרכז גל־עד, דרך הנשיאים.

לוח הצופה

● מגד קונה הכל רהיטים טלוויזיות מקררים מערכות חשמל 832267 .863748

● תייר חרדי כ־60 תשע"ין, כעת בארץ מחפש אשה חרדית אינטליגנ־טית לשידוך, לפנות לסאובר, עזרא 42, בני־ברק, טל. 03—789697.

בית הדין הרבני האזורי
טבריה

תיק 321/תשל"ו

הוגשה בפני בית הדין בקשה ל־מתן צו ירושה על עזבון המנוחה רחמה אלמנת יצחק חמו ז"ל ב־טבריה שנפטרה בתאריך כ"ח אדר א' תשל"ו (29.2.76).

המבקשים בניה: משה ושלמון חמו.

הזמנה

כל התובע טובת הנאה וכל מעונין שיש לו סיבה להתנגד לבקשה הנ"ל יבא לבית הדין וימסור טענותיו תוך 15 ימים מתאריך פרסום הזמנה זו. שאם לא כן יתן בית הדין צו כטוב בעיניו.

הרב יוסף מ. שטרית
(—) המזכיר הראשי

בית הדין הרבני האזורי
טבריה

תיק 322/תשל"ו

הוגשה בפני בית הדין בקשה ל־מתן צו ירושה על עזבון המנוחה הפסה אלמנת כלפו כהן ז"ל מטבריה שנפטרה בתאריך ג' טבת תשל"ו (7.12.75).

המבקשים בניה: מסעוד, דוד, עמוס, יוסף ובנימין כהן. בנותיה: סמינה ארביב, לנדה בן חמו ואסתר עמר.

הזמנה

כל התובע טובת הנאה וכל מעונין שיש לו סיבה להתנגד לבקשה הנ"ל יבא לבית הדין וימסור טענותיו תוך 15 ימים מתאריך פרסום הזמנה זו. שאם לא כן יתן בית הדין צו כטוב בעיניו.

הרב יוסף מ. שטרית
(—) המזכיר הראשי

בית הדין הרבני האזורי
טבריה

תיק 323/תשל"ו

הוגשה בפני בית הדין בקשה ל־מתן צו ירושה על עזבון המנוח חיים בן משה סגלוביץ ז"ל מטבריה, שנפטר בתאריך י"ב חשון תש"ך (13.11.59).

המבקשים אלמנתו: גימלה סגלו־ביץ, בניו: שמעון, דוד, צבי, אברהם, מאיר והזן סגלוביץ, בנותיו: שמחה כץ, וחוה לוין.

הזמנה

כל התובע טובת הנאה וכל מעונין שיש לו סיבה להתנגד לבקשה הנ"ל יבא לבית הדין וימסור טענותיו תוך 15 ימים מתאריך פרסום הזמנה זו, שאם לא כן יתן בית הדין צו כטוב בעיניו.

הרב יוסף מ. שטרית
(—) המזכיר הראשי

קולנוע

ירושלים

אורנע — בהילוך גבוה (2)
אורדין — לידי בת בזל (2)
ארנון — פגישה מקרית
ביבשף — רק היום (3)
הבירה — יופי של מכות (2)

תל־אביב

אסתר — הברוך המסורף אחרי הבצל (3)
גת — אקספרס לגהינום (4)
כנירמה — רק היום (3)
דרייב אין 4 נוצות (3)
פאר — 3 ימי הקונדור (3)

חיפה

אמפי — מזימה בירושלים (2)
ארמון — אקסודוס (2)
אורלי — פגישה מקרית (5)
חן — יהלומים נוצצים בלונדון
פאר — רק היום (3)
רון — 3 ימי הקונדור

היום

יום שלישי, כ' ניסן תשל"ו, 20.4.76

ה' בעומר

הפרק: שיר־השירים ו; המשנה: דמאי ו, ח"ס; הדף: עירובין פד; ההלכה: קצשו"ע קמב"ד, יס"א.

שביעי של פסח — הפרק: שיר־השירים ז; המשנה: דמאי ז, י"א; הדף: עירובין פה; ההלכה: קצשו"ע קמד, ב—ו.

שידורי ישראל

חדשות בעברית — בגלים א', ב', ג' — כל שעה.

09.55 (א) חדשות באנגלית
10.55 (א) חדשות בצרפתית
17.55 (א) חדשות באנגלית
18.50 (א) חדשות בצרפתית

שידורי תכניות לעולים (ב)
עברית — 19.00; יידיש — 19.30; לאדינו — 20.00; מוגרבית — 20.15; רומנית — 20.30; רוסית — 20.45.

רשת א'

08.10 „קונצרט בוקר" 10.05 ספר תורה 10.15 זיהתו של הרב חיים פרוס לשביעי של פסח 10.35 „ידידיה" 11.15 ספרות „תלמידי תיכון 11.35 „פרקי נגינה לפסח" 12.05 „מוסיקה בגבש קל" 13.05 „קונצרט צהריים" 13.55 „מה במוסיקה" 14.10 לאם ולילד 14.35 „בארץ הלבה" — 15.05 „לקראת שביעי של פסח" — תכנית על שירת הים 16.10 „מה שספרו לנו על פסח".

רשת ב'

06.00 „שבת ישראל", „מה טובו אהלי יעקב" וסיכום המשנה היומית; 11.45 „כמה דקות עם..."; 12.05 „בבקבוק ידי צ'י"; 12.30 „בשיר ובחיוך"; 13.05 „בהצי היום" 14.10 „לי ולך — שיר וברי כהי" 15.05 „יתן כל חרס" 16.10 „ושכחת בהגדה" — שירים ופרקי קריאה לשביעי של פסח.

גלי צה"ל

05.58 ברכת השחר 06.55 פינת כושר 07.05 גלגלי צה"ל 08.05 יומן הבוקר 10.05 יא יצבות ג"ים 12.05 כוכב — אריק איינשטיין 13.05 האדם השלישי 14.05 בצהרי יום 16.05 הכל זורם — במה למוסיקה חיה.

מוצאי החג

רשת א'

19.05 „קריאת יש"פותי 19.50 פרקי היום בתנ"ך: תהלים, פרקים א"ב; שיחה כאמ אברהם אהוביה 20.05 „בעבודה לחירות" 21.05 פרקי חזנות „בבקשהך" 22.05 בלים שבכנסת לצאת 23.05 „שעה של ניף" 00.10 רגע של שיר.

רשת ב'

21.05 „בא להכיר" 22.05 „סוב בקמר" — תכנית בהחיים 23.05 „בין גברים".

גלי צה"ל

21.05 בין גוזרי יה סוף 22.05 עם יהוד אחת — יהידת בשבר הגבול 00.05 ציפורי לילה 02.00 מבוק ידיעות.

טלוויזיה כללית

20.00 זמירות החזן שמואל מלבסקי ומשפחתו 20.30 תבט לתרשה 21.00 תעודה — „בר כוכבא" 22.00 סרט קולנוע 23.15 סיכום של יום חדשות.

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

תיק עזבונות 1735/76

בענין: עזבון המנוח מנחם לנגר ז"ל, שנפטר ביום 3.5.75.

המבקשת: מרים לנגר, ע"י ב"כ עו"ד מ. ליפקה מרחוב ביאליק 32, רמת גן.

הזמנה

להוי ידוע כי המבקשת הגישה בקשה למתן צו ירושה של המנוח מנחם לנגר ז"ל.

על כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוח והרוצה להתנגד להכרזה, להגיש את התנגדותו תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו, שאם לא כן יתן ביהמ"ש צו כטוב בעיניו.

רשם בית המשפט המחוזי

האופרה הישראלית

מייסדת ומנהלת: א. דה־פיליפ

הקהל מתבקש להכין כרטיסים מראש

הצגת בכורה

ת"א: אפריל: 21, 24; ים: 27; חיפה: 29

האלמנה העליזה

האופרטה העולמית מאת לה

תל־אביב: 19.4

די פלדרמאוס

אופרטה מאת יוהן שטראוס

ת"א: 12.4, 25.4

ספינת השעשועים

מחזמר מאת קרן והמרשטיין

תל־אביב: 25.4

הספר מסיביליה

מאת רוסיני

שרות כרטיסים: אלנבי 1, טל. 57575, תל־אביב

תאטרוני ישראל

מוצאי חג 21.4.76

הבימה:

על קלות דעת: אולם גדול

הקאמרי:

דון קיחוט: ת"א

הצופה

עתון יומי

HATZOFE

DAILY

המו"ל: הצופה בע"מ, העורך: ש. דניאלית, מערכת ומנהלה: תל־אביב, רח' המסגר 66, טל. 35421, ת"ד: 2045. חשבון בנק הדואר 41144 ✱ סניף ירושלים: רח' בן־יהודה 3, ת"ד: 1148, טל: 234910, בערב טל. 528344 35609 ✱ סניף חיפה רח' ארלוזורוב 1, טל. 663628 ✱ דפוס השומר בע"מ ת"א, רח' המסגר 66, טל. 31554.

●

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות והמנשרים

هكذا من الاصل

שר החינוך בתום סיורו במוסדות החינוך בארה"ב:

רק אחוז אחד מכלל הצעירים היהודים פועל במסגרת יהודית כלשהי

על דאגה עמוקה של ארגונים ומנהיגים יהודיים לקיומו של ה־עם היהודי נוכח העדר חינוך מת־אים והתלשות הזיקה של בני ה־נוער אל עמם — סיפר שר החי־נוך בתום ביקור בארה"ב.

נמסר כי מתוך כחצי מיליון צעי־רים יהודיים בגיל 16 עד 24 ברחבי ארה"ב — רובם תלמידי מכללות ואוניברסיטאות — רק אחוז אחד בלבד פעיל במסגרת יהודית כלשהי.

החינוך היהודי הנרחב ביותר הוא בניו־יורק שבה מצוי הריכוז היהודי הגדול ביותר בארה"ב. בעיר זו פועל ועד החינוך היהודי המקיף כמאה מוסדות חינוך שבהם לומדים כ־110 אלף ילדים בגילים שונים.

„חובה עלינו לעזור לועד זה" — אמר מר ידלין. במסגרת ביקורו ה־נרחב נפגש שר החינוך והתרבות עם אישי חינוך וכן עם שר הברי־אות, החינוך והסעד של ארה"ב מר דיוד מאתיוס. מר ידלין סיפר כי הבחין במיפוס הסברה ישראלית ב־עיקר כאשר נשאל שוב ושוב על החינוך בכיבוש הערבי בישראל. ד־היה עליו להסביר לשואלים כי ה־אוכלוסיה הערבית אינה מעונינת בהתבוללות אלא בשמירת התרבות והאופי הערבי בחינוך ומשום כך אין למעשה אינטגרציה יהודית־ער־בית בתחומי החינוך בארץ, בדוגמת האינטגרציה בקרב השכבות החבר־תיות היהודיות השונות.

השר הגיע להסכם עם ועד החינוך של ניו־יורק בדבר חילופי מורים, תלמידים וחומר חינוכי על ישראל, וציין כי בביקורו ומגעיו נתחזקה האחוה של ישראל בציבוריות ה־אמריקאית.

נסתיימו קורסי קצינים לתחזוקה וקשר

הרמטכ"ל: הציוד שקלטנו מוכן לפעולה בכל רגע

מאת כתב צבאי

מאז מלחמת יום הכפורים הרי־חיב צה"ל את חילותיו וקלט כ־מות עצומה של ציוד מודרני ומ־תוחכם המוטל היום לרשותנו. היה חשש, שמא אנו מגמדים את ה־איכות מהכמות. לקליטת הציוד, אולם מאז ניצחו האופטימיסטים, והדרישות לא נענו. מחסני צה"ל הם היום להתפארה, והציוד מוכן לפעולה בכל רגע — דברים אלה אמר אתמול הרמטכ"ל, רב־אלוף מרדכי גור במסקס הסיום של קורס קציני תחזוקה.

בדברי ברכתו למוגרי הקורס אמר עוד הרמטכ"ל, כי בקרב האנשים המופקדים על החזקת הציוד, הודרה התחושה וההכרה כי ציוד זה חייב להיות מוכן לפעולה בכל רגע. „למ־רות הגידול הכמותי חל שיפור משמעותי באיכות הטיפול ובהחזקת ה־ציוד בצה"ל — הוסיף הרמטכ"ל.

רב־אלוף גור חשף את דרגותיהם של החניכים המצטיינים: סגן־משנה משה מורשת וסג"ם יהודה שיינטוק, קורס קציני־התחזוקה, שנסתיים את־מול הוא הראשון שהופעל לפי תכ־נית חדשה.

נסתיים קורס קשר מתוחכם

„המשימות העומדות בפני צה"ל הן רבות וכבדות, בעוד שהמשאבים ה־עומדים לרשותנו הולכים ומצטמ־צמים. אך עם כל זאת גדל צה"ל והתעצם בתחום הפיתוח וההצטיידות בתחום המיבנה והארגון, בתחום הכ־שרת כוח־אדם והאמצעים ובתחום התשתית הלוגיסטית והתקשורת. דב־רים אלה אמר קצין קשר ואלקטרו־ניקה ראשי, תא"ל ישראל זכיר ב־טקס הסיום של קורס קציני קשר ואלקטרוניקה מתקדם, שהתקיים ב־בסיס של חיל־הקשר.

תא"ל זכיר אמר עוד כי על צה"ל לחזק ולבצר את מערך־הקשר וה־שליטה, להגביר ולפתח מערכות אלקטרוניות להפעלת מערכות נשק ואמצעים אלקטרוניים. קצין קשר ו־אלקטרוניקה ראשי ציין כי הנצחון

הוועדה המדינית של מפ"ם תובעת בדיקת אירועי ה־30 למארס

הוועדה המדינית של מפ"ם החלי־טה אתמול בערב פה אחד, לפנות לממשלה שתקים ועדה אשר תבדוק את הרקע והאירועים של ה־30 ב־מרס בכפרים הערביים.

מפ"ם קובעת, כי רגשי המרירות והאכזבה שהצטברו במשך השנים הם תוצאה של קו מדיני מוטעה, אשר בלם את שילובה המלא של האוכלוסיה הערבית על בסיס של שוויון זכויות אזרחי הלכה למע־שה.

בהחלטות הוועדה נאמר, בתום שני ימי דיון ארוכים בפרשה, כי את בצוע הפקעת הקרקעות בגליל יש להתנות בהצגת תוכנית פיתוח כו־ללת, שתבטיח הקצאת קרקעות מס־פיקה לכפרים הערביים בתעשיה, דיור ושטחים לצרכי ציבור, וכי ב־מועצה הציבורית לפיתוח הגליל יש לשתף נציגות מטעם ועד ראשי ה־מועצות הערביות.

כביטוי נאמן לסולידאריות ולא־חוה יהודית—ערבית קראה הוועדה המדינית להשתתפות המונית של יהודים וערבים בעצרת 1 במאי של תתקיים בחורשת משמר העמק מט־עם מפ"ם.

כנהוג מפ"ם יעקב חזן דרש מחב־רי המפלגה, לערוך חשבון של צדק ולראות את ההתרחשויות באופן אוב־ייקטיבי. „השגיאה של ישראל היא, כי עשתה פחות מדי ומאוחר מדי, אולם תוך זאת התנפלות הכפר הערבי ונעשו דברים נפלאים למיפוס הער־בי" — אמר. הנואם כפר בקביעה, כי החיים המשותפים בין היהודים וה־ערבים. אירועי ה־30 במרץ הם בבחי־נת פצע ותכונתו של פצע היא הג־לדתו לאחר זמן מה.

הועדה המדינית החליטה עוד, כי לקראת הדיון בממשלה בעניין „קדום" וההתנחלויות ביהודה וב־שומרון, תקרא מפ"ם לעצרת הפגנה המונית, בה יתן הציבור ביטוי להת־נגדותו הנמרצת לתורתו ומעשיו של „גוש אמונים", לשלילת המשך ההת־נחלויות המחבלות במאמצי ההסדר ובסיכויי־השלום, ולתביעתו ממשלת ישראל להחליט ולבצע סילוקם ה־מיידי של פורעי החוק ממחנה קדום.

רס"ן שרוני נהרג בתאונה בגדה

עוזר היועץ לענינים ערביים ב־מפקדת יהודה ושומרון רב־סרן לה־בים שרוני, נהרג אמש בתאונת דר־כים בכביש טול כרם — שכם. שתי חיילות וחייל שהיו במכוניתו נפצעו.

כתב עתיים בגדה מוסר, כי רב סרן שרוני נהג במכונית „רנו" של הממשל, ועשה דרכו לשכם. לפתע באה מולו משאית הנושאת לוחית זי־הוי של השטחים והתנגשה בו חזי־תית. רס"ן שרוני נהרג במקום וש־לושת הנוסעים שבמכוניתו נפצעו.

נהג המשאית נמלט מהמקום, מכו־ניות צבאיות שעברו בדרך העבירו את ההרוג והפצועים לבית החולים הקרוב. נהג המשאית נלכד מאוחר יו־תר ליד שכם ונעצר לחקירה.

כתב עתיים בגדה מציין, כי צה"ל עורך זה זמן חקירה אודות מקרים של תאונות דרכים מחרידות שאירעו ביהודה ושומרון, כאשר משאיות ערביות מהשטחים התנגשו במכוניות צבאיות ישראליות. לרוב היו אלה תאו־נות קטלניות.

„סעודת המשיח" בשביעי של פסח

מאת סופרנו

בשיחה טלפונית שהועברה אמש מניו יורק ביקש הרבי מלובאוויטש לארגן בשביעי של פסח את „סעו־דת המשיח" ולעשותה ברוב עם ר־צדה.

הרבי ביקש מחסידיו לארגן התוו־עדויות גדולות ולהזמין אליהם אור־חים רבים.

חסידי חב"ד בארץ ובחו"ל החלו בהכנות קדחתניות לביצוע „סעודת המשיח" בשביעי של פסח.

בביכנ"ס חב"ד בעיר העתיקה ב־ירושלים תתקיים הסעודה ביום ה־אחרון של פסח — לסעודה זו יוזמנו סטודנטים ואורחים רבים מחו"ל.

סמינר בינלאומי נפתח ב„וינגייט"

במכון „וינגייט" בנתניה נפתח אתמול הסמינר הבינלאומי בנושא „הלמידה המוטורית בחינוך הגופני ובספורט".

בסמינר משתתפים כ־60 מדענים מ־10 ארצות, כולל 20 מדענים מיש־ראל. בין המשתתפים מיטב החוקרים בעולם, אשר ידונו במשך שלושה ימים את העקרונות הפסיכולוגיים, ביאולוגיים ופדגוגים הכרוכים בל־מידה המוטורית לילד ולמבוגר.

במסגרת טקס הפתיחה הוענק פרס המוזיקר ע"ש נואל בייקר לד"ר עמ־נואל סימון מתל אביב, עבור עבודה חייו בחקר רפואת הספורט. את הפרס העניק לו פרופ' ארנסט יוכל מארצות הברית, שהוא נשיא ועדת המחקר של המועצה הבינלאומית „אי.סי.אס. פי.אי".

חגיגת „שירת־הים" המרכזית בתל־אביב

החגיגה המרכזית של „שירת הים" תתקיים השנה בליל שביעי של פסח, באולם „העצמאות" שבמלון „פאל" ברחוב הירקון, בשעה 9 בערב, בהשת־תפות הרב י. מ. לאו, ראש עיריית ת"א מר ש. להט, ראש המועצה הדתית ח"כ פ. שינמן וסגן רה"ע עו"ד ח. מ. בסוק. בחלק השירה יו־פיעו החזן אריה בראון ומקהלתו וכן חזנים מפורסמים נוספים.

עלה מחזור המטבע

מחזור המטבע עלה השבוע ב־368,218,503 ל"י ועמד על ארבעה מיליארד 750 ל"י. העיפר הבינוי: 350 מיליון ל"י בזהב, ארבעה מי־ליארד 400 מיליון ל"י ביתרות במט־בע חוץ.

שטרי כסף במחזור 4,574,349,248 מעות (מטבעות לרבות קטנים) במ־חזור 175,767,694, סך כל המט־בע במחזור 4,750,116,843 זהב 349,800,943 יתרות במטבע חוץ 4,400,3159,99 סך כל הנכסים 4,750,116,943

נעצר חשוד באלימות נגד צעירה מאשקלון

חשוד במעשי אלימות נגד צעירה מקומית נעצר ל־15 יום, לפי בקשת משטרת אשדוד.

החשוד, יצחק אחזוגה, הובא ב־פני שופט השלום צבירם דנגבורג אשר הוציא נגדו פקודת מעצר ל־15 יום.

ב"כ המשטרה סיפר לשופט, כי ה־מקרה אירע בשבוע שעבר, לדבריו בא החשוד יחד עם צעיר אחר ש־פרם אותה, דוד סויסה. ב"כ המש־טרה טען, כי החשוד והחבר אילצו את הנערה לבוא עמהם לדירה ושם נתנו לה חשיש בניגוד לרצונה.

למחרת, טען ב"כ המשטרה, שוב פגשו השנים את הצעירה, ותחת איומים באלימות לקחוה שנית לדי־רתו של סויסה ואילצוה לבלוע שי־שה כדורים שטיבם לא ידוע.

ב"כ המשטרה אמר, כי השנים איימו על הצעירה לא להתלונן ב־משטרה, ומשום כך קיים החשש שא־כן עלול החשוד להשפיע על הצעי־רה לבטל את תלונתה.

החשוד כפר בעיקר הדברים של ב"כ המשטרה, אולם הודה כי פגש בצעירה בדירת ידידו.

השופט התייחס בחומרה לכל ה־פרשה ונעתר לבקשת המשטרה להו־ציא פקודת מעצר נגד החשוד.

נדון ל־3 שנות מאסר על איומים

דוד בוארון בן 22 מנתניה, נדון אתמול, ל־3 שנים מאסר בפועל, על איומים נגד בעל מועדון לילה „אל־דין בר" בעיר.

בוארון עצור עתה גם בקשר לד־ליקה במלון „פארק", כחשוד שאיים בזמנו על בעל מלון „פארק" ועל קצין הבטחון שלו שלא נתנו לו להי־כנס ללא תשלום למועדון. כן הור־שע הנאשם על עבירות איומים וס־חיטה במועדונים נוספים.

השופט א. סגלסון דחה את בקשת ב"כ הנאשם שיפסול עצמו מלשבת בדין זה היות והוא מכיר את הנאשם.

קטטה המונית באילת

קטטה המונית פרצה אתמול בצה־ריים בין בני מיעוטים ליד בית־קפה באילת.

הקטטה פרצה בעבור חוב של 100 ל"י של אחד מבני המיעוטים לרעהו. תוך כדי ויכוח התלהטו הרוחות, נשלפו סכינים והורמו שברי בק־בוקים.

למקום של הניצים, הוזעקה ניידת משטרה על ידי אחד העוברים וה־שבים, שהגיעה תיש מהר. השוטרים מכנו בכוח פגיעה בנפש. כן נעצרו חמישה בני מיעוטים מנצרת ומכפר רנה, ויתכנו מעצרים נוספים.

לשמואל, לאה ורחל

הנחומינו על אביכם

הרב ד"ר משה אויערבך זצ"ל

היקר מאדם

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

רחל טנצמן
ומשפחת אפלמן

חותמת מיוחדת לזכר אירועי „השבת השחורה" ביגור

„השבת השחורה" תצויין על ידי משרד התקשורת בחותמת מיוחדת, במלאת 30 שנה להתקפה. חסרת התקדים ולחיפושים הנרחבים אחר נשק מגן על ידי חיילי המנדט הבריטי בקיבוץ יגור.

משרד התקשורת נענה בכך חלקית לקיבוץ, שביקש להנציח את האירוע בבול מיוחד. בקשה זו נדחתה על ידי מנהל השרות הבולאי מר מ. כהן בנימוק כי תוכניות הבולים לשנים 1976/7 כבר גובשו ונמצאות בשלבי הדפסה.

מזכירות המשק נתבקשה להעביר למשרד התקשורת את נוסח החותמת וכן סכום של 500 לירות לכיסוי הוצאות הכנתה.

העניקו עטורי „יקיר ת"א" ל־17 אישי צבור

מאת סופרנו בתל־אביב

טקס הענקת התואר „יקיר תל־אביב" ל־17 אישי ציבור, רובם ותיקים מוי־קירי העיר תל־אביב, נערך אמש במוזיאון ת"א, בהשתתפות קהל רב ממשפחות הזוכים, הרבנים הרא־שיים לת"א־יפו, חברי מועצת הע־יריה והמוזמנים.

הזוכים לראשונה בשנה זו בתואר יקירי תל־אביב הינם — הרב כ. פ. טכורש, ברוך אגדתי ז"ל, ד"ר ברוך בן־יהודה, גב' פאולה בארט, נחום גוטמן, גב' יהודית הררי, ד"ר יעקב וינשל, אברהם זברסקי, בן־ציון זוכ־סקי, מרדכי חסון, צבי לבון, ד"ר שאול לוין, ד"ר מיכאל לנדאו, מנשה מני, אליעזר פרי, אורי קיסרי ואב־רהם רקנאטי.

ראש העיר מר שלמה להט, שפתח בברכה את יקירי־העיר, ציין כי ע"י הענקת תואר זה, מוקירה תל־אביב את שגיאות העבר ומעניקה כבוד ויקר לאנשים שבתוכנו, רבי העלילה וה־תושיה. בכך אנו מגישים ציון צנוע ומכריזים הודית העיר לאישים הראו־יים, שהיהם עשירי מעש, אמר מר להט. את נימוקי ועדת השופטים קרא צויד י. ארצי, מ"מ ראש העיר, יו"ר הועדה.

הזמירות הנוער של עיריית ת"א לוותה את הטקס בשילוב הקרנת שקופיות בתולדותיה של העיר, ושי־רי ת"א־אביב הקטנה בביצוע חבורת „רבנים".

המכס חוקר חשדות השתמטות מס קניה

מאת סופרנו הכלכלי בירושלים

המכס חוקר חשד של השתמטות בתשלום מס קניה ע"י מפעל לייצור פלסטיקה, בבני־ברק בהיקף של 1.4 מיליון ל"י.

חוקרי המכס חושדים, כי המפעל ביצע מכירות של חמרים פלאסטיים בסך 5 מיליון ל"י בלי לדווח על כך לשלטונות המס. סכום המכס שעל המפעל היה לשלם הוא כאמור 1.4 מיליון ל"י.

כמו כן נחקרת העלמת הכנסות לצרכי מס שירותים ע"י מועדון לילה במרכז ת"א. ערך השירותים שלא דווח עליהם נאמד בכ־800,000 ל"י. המס שהיה לשלמו בכ־200,000 ל"י.

נמל ב.ג. נערך לטיפול באלפי התיירים שייצאו בתום החג

נמל התעופה בן גוריון הכין כל הדרוש לטיפול בנחשול הנוסעים ה־יוצאים, אשר יציף את נתיבי הנמל ביום ה' השבוע — מסר אתמול מנהל הנמל בפועל מר עזרא בלס.

במסיבת עתונאים שנערכה אצל ה־מנהל בפועל נמסר, כי לפי התחזית עוד 80 אלף נוסעים, התנועה בנמל בן גוריון לחודש אפריל כולו תגיע ל־200 אלף נוסעים. זו עליה של 50 אחוז לעומת מספר הנוסעים בשנת הפסח והפסחא אשתקד. באוגוסט 1975 עברו את הנמל 219 אלף נוס־עים, כך שאם לשפוט עפ"י מה שהיה באביב השנה, הרי שצפויה עונת־קיץ פוריה ביותר, אמר מנהל הנמל.

היתה זאת פגישת הכרות ראשונה עם מר בלס, אשר מכהן בתפקידו החדש מאז ראשית חודש זה, בעק־בות פרישתו של מר אליעזר כהן שסיים את כהונתו כמנהל נמל ה־תעופה.

„קרן־ילדינו" בחיפה חילקה חבילות לפסח

מאת סופרנו בחיפה

מאות חבילות של לחג הפסח חול־קו בחיפה מטעם הועדה הציבורית של „קרן ילדינו", למשפחות הנמצ־אות בטיפולה. החבילות מכילות כל־בד מצות, גם יין, שמן, ביצים, סוכר, הלבשה ונעליים והן סופקו למשפחות נזקקות שחולצו מצפרני המסיון במקומות שונים באיזור: טי־רת הכרמל, זכרון יעקב, נחנה דוד, הקריות, הל חנן, רמת ישי, נצרת עיליה ועכו ועוד.

נמסר, כי פעילי המסיון הגבירו השנה את לחציהם והשפעתם בקרב האוכלוסיה היהודית, ונציגי קרן יל־דינו מבקרים ועוזרים למשפחות ה־נשמעות בטרם למסיון.

אושרה הקמת הבניין למחלקת הילדים ב„אסף הרופא"

אישור להקמת הבניין החדש ש־איכסן את מחלקת הילדים, היונ־קים והפגים בבית החולים „אסף ה־רופא" בצריפין נתקבל בימים אלה ועורר התרגשות רבה בקרב הצוות הרפואי, אשר עבד עד כה בתנאים קשים ביותר.

נמסר שהבניה תתחיל עוד השנה, והבניין המשוכלל ישלם תוך כ־3 שנים.

מחלקת הילדים ב„אסף הרופא" זכתה למוניטין בינלאומיים הודות להישגיה בכמה תחומים. כך, למ־של, לא היה ב־5 השנים האחרונות אפילו מקרה מוות אחד בקרב נפג־עי הכוויה הקשות שהובאו לבי"ח זה. „אסף הרופא" קולט בין 70 ל־90 מקרי כוויה בשנה. בעוד ש־בעולם מתקשים להציל נפגעים ש־אצלם שטח הכוויה עולה על 50 אחוז, הרי שבמחלקת הילדים ב„אסף הרופא" ניצלו בתקופה זו שני ילדים שהגיעו עם כוויות מעל ל־70 אחוז, ו־8 ילדים שבאו עם כוויות של יותר מ־60 אחוז. ההישג נחשב למרשים בייחוד נוכח מאזן הנוזלים הנמוך אצל ילדים, כאשר הכוויה מסכנת מאזן זה בצורה חמורה ביותר.

תלמידים מסכנין כתבו לעמיתיהם בשמיר

„אנו בטוחים שכל מה שקרה לא יפגע ביחסינו כבני־דודים ובבני־אנוש, ותקותנו גדולה שנחיה יחד במדינת ישראל" — כתבו התלמידים והמורים של כיתות ו' בבית ספר יסודי ממלכתי בסכנין, לעמיתיהם בכיתה המקבילה בקיבוץ שמיר.

תלמידי קבוצת „הצבי" מקיבוץ שמיר התארחו בסכנין ואף לנו שם בליל 29 במרס, בפרוץ אירועי „יום האדמה" שהתקיים למחרת. התלמידים ביקרו שם במסגרת המבצע „אהב את שכניך" ובעקבות מאורעות הדמים שבהם נהרגו שלושה מבני סכנין שלחו תלמידי שמיר מכתב־תנחומים לעמיתיהם. המכתב מסכנין בא בתשובה למכתב התנחומים, ובו נאמר להלן:

„שמחנו לארח אתכם בבתים שלנו ולדון עמכם בכל ה־עניינים הקשורים בנו כבני דודים, משום שאנו גוף אחד וכל אחד חלק בלתי נפרד מהשני. אנו יחד עם המשפחות השכולות מעריכים את הרגשותיכם ואבלכם ונאמר על מה שקרה למחרת בקירכם".

התלמידים ומדריכו „הצבי" שליוו אותם סיפרו לכתב עתיים כי בעת הביקור בסכנין זכו לחום לבבי ולאירוח אדיב מצד תלמידי סכנין והוריהם.

פיתוח מואץ של רעננה במפעלי תעשיה ומגורים

מפעל „הארגז" לייצור רהיטי מת־כת עומד לעבור מתל־אביב לרעננה, על שטח של 10 דונם שרכש באזור התעשייה המקומי, ובקרוב יתחילו בהקמת המיבנה.

כן עומד לעבור לרעננה מתל־אביב מפעל „בובקוף" המייצר מוצרי־גומי, אף הוא באיזור התעשייה ברעננה, על שטח של 5 דונם. גם מפעל „כצנשטיין־אדלר" לייצור לוחות בק־רה של חשמל מקים אגף במושבה.

החברה הממלכתית למיבני תעשיה הכשירה באזור התעשיה ברעננה שטח של 15 דונם להקמת מיבנים בשביל מפעלים שונים המעוניינים לעבור לרעננה. באזור התעשייה הקיים יש כ־60 מפעלי תעשייה ומלאכה.

ראש המועצה המקומית רעננה ב. וולפוביץ, ערך ביום ב' סיור מודרך בהשתתפות חברי המועצה, ראשי מוסדות ציבוריים וכלכליים, למפעלי הפיתוח שהוקמו עד כה ברחבי המו־שבה. כן סיירו בשכונות, במוסדות חינוך, בתחנות השמל בבארות תת־קרקעיות לשעת חירום, במקלטים דו־תכליתיים ובבריכות החימצון. מתקני הטיהור מזרימים מי־שפכים מטוהרים להשקאת 100 דונם פרד־סים. בתוכנית לפתח נושא זה ולהר־חיב את הזרמת מי שפכים מטוהרים ליישובים חקלאיים שכנים.

בסיכום הסיור ציין ראש המועצה את ההתפתחות הדינאמית של רעננה, שהפכה מוקד משיכה לעולים ותיקים, למרות היקפי הבניה תשמור המועצה לצעירים ואקדמאים. גידול זה מחייב הרחבת תשתית השירותים. אולם, על השטחים הירוקים ועל שטחי ה־חקלאות. כדי לשמור את מראה ויופיה של רעננה.

בסיום הסיור נערך ביקור בבית־החולים לווינשטיין ובמפעל להתקנת פרוטזות לנכים שהוקם כאן. מנהל בית החולים פרופ' תאודור נתנזון קרא לנשות המושבה כי ייצאו לעבו־דה בבית החולים.

ביקורת על חריגות מצד חבר ועד עובדים

הוועד המבקר שליד מועצת פועלי בת ים, מצא פגם חמור בעבודה, שחבר ועד עובדי בית החולים לחו־לי נפש „אברבנאל" בעיר לקח לעצ־מו שלא כדין הלוואה מקופת העוב־דים.

פרשת ההלוואה שלקח חבר הוו־עד, אבי שוחט באוקטובר 1975, בסך 1.500 ל"י, גרמה סערות ומשברים בקרב עובדי בית החולים ובין ה־עובדים ומועצת הפועלים. דבר ה־הלוואה החריגה נתגלה ע"י מזכיר הוועד זאב מעה מה־אהבתי. הוא טען ששוחט הגיש את הבקשה בו־ביום שקיבל את הכסף, כאשר היה חייב לקופה 300 לירות, וכן חתם על מתן ההלוואה, כחבר ועדת הכספים של הוועד — אף כי לא היה חבר ב־ועדה זו.

כתגובה פירסם ועד הפעולה את תשובתו לדו"ח הוועד המבקר חיים אושרי, בו הוא מטיל את האחריות להידרדרות היחסים בבית החולים על מזכיר מועצת הפועלים וחברי הוו־עד. ועד הפעולה תובע לקיים ב־חירות חדשות לועד בית החולים.

בס"ד

ועד ביהכנ"ס לשיכוני עולי רוסיה ועולים חדשים „בית ישראל־רוזיק"

רח' גורוק 3, קרית הרב הרצוג, בני־ברק

מודיע בזה שיתקיים אי"ה מסיבת חג — שירת הים בשביעי של פסח בשעה 9.00 בערב.

ביום, בשעה 11.00 אחרי התפילה יתקיים קידושא רבה, בהשתתפות רב השכונה לעולי רוסיה ועולים חדשים הרב שלום ש[illegible] וסגן ראש עיריית בני־ברק מר [illegible] ואישי ציבור. כמו"כ תתקיים מסיבת ילדים בשעה 4.00 אחה"צ לתלמידי בתי ספר ונוער.

■ הקהל מוזמן ■

הרבנות והמועצה הדתית שדרות

מכרז מס' 76/2

הרבנות והמועצה הדתית שדרות מכריזים בזה על משרה פנויה

מנקר אחורי

על המעוניינים להגיש בקשותיהם בכתב למזכירות המועצה הדתית בשדרות עד ליום ב', י' אייר תשל"ו (10.5.76), בצירוף תעודות מהרבנות והמלצות מסמכים.

המתקבל יתחייב לגור במקום.

הדרגה תקבע לפי הכשורים.

עמוס הנגיה
ראש המועצה

ההכנסה במטבע זר של עונת ההדרים הסתכם ברבע מליארד דולר

ההכנסה במטבע זר של עונת ההדרים הנוכחית, יחד עם מוצרי־הלואי של פרי ההדר, תסתכם ב־רבע מיליארד דולר. ההכנסה מ־פרי הדר בלבד בעונה הנוכחית היא הכנסת שיא — כ־190 מיל־יון דולר לעומת 167 מיליון דולר אשתקד.

פרטים אלה מסרו יו"ר הסקציה להדרים של התאחדות האיכרים מר אליהו איזקסון ומנכ"ל „פרדס סינ־דיקט" מר צבי קינן, במסיבת עתו־נאים שנערכה אתמול בבית סוקולוב בתל־אביב. הם הטעימו עם זאת, כי אין עדיין פרוספריטי בפרדסנות ומצבו של הפרדסן לא השתפר, ש־כן העליה בהוצאות הייצור היא עצומה. כך, למשל, בעונת 1975 הסתכמו ההוצאות לדונם פרדס ב־800—900 ל"י. ואילו בעונה הקרובה יעלו ההוצאות ב־50 אחוז למחות. הוצאות השלות לתיבה היו 12 לי־רות, והעונה — 19 לירות.

עוד אמרו הדוברים, כי לעומת ה־הצלחה של הזן שמוטי היה מצב ה־אשכוליות בכל רע, ול־14 מיליון התיבות שנשלחו היה ביקוש חלש ושליש מכמות זו טרם נמכר. עד כה נשלחו 49 מיליון תיבות פרי, ועם האפילים (ולנסיה) תסתכם ה־כמות ב־54 מיליון תיבה בקירוב. ענף ההדרים מקיף 10 אלפים פרד־סנים ו־40 אלף מועסקים, ואומדן התפוקה בעונה הנוכחית — 1.6 מי־ליארד לירות. יצוא פרי ההדר מהווה כיום שני שליש מכלל היצוא החק־לאי. יצוא מוצרי פרי הדר יסתכם העונה ב־60 מיליון דולר בקרוב.

הדוברים טענו, כי המדינה נהנית מסכום נכבד של מטבע זר בעוד הפרדסן יקבל על ההון המפעיל שלו (כ־12 אלף לירות לדונם פרדס) 8 אחוז בלבד לפני מס. לדעת מר אי־זקסון יש להגדיל את תמריץ היצוא וכן לשלם 40 דולר לטונה פרי ל־תעשיה, שהם 400 לירות. „בלי מחיר כזה לא כדאי לפרדסן לשלוח פרי לתעשיה ומשום כך תגיע השנה כמות הפרי לתעשיה ל־400 אלף טונות בלבד, לעומת 470 אלף טונות אשתקד", אמר.

הדוברים יצאו נגד שיטת מכירת הפרי ל־22 מפעלים לעיבוד פרי הדר, כולל תשלום סובסידיה ממ־שלתית של 35 לירות לטונה. במקום זאת תבעו למכור פרי רק לאותם מפעלים היכולים לשלם מחיר סביר, וממילא תחסך הממשלה את דמי הסובסידיה.

על הופעת גניבות מפרדסים, ולא רק של פרי הדר, עמד בדבריו סמנכ"ל התאחדות האיכרים מר של־מה רייזמן. הוא סיפר כי באחרונה נתפסו על ידי אנשי המשטרה ושומ־רי פרדסים יותר מ־100 טונות פרי הדר גנוב. בסך הכל נגנבו בעונה זו חומרי אריזה, דשנים, חלקי מכ־שירים ואביזרים אחרים בסכום של 20 מיליון לירות. חלק מן הפרי ה־גנוב מועבר לגדה המערבית ושם הוא נארז מחדש ונשלח למדינות ערב השכנות, בעת שנקבע שרק ביום ה' יוכלו פועלי הפרדס לקבל כמות מסויימת של פרי, כ־5—10 קילו־גרמים, בשקית מיוחדת. בימים אח־רים יוחרם הפרי במחסומים בדרך לערי הגדה השונות או לרצועת עזה.

נחתמו הסכמי עבודה לשנת 1976/7

תוספת 6 אחוזים לעובדי מכניקה, מרצפות ולבנים

מאת סופרנו בחיפה

כאלף עובדים המועסקים ב־35 מפעלי מרצפות ולבנים ברחבי הארץ יקבלו תוספת שכר של 6 אחוזים ו־בעבד ודישיות לאחר שנת העבו־דה הראשונה — לפי הסכם עבודה שנחתם אתמול בין הסתדרות פועלי־הבניין לבין התאחדות התעשיינים. ההסכם החדש מבטיח גם ביטוח של העובדים בפנסיה, ושיפור ההשתת־פות בכלכלת העובדים מ־1.30 ל"י ליום ל־3.5 ל"י. „הגג" לחישוב תו־ספת הוותק הועלה ל־30 שנה — זאת מסר דובר מועצת פועלי חיפה.

קידום בתנאי העבודה לפועלי המתכת

כן נחתם הסכם עבודה חדש ב־ראשי תיבות לשנת 1976/77 המקיף 5 אלפים עובדים המועסקים ב־350 מפעלים וסדנאות למכניקה עדינה, מתכות ומסגרות בנין. ההסכם מע־ניק תוספת שכר של 6 אחוזים, הג־דלת ימי החופשה ופיתוח שירותים.

כן הוקם „בנק" לימי השתלמות ל־עובדים והוגדלה קרן ההשתלמויות, כדי לעודד פריון של העובדים, מו־עצת פועלי חיפה והתאחדות בעלי מלאכה יציינו אחת לשנה ב„יום הפריון" את הפועלים המצטיינים.

רק"ח מציעה הפגנות משותפות עם ההסתדרות ב־1 במאי

המפלגה הקומוניסטית הישראלית (רק"ח) פנתה אתמול למוסדות ה־הסתדרות ולארגונים שונים בהצעה לקיים ב־1 במאי הפגנות משותפות „כדי להעלות את תביעות ציבור ה־עובדים לאחוה יהודית—ערבית על בסיס של שוויון ונגד מדיניות הממ־שלה והמעבידים".

במסיבת עתונאים שנערכה אתמול בבית סוקולוב בתל אביב אמר מזכ"ל רק"ח מר מאיר וילנר, כי לקראת 1 במאי פירסמו בכמה עתונים שמועות כוזבות כאילו רק"ח מתכננת ב־1 ב־מאי הפגנה אלימה או „יום אדמה" שני. מר וילנר הצהיר כי „כל הפר־סומים הללו אינם אלא פרסומי כזב ופליה". „ייתכן שמפיצי השמועות נגד מפלגתנו מסונים עם מנגנוני ה־חושך ועם כוחות פשיסטיים. העלו־לים להתקפה באלימות נגד הפגנות אחד במאי", אמר.

אישים ומוסדות

— נשיא המדינה, פרופ' אפרים קציר, קיבל אתמול את פרופ' אלפרד גוטשלק, מ„היברו יוניון קולג'".

כן קיבל את מר צ'ילוביץ, נשיא שוחרי אוניברסיטת בן גוריון ב־ארה"ב ומר היימן קריסמן, נשיא השוחרים בבריטניה — ורעיותיהם, אשר באו בלווית נשיא אוניברסיטת בן גוריון מר יוסף תקוע ורעייתו.

— הגיעו לארץ: הרב נתן תגרוף יו"ר המזרחי הפוהמ"ז באנגליה ו־רעייתו, ר' אבא בורנשטיין, הרב מאיר פרידמן מראשי המזרחי באנ־גליה, מר יעקב סגלוביץ מפאריס מנהל המשרד האירופי של המרכז העולמי, והרב מנחם פישמן הרב הראשי ליהודי ארגנטינה.

בית לוחמי הגיטאות ע"ש יצחק קצנלסון למורשת השואה והמרד

תקליטים של שירי הגיטאות

בשפת המקור, ביידיש:

„דאס געזאנג פון ווילנער געטא"

המבצעים: חוה אלברשטיין, שמעון ישראלי, הלנה (נחמה) הנדל, מקהלה והזמורות בניצוחו של גיל אלדמע.

הוצאה ס. בי. אס. המחיר: 45 ל"י

בעברית:

שירים מן הגיטאות

12 שירים מגיטאות וארשה, וילנה, ביאליסטוק, לודז', קראקוב ושאבלי.

המבצעים: אמה שרייבר, אופירה גלוסקא, דורית ראובני, לאור יוני, חבורת רננים.

פיקוח מוסיקלי: גיל אלדמע ושלמה קפלן.

הדפסה „הד ארצי" המחיר: 45 ל"י

באנגלית:

SONGS OF THE GHETTOS

12 שירים מגיטאות וארשה, וילנה, ביאליסטוק, לודז', קראקוב ושאבלי.

השירים תורגמו לאנגלית על־ידי גולה אברהמסון.

המבצעים: סנדרה ג'ונסון, סוזי מילר, מייק בורשטיין וחבורת רננים.

פיקוח מוסיקלי: אריה לבנה.

הדפסה: „הד ארצי" המחיר: 50 ל"י

לכל תקליט מצורפת חוברת רקע ובה השירים בשפת המקור ובתרגום וכן פירוש על הנסיבות בהן נוצרו השירים.

הפצה: „בית לוחמי הגיטאות". ד. נ. אשרת, טלפון 04־920412.
„אגודת שוחרי לוחמי הגיטאות", ארלוזורוב 102, תל־אביב טלפון 03־229696.

דמי משלוח הדואר: — 1 ל"י.

בעצרת הזכרון בקיבוץ לוחמי הגיטאות (27 באפריל) יימכרו התקליטים בהנחה של 10%.

בית לוחמי הגיטאות ע"ש יצחק קצנלסון למורשת השואה והמרד והוצאת הקיבוץ המאוחד

שרה ארליכמן־בנק (סויקה)/בידי טמאים

תורגם מכתב יד פולני ע"י נחמיה רבן; ערוך בידי אריה לרנר, מהדורה חדשה ומורחבת ערוכה בידי אהרן באוארזינר.

סיפורה של נערה חברת „גורדוניה"; כליונה של לובלין עיר אבותיה, שליחותה מטעם הארגון היהודי הלוחם. מאסרה והייה במיגור ובין פיצדי־כפפיה בגרמניה. פרק נוסף על מות הבת.

261 עמ', ציורים המחיר: 35 ל"י

אידה ויוסף קפלן/עד יום כפורים זה

רשם וערך יחזקאל רבן; הביא לדפוס שלמה אבן־שושן; מהדורה שניה. בספר פליטה סערים: במרם — נעוריהם של אידה ויוסף בפולין; בגיח — בגיטאות וילנה ולידא וכן בלוחמה הפרטיזנית; הבן — חייו הצעירים של בנם־יחידם, שנפל במלחמת יום הכיפורים בקרבות הבלימה וההדיפה בחזית הגולן.

224 עמ', ציורים המחיר: 30 ל"י

הלל דנציג / בצל סוסים

זכרונותיו של איש פלוגות־העבודה ההונגריות בחזיתות המלחמה בבריה"מ־הכיבוש (1944־1961).

155 עמ', צילומים המחיר: 28 ל"י

תמר לזרסון־רוסטובסקי/רשימותיה של תמרה

(קובנה 1942־1946)

תרגמו מכתב יד ליטאי שרה נשמית ולאה פרק; ערכה והקדימה מבוא: שרה נשמית.

דפי יומן בימי גטו ימיים רגיפה בגיטו קובנה; דרכה של נערה בת יהוד בבית מהבדיל את עצמה וארצה.

192 עמ', צילומים המחיר: 32 ל"י

יצחק קצנלסון/שירים 1903־1938

מבחר: עיין שבים: הכלבייד: שלמה אבן־שושן: המערכת: שלמה אבן־שושן, זרובבל גלעד, יצחק צוקרמן, עוזי שבים. כרך ראשון בסידרת הכתבים של המשורר, 228 עמ'

המחיר: 38 ל"י

הפצה: „בית לוחמי הגיטאות", ד.נ. אשרת, טלפון 920412(04), אגודת שוחרי בית לוחמי הגיטאות, ארלוזורוב 102, תל־אביב, טל. 228696(03).

כל ספרי „בית לוחמי הגיטאות" יימכרו לבאי עצרת הזכרון בקיבוץ לוחמי הגיטאות (27 באפריל) בהנחה של 25%.

ברכה לראש משביר

למכבודנו הגדול והיקר

הרה"ג הרב נחמיה ראטה שליט"א

למינויו כמנהל המחלקה למקוואות ועירובין במשרד הדתות ירושלים

יזכה להמשיך במעשיו הטובים מתוך נחת ושמחה להגדיל תורה ולהאדירה ולהרים את קרנה של טהרת המשפחה בישר[illegible]

ישיבת בני־עקיבא „פרחי אהרן"
חיפה קריית־שמואל

מברכים בזה את כב' הרב הגאון

ר' נחמיה ראטה שליט"א

לרגל מינויו לראש המחלקה למקוואות ולעירובין ב[illegible]

יהי רצון שהשי"ת יתברך יצליח את דרכו בארוכות ימים ושנ[illegible]

הרבנות המקומית   המועצה הדתית
כרמיאל

ברכה לבבית לחברנו היקר

מר מאיר אוריין

לרגל קבלת הפרס לספרות דתית יפה על ספרו מדרגות בעולמה של החסידות

ואת חברנו **אברהם מברך**

על קבלת פרס כבוד

כה לחי!

ביכנ"ס הפוהמ"ז וחוג הרמ[illegible]
חיפה — הדר

הודעה לציבור הנוסעים

שבידם כרטיסיות הנחה בקווי „דן" [illegible]

במוצאי חג הפסח 21.4.76 פג תוקף הנסיעה באמ[illegible] כרטיסיות במחיר הקודם.

החל מיום חמישי 22.4.76, על הנוסעים המח[illegible] כרטיסיות במחיר הקודם להשלים את הפרש הנסיעה במזומן לנהג.

הנוסעים שבידם כרטיסיות הנחה וטרם החלו בש[illegible] בן, ירכשו כרטיסיות במחיר החדש תמורת ה[illegible] שבידם בתוספת המחיר המתאים בתחנות ה[illegible] הרגילות של כרטיסיות „דן".

הנהלה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה „שרונ[illegible]"

נתניה, רח' שטמפר 5, טל. 22126־053

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

נמסרת בזה הודעה כי הוגשה בקשה ע"י מר עקב אברהם מגורים בבסיה של 0.50 מ' שהם 10% מקו בנין קדמי בחלקה 30 בפרדסיה.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יגיש התנגדותו המנומקת למען הנקוב לעיל תוך 14 ימים מפרסום הודעה זו.

בולים חדשים

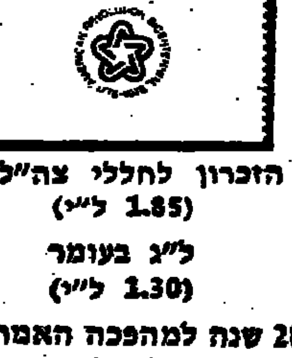

יום הזכרון לחללי צה"ל תשל"ו
(1.85 ל"י)

ל"ג בעומר
(1.30 ל"י)

200 שנה למהפכה האמריקנית
(4.00 ל"י)

בנוסף לזאת יופיע גליון מזכרת לכבוד תערוכת הבולים הלאומית „נתניה 76" במחיר 10.00 ל"י.

יום ההופעה: כ"ה בניסן תשל"ו

25.4.76

סדרי המכירה לגליון המזכרת. יהיו כדלקמן גליון מזכרת בלתי מוחתם ימכר ביום ה הופעה בכל אשנבי השירות הבולאי ובבת[illegible] דואר וכן בסניף המיוחד שיפתח בתערוכ[illegible] (אולמי דון, רח' שטמפר 14, נתניה). לאחר יום ההופעה ועד לנעילת התערוכ[illegible] ימכר גליון המזכרת בסניף הדואר שבתערוכ[illegible] בלבד.

השירות הבולאי

ירושלים · תל אביב־יפו · חיפה · עכו · נהריה · קרית שמונה · טבריה · עפולה · קרית מוצקין · נתניה · רחובות · אשקלון · באר שבע · אילת · נ.ת. בן־גוריון · גבעתי